

Adevăruri fundamentale — realități de zi cu zi În munca fiecăruia stă binele țării

CHEMĂRI LA ÎNTRECERE

Am intrat în cea de a doua lună a anului sub semnul puternicei mobilizări și a eferescenței creatoare care au caracterizat eforturile depuse în toate domeniile de activitate în luna ianuarie, un ianuarie bogat în succese ce probează decizia fermă a întregii națiuni, în spiritul indicațiilor și îndemnurilor secretarului general al partidului, de a concretiza sarcinile Conferinței Naționale a partidului, care demonstrează dorința fierbinte a tuturor oamenilor muncii de a face din anul 1988 cel mai rodnic an de până acum al cincinalului. Un ianuarie în care țara a ținut să omagieze prin fapte exemplare o dată scumpă inimii ei — aniversarea zilei de naștere și sărbătorirea a peste 55 de ani de activitate revoluționară a tovarășului Nicolae Ceaușescu — fapte ce converg către un singur țel: îndeplinirea prevederilor de plan la toți indicatorii și la cel mai înalt nivel calitativ.

În acest context al luptei pentru o nouă calitate, mobilizatoarele chemări la întrecere socialistă transpun în realitate voința tuturor colectivelor de oameni ai muncii de a-și îndeplini obiectivele menite să sporească dezvoltarea economiei, progresul națiunii, ele fiind o vie expresie a profundului atașament la politica partidului, de dezvoltare și înflorire în continuare, în ritm susținut a patriei noastre.

Având drept esență imperativul îndeplinirii planului pe 1988, tradiționalele chemări sînt un prilej de analiză exigentă a propriei activități, de evaluare lucidă a potențialului creator al fiecărui colectiv de muncă, definindu-se, în același timp, ca un cadru generos pentru o adevărată competiție a hărniciei, bunei organizări și competenței. Ele pun în valoare creativitatea și inițiativele, resursele materiale, tehnice și umane menite să conducă la realizarea cotelor de creștere în industrie și agricultură, sporuri întemeiate pe succesele obținute în primii ani ai cincinalului în ceea ce privește modernizarea tehnologiilor și a dezvoltării bazei de materii prime, sporuri care asigură ridicarea României pe noi culmi ale progresului și civilizației.

Continuă modernizarea a producției pe baza celor mai noi cuceriri ale științei, ridicarea eficienței economice, prin valorificarea superioară a materiilor prime, a energiei și combustibililor, precum și prin reducerea consumurilor de materiale și a costurilor de producție, realizarea integrală a producției fizice planificate, a exportului sînt cîteva dintre cerințele esențiale ale dezvoltării economiei, care se regăsesc și în vibrantele chemări la întrecere adresate organizațiilor județene de partid, consiliilor populare, unităților economice din cele mai diverse ramuri și sectoare de producție, chemări care, așa cum menționam, sînt grăitoare dovezi a unității în jurul partidului, a tovarășului Nicolae Ceaușescu, sînt o ilustrare a hotărîrii ferme de a da viață marilor obiective ale Congresului al XIII-lea al partidului.

RAZVAN BARBULESCU

Ziarele de ieri au publicat

COMUNICATUL

cu privire la îndeplinirea Planului național unic de dezvoltare economico-socială
a Republicii Socialiste România pe anul 1987

document examinat și aprobat în ședința Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R.
desfășurată sub președinția tovarășului Nicolae Ceaușescu, miercuri 3 februarie a.c.

Așa procedează adevărații gospodari

Argilă și creație

Cuvîntul **argilă**, păstrat la noi din limba latină (*argilla*), a avut, aproape două mii de ani, înțelesul simplu de **humă** sau de **un fel de pămînt**, iar aceasta l-a făcut să fie pentru oameni familiar ca apa. Împreună cu care — devenit clisă, adică plasticizat — lutul s-a lipit de degetele și de picioarele tuturor generațiilor de țărani care l-au știut al lor: bun pentru oale; dacă nu era priceput să hrănească bobul de griu, de strugure, ori florile din care strîngeau albinele mierea. Ca toate lucrurile apropiate, nemijlocit la îndemînă, a deținut cu simplitate, chiar atributul de neînsemnat. Acum 60 de ani, un dicționar nu avea nevoie decît de 9 cuvinte pentru a-l explica, fără grija că ar rezuma definiția. Dar evoluția științelor și a tehnicii au răscolit și destinul acestui cuvînt. Încă din 1972, **Micul dicționar enciclopedic** avea nevoie de 107 cuvinte, chiar și așa lăsînd evident, senzația că nu epuizează explicațiile. Sigur, nu este de mirare, din moment ce știm azi ce destin formidabil i-a dat cibernetica unui grăunte de siliciu. Față de microprocesoare, produsele obținute pur și simplu din lut nu mai au acces la orgoliul de a păstra ceva senzațional. Dar evoluția cuvîntului **argilă** este interesantă. În ul-

ma vreme, datorită tot mai diverselor ei întrebuințări industriale, i se cunosc atîtea variante — datorate compoziției chimice și comportamentului termic — încît se folosește frecvent pluralul **argile**. Un asemenea plural ar fi sunat, cu o jumătate de secol în urmă, la fel de forțat ca **unturi** sau **mieri**. Azi, nu este decît absolut firesc să-l auzi, așa cum ni s-a întîmplat nouă de curînd, într-o întreprindere, pe un inginer că vorbește despre un nou produs obținut din **mai multe feluri de argile și lianți**. Întreprinderea se numește „Metalica” — Orașul (director ing. Petru Cristea), iar inginerul pasionat de argile — printre altele — este tînărul Mihai Siminie, care conduce atelierul de proiectare. Sigur că ar fi multe lucruri de interes pe care le-am putea detalia, vorbind despre această întreprindere care, pentru activitatea sa din 1986, a fost distinsă — pentru a doua oară! — cu Ordinul Muncii clasa I, iar în 1987 s-a menținut în fruntea întrecerii socialiste între unitățile similare ale Ministerului Industriei Electrotehnice. De pildă, despre un nou aragaz cu patru ochiuri, conceput și realizat aici.

(Continuare în pag. 6)

DORIN GHERGHINESCU

A fost inaugurat în această săptămână

Complexul comercial Piața Cotroceni

Sectorul 5 al Capitalei a adăugat, la 28 ianuarie 1988, rețelei sale comerciale, un mare și modern obiectiv: Piața Cotroceni. Bunul gust și eleganța, imaginată la planșetele proiectanților de la „Proiect București”, au fost aduse la scară 1/1 de către constructorii Antreprizei construcții-montaj nr. 7. O mobilitate deosebită a constructorilor a făcut ca această piață agro-alimentară să fie dată în folosință cu șase luni înainte de termen, ne spune tovarășul Petre Roșca, prim-vicepreședinte al Consiliului popular al Sectorului 5. Mai putem adăuga, continuă interlocutorul nostru, pe lângă cei care au depus efort la încheierea construcției, și oameni ai muncii de la I.C.E.D., I.M.I., I.C.M.C.C., I.P.L.M. Aria utilă a Complexului comercial, care totalizează 6 500 m.p., este gospodărită de I.C.L. Alimentara 5, I.C.S.L.F., I.C.R. nr. 1 și Horticola 1 Mai. Mobilierul unicat, dispus în spații aerisite, largi, a fost conceput pentru o expunere modernă a produselor. Reclamele și inscripțiile realizate de Recom se adaugă la tonul eleganței incintei.

În complex, pe lângă un mare magazin alimentar cu autoservire și unul de legume și fructe, există și raioane independente pentru mezeluri-brânzeturi și produse gospodine, produse dietetice, menaj, cosmetice, produse pentru copii, dulciuri și băuturi fine. Se mai adaugă acestora o hală de carne și preparate din carne și una de pește, un magazin de piine-lapte, o spațioasă cofetărie și o florărie. În cadrul Pieței Cotroceni mai există și un platou pe care sînt amenajate 120 de locuri pentru producătorii individuali.

Ioan Pralea, șeful noului Complex comercial Piața Cotroceni, pe care l-am găsit alături de personalul autoservirii căutînd soluții pentru o cit mai estetică aranjare a mărfii, este sigur că unitățile de comerț vor fi la înălțimea condițiilor create pentru a desfășura un comerț civilizat, că vor avea numai aprecieri foarte bune.

Dorin Gheorghe în acord cu dorința întregului personal: comerțul civilizat

Primele produse de cofetărie și patiserie pe care Marioara Bunea și colegile sale le prepară într-un laborator cum și-au visat

Legume și fructe proaspete într-o expoziție permanentă

Preferințele cumpărătorilor pot fi și dintre produsele așezate, cu mîgălă, în autoservire

Fotoreportaj de VICTOR RADULESCU

Expoziția națională omagială

Ca într-un letopiseț al gloriei

Noi, românii, știut-am din strămoși să nemurim eroii.

Mai ales atunci când în idealurile lor de viață au încăput fără eforturi nădejile de totdeauna ale neamului: neamul, pacea între hotare și în lume, prosperitatea, viața în armonie cu vecinii, cu toți cei care au gândit și au lucrat asupra acestor imprescriptibile și intangibile concepte și idealuri, ca și noi. Ne-am nemurit eroii, flancându-le numele și chipul cu neuitarea memoriei, păzindu-i cu gîndul și ochiul cel bun pe tărîmii neîmămurii ai legendei, ai tineretilor fără bătrînețe. Fiindcă cinstindu-i, gravindu-le numele în cronică gloriei neamului, ducem mai departe, za cu za, zidirea de aur a unui lanț de bărbați viteji care dau statura unui popor brav, ei luminînd la răscruce veacurilor asemenea Stelei Bunei Speranțe, în arderea și lumina cărora sînt contopite jertfele unui întreg popor.

Un astfel de gînd te poate întîmpina după ce pășești pragul Expoziției naționale omagiale organizată de Muzeul de Artă al Republicii Socialiste România, cu prilejul aniversării zilei de naștere și a peste 55 de ani de activitate eroică, revoluționară a tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România.

„Zdrobiți orinduiala

cea crudă și nedreaptă”

Da, ca într-un letopiseț al gloriei neamului stau, în întreaga expoziție, imagine lângă imagine, filă lângă filă, izbinzile evocatoare ale unei vieți ce parcă din începuturi a fost dăruită luptei. Și toate exponatele, cîte o compun în măreția ei, se adună ca izvoarele într-o albie, să probeze și să dea înălțime unui crez de veacuri al poporului, strigat odinioară prin versurile celui mai mare poet al neamului: „Zdrobiți orinduiala cea crudă și nedreaptă” și devenit, din cea mai fragedă tinerete, crezul de luptă al revoluționarului-patriot Nicolae Ceaușescu. Este ilustrat, drumul acesta, cu sute și sute de mărturii documentare: mai multe fotografii ni-l înfățișează pe tovarășul Nicolae Ceaușescu în anii de început ai activității sale revoluționare. În 1933, anul în care avea să intre în rândurile membrilor partidului comunist, în 1933—1934, cînd mai multe documente ale vremii vorbesc despre repetatele arestări la care a fost supus pentru participarea sa la acțiunile revoluționare organizate de partid, împotriva fascismului, a asupririi capitale. Rețin atenția apoi cîteva documente ale răsunătorului proces de la Brașov, din 27 mai — 5 iunie 1936, cînd, înfruntînd riscurile, dînd dovadă de sacrificiu de sine, avea să transforme procesul ce l-a fost intentat, în fruntea unui grup de militanți comunisti și antifascisti, într-o puternică tribună de luptă. Continuăm să citim,

pagină cu pagină, bătăliile înscrise în acest glorios letopiseț, cînd în fața vizitatorului apare o fotografie răscolitoare reprezentînd cea mai temută închisoare de atunci, Doftana, locul ales de autoritățile represive ale vremii pentru exterminarea fizică și psihică a luptătorilor comunisti, antifascisti care erau trimiși aici. La 15 august 1936, era oferit acestui edificiu al oprîmării și distrugerii și tovarășul Nicolae Ceaușescu. Doftana a fost însă învinsă, transformată de luptătorii comunisti în școală înaltă de călire și educație revoluționară, celulele ei, întunecoase și reci, au căpătat rol de amfiteatre, în care au răsunat ideile triumfătoare ale partidului, cucerind alți și alți revoluționari, formîndu-i în cea mai aspră ilegalitate. Alte documente, unele facsimile expuse consemnează rolul important al tovarășului Nicolae Ceaușescu în acțiunile revoluționare ale anului 1939, culminînd cu marea demonstrație din Capitală, de la 1 mai, apreciată în epocă drept o mare victorie politică a partidului, unde s-a probat unitatea muncitorească și la a cărei pregătire rol important l-au avut tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu. Și cartea de luptă a acestei vieți continuă cu texte și imagini din anii de închisoare de la Văcărești, Jilava, Caransebeș, Tîrgu Jiu. Dar crezul acestei lupte niciodată nu a fost părăsit, iar luptătorul niciodată înfrînt.

„Ce-ți doresc eu ție, dulce Românie”

Fotografii, documente, extrase din presa vremii vorbesc în continuare despre eroică activitate revoluționară desfășurată de tovarășul Nicolae

form unei durabile tradiții. Epoca Nicolae Ceaușescu, este fără precedent, este măreț, iar Expoziția națională omagială, prin exponatele sale, desigur riguros selectate, face cu prisosință dovada vredniciei unui popor, a unui conducător ce s-a dovedit încă o dată, pe scena încercată a istoriei sale, deopotrivă vrednic și drept, înțelept și vizionar.

Ilustrarea mărețelor înfăptuiri ale acestui glorios arc de timp se realizează, cum s-a mai remarcat, potrivit unei concepții expoziționale cu adevărat modernă, în care locul predominant îl ocupă vastele panouri fotografice, multe din ele în culori, machetele unor obiective economice reprezentative, obiective de interes național, care dau o nouă dimensiune pe verticală patriei, cum ar fi Canalul Dunăre — Marea Neagră, Transfăgărășanul, Metroul, amenajarea riului Dimbovița, edificiul de învățămînt, cultură și sănătate. Sînt prezentate în expoziție, după o bună știință a organizatorilor, liniile directoriale ale politicii și strategiei partidului, de dezvoltare a patriei, în a căror elaborare și transpunere în viață rol determinant revine tovarășului Nicolae Ceaușescu. Se ilustrează, astfel, dezvoltarea armonioasă, echilibrată a tuturor județelor patriei, industria, prin machetele unor mari platforme industriale, agricultura, în viziunea noului principiu al noii revoluții agrare, cercetarea științifică, la dezvoltarea căreia un rol hotărîtor îl au operele tovarășei academician doctore inginer Elena Ceaușescu, știința, învățămîntul, cultura, grație îndrumării ce li se acordă de către tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu. Alte secțiuni ale expoziției cuprind: „Contribuția hotărîtoare a tovarășului Nicolae Ceaușescu la afirmarea Partidului Comunist Român ca centru vital al întregii națiuni”, „Cu poporul, pentru popor în construcția socialismului și comunismului”, „Sistemul democrației muncitorești revoluționare — creație originală a gîndirii tovarășului Nicolae Ceaușescu”, „Tovarășul Nicolae Ceaușescu fondatorul doctrinei militare românești”, „Perspective luminoase ale dezvoltării României”.

Sub alte titluri generice: „Epoca Nicolae Ceaușescu, epocă de strălucită afirmare internațională a României”, „Contribuția președintelui României la făurirea unei concepții originale în relațiile internaționale”, „Președintele Nicolae Ceaușescu — Eroul Păcii” sînt prezentate concepția, acțiunile și inițiativele tovarășului Nicolae Ceaușescu în viața internațională care au impus România ca o prezență activă pe arena mondială.

Poeți, prozatori, pictori și sculptori, muzicieni, alți oameni de cultură și artă dedică lucrări, opere de artă, discuri, marelui Erou al României socialiste, unei vieți exemplare dăruită luptei pentru înfăptuirea celor mai scumpe năzuinți ale unui popor, conducătorului care ne-a redat, într-o dimensiune nouă, dreptul la istorie, care a ridicat România în demnitate și suveranitate nestîrbite în rîndul țărilor și națiunilor lumii.

NICOLAE GRIGORE ■

Condiție esențială a progresului ne-
conținut al economiei noastre, îmbunătă-
țirea nivelului tehnic și calitativ al
produselor intră în preocupările de
fiecare clipă ale tuturor colectivelor de
oameni ai muncii din țară. Direcție fer-
tilă pe care și-au înscris eforturile — o
numesc sibienii, cutezanță tehnică —
pentru specialiștii din Tîrgu Neamț,
calitatea a devenit astăzi — și ea —
parte integrantă a actului creator. Gînduri,
proiecte și realizări, înregistrate
la fața locului de doi dintre reporterii
noștri, aduc în prim plan dorința fer-
mă a oamenilor muncii de a da con-
cretețe indicațiilor și îndemnurilor se-
cretarului general al partidului privind
indeplinirea unui indicator de esență
al acestui cincinal : CALITATEA.

Despre o anume presă

Fotografia înfățișează un
ursuleț. Acesta arată ca o ju-
cărie obișnuită, numai că este
din metal, ni se spune, și se
înțelege că n-ar fi preferabil
să lași un asemenea obiect pe
mîna unui copil. Nu de alt-
ceva, dar e greu cit o cărămi-
dă. Și aducînd discuția pe te-
renul care-l interesează, al in-
dustriei, inginerul Mihai
Limbășan, șeful atelierului de
proiectare de la Întreprinderea
Mecanică din Sibiu, ne
spune că dacă un asemenea
obiect ar trebui făcut prin
metode clasice s-ar cere o
cheltuielă de muncă și de
timp mult mai mare decît prin
procedul pus la punct, de cu-
rînd, în această întreprindere.

Întreprinderea Mecanică este
una dintre cele cîteva întreprin-
deri ale noastre speciali-
zate în fabricarea mașinilor
unelte pentru deformarea
plastică a metalului la rece.
Prese mecanice și hidraulice,
de exemplu, sau foarfeci ghi-
lotină pentru debitarea tablei.
Între acestea, presa izostatică
este o noutate pe plan național
și o realizare tehnică pe
care n-au izbutit-o, pînă a-
cum, decît vreo cîteva țări.
Această presă, ne spune ingi-
nerul Mihai Limbășan, poate
executa o seamă de operații
obișnuite, bunăoară ea poate
îndoi tablă, dar există și pro-
duse industriale ce nu pot fi
realizate decît cu acest fel de
mașină-unealtă, dacă ținem să
asigurăm lucrului nostru un
nivel superior de calitate și de
productivitate.

— Cum funcționează ea ?
— E vorba de o matriță e-
lastică și de niște pulberi me-
talice sau ceramice care, pre-
sate, iau forma matriței. O
astfel de operație nu se poate
face prin nici un procedeu
clasic. Spre deosebire de o
presă obișnuită, cu ajutorul
căreia reușim, de exemplu, ca
dintr-o bucată de metal de o
anumită grosime să obținem
o bucată de metal de o grosi-
me mai mică, această presă
acționează, pe parcursul unei
durate bine determinate, în
mai multe planuri, unghiuri
și direcții. Ursulețul acela din
fotografie a fost făcut chiar în
acest fel : la început a existat
o matriță mai mare, asupra
căreia s-au exercitat forțe de
intensitate și durată diferite,
astfel încît în final au putut
apărea formele care dau iden-
titate, ca să zic așa, obiectu-
lui. Ca să te apuci să faci un
asemenea obiect prin mijloace
obișnuite te apucă amețea.
În industria aeronautică, în
electronică și electrotehnică
sau în industria construcțiilor

de mașini sînt necesare însă o
mulțime de piese și repere cu
forme complicate și care nu
pot fi executate decît cu a-
ceastă presă, mai ales dacă se
impune și un grad înalt de
omogenitate a materialului în
piesa finită. Și v-aș spune,
tocmai în legătură cu cerința
omogenității unor materiale,
că în legătură cu această pre-
să s-a arătat foarte interesată
o întreprindere care face izo-
latori pentru liniile electrice
aerene și care înregistrează
un procent mare de pierderi
la tratamentele termice, toc-
mai pentru că nu poate asi-
gura de la început și în toate
cazurile omogenitatea mate-
rialului ceramic.

— Înțelegem că un avantaj
pe care-l aduc aceste prese
este și mai buna gospodărire
a acestei plini a industriei,
cum i s-a zis metalului.

— Fără îndoială. Dar acest
tip de presă, despre care va
trebui să spunem că a fost
concepută de filiala din Sibiu
a Institutului de cercetare ști-
ințifică și inginerie tehnologi-
că pentru mașinile unelte, are
și alte efecte economice po-
zitive. La niște gabarite foarte
mici, ea poate realiza forțe de
presare foarte mari. Prin ur-
mare, consumul de metal este
mai mic inclusiv în fabricarea
acestor prese. Pe de altă par-
te, ele funcționează cu un
consum energetic redus. Și
dacă adăugăm și productivita-
tea crescută sau, așa cum ară-
tam, calitatea ireproșabilă
care se obține cu prese de a-
cest tip, se va înțelege de ce
noi privim apariția lor ca o
șansă pentru întreprinderea
noastră. Mai avem încă unele
lucruri de perfectat, recunoaș-
tem, dar direcția aceasta în
care ne-am înscris eforturile
este deosebit de fertilă. Prin
aceste prese, de exemplu,
ne-am creat o formidabilă
disponibilitate pentru export.
Cît privește producția întreprin-
derii noastre pentru ce-
rințe interne, trebuie să spu-
nem că în cadrul parcului na-
țional de mașini-unelte cele
de deformare plastică la rece
reprezintă cam 16 la sută. În
Japonia sau în R.F.G., acestea
din urmă alcătuiesc aproxi-
mativ o treime din totalul
mașinilor unelte. Problema
este însă nu numai a propor-
ției, a procentului, ci și a ca-
lității mașinilor unelte de a-
cest tip. Iar prin presa izosta-
tică tocmai asta s-a încercat
și s-a reușit : un spor de cali-
tate.

D. CONSTANTINESCU ■

Sondor șef Marian Antohi

Spre forța pămîntului

Maistru de foraj Nicolae Banu

Petrolul, o redută din prima linie

Călători spre centrul pămîntului

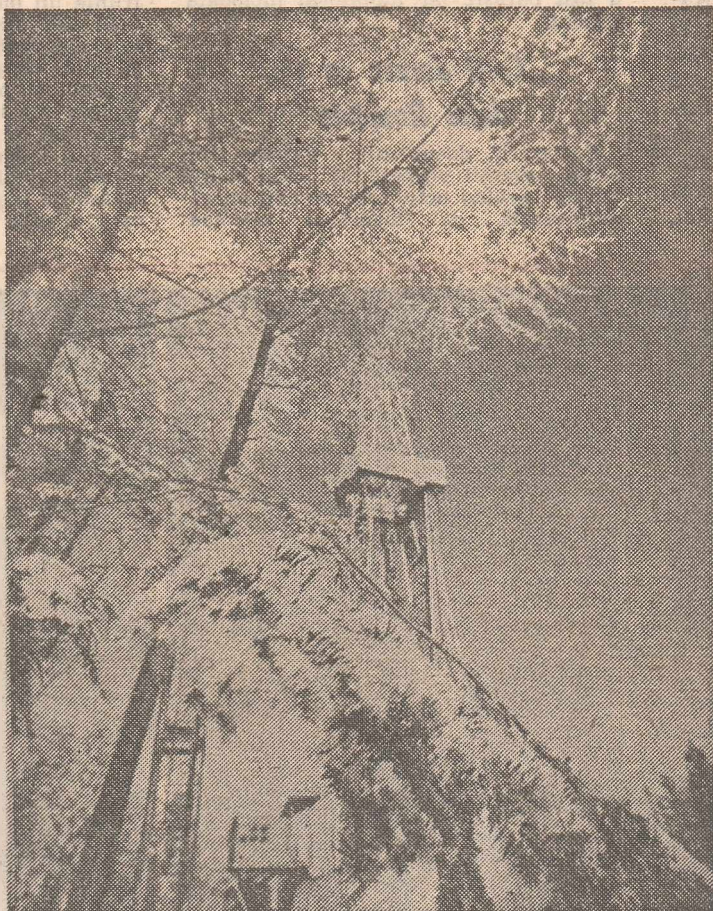
De la Moinești o luăm printru
munți, urcăm peste masivul
Tarcăului (despre care am doar
cunoștințe livrestice), ca să ajun-
gem la poalele Tașbugăi, un vîrf
de aproape 1 kilometru înălți-
me, de unde țîșnește turla de
catedrală a sondei. O vîd de
departe, aproape în întregime,
străpungînd pădurea și spînte-
cînd cerul, încît am senzația că
o vom atinge imediat, deși pînă
la ea vom avea încă mult de
străbătut pe spinarea de melc a
drumului croit printre văi și
prăpăstii, printre pereți de stîn-
că ori printre tunculele de argint
ale codrilor troienici.

Am străbătut, mai înfi, Băicoii Moldovei, satul Ze-
meș ; Zemeșul petrolier este
dominat de întimplări, po-
vesti și legende consumate,
ca și pe Valea Prahovei, nu de
puține ori dramatic. La în-
ceputul veacului, prin '905,
liniștea patriarhală a satu-
lui cu țărani harnici, lucrînd
pămîntul și crescînd vite, a fost
adînc și ireversibil tulburată de
febra căutătorilor de aur negru.
Au fost vremuri de jaf al
zăcămintelor și al oamenilor,
ca și imediat după al doilea
război, de care, însă, nimeni nu
mai vrea să-și aducă aminte.
Lucrurile sînt acum așezate în
matca lor cuminte, lumea pe-
troliștilor locului fiind preocu-

pată să descopere noi și noi ză-
căminte în folosul țării, să men-
țină în producție pe cele mai
vechi, să scoată cit mai mult
din toate sondele aflate în ex-
ploatare, ceea ce în limbajul
tehnologiilor moderne se chea-
mă „mărirea factorului de recu-
perare”. Petroliștii din Moldova
au, firește, același țel cu petro-
liștii de pe tot cuprînsul romă-
nesc, de a contribui cit mai
mult la asigurarea acestei ma-
terii prime vitale pentru econo-
mia națională din resurse pro-
prie, de a-și aduce o cotă-parte
cit mai însemnată la înfăptuirea
dezideratului major al indepen-
denței energetice, obiectiv cen-
tral în politica dezvoltării și
progresului patriei, elaborată de
partidul nostru.

Zemeș este, într-un fel, încă,
pupitrul de comandă al petro-
liului din platoul moldovenesc.
Pe teritoriul comunei își au se-
diul 3 schele din cadrul Trus-
tului Moinești — una de foraj
și două de extracție —, cu spa-
țiul de acțiune aproape pe toa-
tă înălțimea țării lui Ștefan cel
Mare, de la Galați și pînă la
Putna și Vatra Moldoviței, ba
chiar mai la nord, iar pe lățime,
trezindu-i hotarul în interiorul
arcului carpatic.

„Se pare că am sosit la

O nouă liniște — pădurea de lemn, pădurea de oțel

timp. Concomitent cu un eve-
niment al anului care abia a
debutat, cu un eveniment pen-
tru cartea de Geografie eco-
nomică a României și pentru
istoria tehnicii noastre pe-
troliere, continuîndu-i tradițiile
unanime recunoscute în lume,
reconfirmîndu-i valoarea. Astăzi
noapte — află — n-au dormit
mulți dintre lucrătorii trustului.
Conducătorii și specialiștii lui,
în nici un caz. Toată lumea s-a
aflat în stare de veghe, într-o
splendidă noapte albă și o
noapte de foc, la gura unei
sonde, lingă Tg. Neamț. S-a fi-
nalizat captarea unei sonde de
gaz, o sondă de adîncime la
care se sapă de cîteva ani cu
efort, cu grijă, cu speranțe și
uneori cu incertitudini, dar
niciodată cu renunțări. A fost o
sondă de cercetare care a con-
firmat ipoteze, proiecte și gînduri
ale geologilor trustului. Acum
este o sondă de produc-
ție. Și rămîne o cutezanță teh-
nică în forajul de mare adînci-
me de pe teritoriul țării noas-
tre, efectuat cu instalații cons-
truite în totalitate acasă. Pînă
la cuplarea în magistrala na-
țională de gaze naturale, son-
dele în erupție controlată trec
prin această fază tehnologică a
aprinderii unei torțe deasupra
ei în scopul dirijării presiunii
din interior. Coborînd sap-
tele la dimensiunea lor co-
tidiană, este un prim raport
al petroliștilor din acest an car-
dinal al cincinalului opt, cu
importante repere pentru indus-
tria extractivă.

Cel mai fericit mi se pare a
fi inginerul geolog Petru Albu,
omul care, de mulți ani, diri-
jează cercetarea și căutarea de
noi zăcăminte în aria de cu-
prindere a Trustului Moinești.
Numele îi reproduce parcă
chipul, are părul nins, albit de
neodihna muncii sale, făcută 30
de ani la rînd cu pasiune, cu
dăruirea fiecărei clipe. Deși a
urmat Facultatea de geologie
din Institutul de mine, cu gin-
dul, inițial, de a se întoarce
pe-aproape de casă, pe meleau-
gurile natale născădune, la mi-
nele din Singeorz, ori Radna
Veche, l-a fascinat cursul de
„Zăcăminte de petrol din lume”,
ținut pe-atunci de o somitate
internățională în domeniu, aca-
demicianul Gavăț și, mai ales,
l-a fascinat cursul conferințar-
ului Stănescu despre „Zăcă-
mintele de petrol din România”,
cu mențiuni și referiri speciale
asupra abia deschiselor șantiere
de foraj din Moldova. Și-a luat
repartitia în petrol, în petrolul
din această zonă, unde nevoia
de geologi era ca de aer. A în-
ceput ca geolog de șelă, a în-
ceput cu și să avanseze pro-
grame, proiecte de deschideri
de strate virtuale, după teorii și
ipoteze noi din știința Geologi-
ei, purtătoare de hidrocarburi.

Desfășoară în fața mea o
hartă. O hartă-jurnal de bord, o
hartă-filă din programul na-
țional al forajelor de mare a-
dîncime pentru identificarea de
noi zăcăminte în alte zone ori
situate sub cele cunoscute, afla-

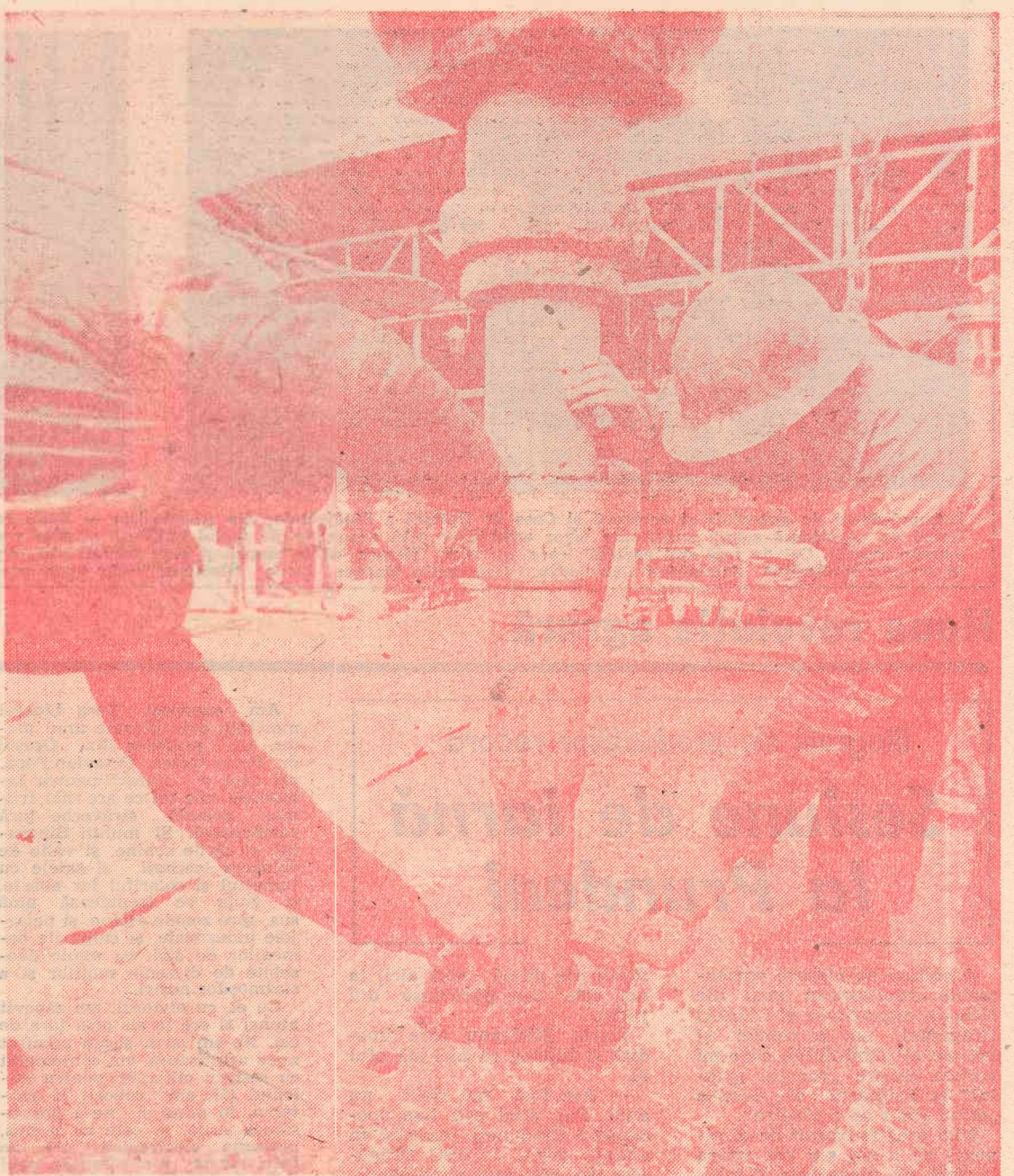
te în scădere naturală a potențialului productiv, din Carpații și Subcarpații Orientali, cum, ca unitate geologică, sint supranumiți Platoul moldovenesc. Este, însă, constat, și o hartă-jurnal sentimental. Pe acest traseu se află 3 decenii din viața sa, zăcăminte pe care le-a conturat și sonde care produc, după ce a cîntărit cu gîndul, priceperea și curajul răspunderii sale. Cine nu știe că o instalație de foraj este o uzină, cine nu știe că un foraj geologic costă enorm și atunci responsabilitatea-primă este a lor, a celor meniți să ofere coordonatele amplasării unor astfel de uzine? ! Nu înțiplător și nu gratuit inginerii de foraj, primii aliați ai geologilor, sint comparați cu chirurgii. „Numai că, ei tale și vād, iar noi tăiem fără să vedem, într-un trup la fel de delicat și cu o la fel de aspră și înaltă răspundere, ca în cel omenesc și ca în fața vieții“, îmi spune un om care trăiește și oficiază de 27 de ani această încețare cu timpul geologic pentru a-i smulge viață pentru viața noastră socială, inginerul Boris Nazarevici, director ad-

geolog. Performanța de la Asău a rămas în urmă, „azi îndrăznim să coborim, nu ca hazard, pe baza unor studii geofizice și geologice serioase, sub 6000 de metri“, mă atenționează inginerul geolog șef.

Este și cazul sondei de pe Tașbuga, proiectată să străbată 6,5 kilometri.

3

„Sonda spre care ne îndreptăm este deci, și ea o „universitate“. Este o sondă-metodă și o sondă-referință, îmi dă detaliu inginerul Boris Nazarevici. Ajungem. În izolarea pădurii seculare din creierul munților, o cabană sui-generis, baracă din scinduri tencuită subțire și în grabă pe dinăuntru, servește și de birouri și de cămin pentru cei nevoiți să rămînă la datorie mai mult de 24 de ore, ori cu săptămînile, ca tinărul inginer stagiar Nicolae Căpățînă care, pentru a ajunge acasă — un fel de a spune acasă, acolo unde muncește soția sa ca profesoară de matematică, trebuie să treacă munții și să se îndrepte spre orașul Bălan, în Harghita. Lîngă baracă „uzină“ de construit sonda.

Atenție, prăjinile apasă cu forță pe sapa de foraj ce străbate erele geologice. A ajuns în Oligocen

Fotografii de PAUL AGARICI ■

Uzina de săpat sonde se desfășoară pe înălțimi și etaje

junct tehnic al Schelei de foraj Zemeș.

Ideea forajului de mare adîncime în Carpați a fost avansată pentru prima dată în chiar anul Congresului al IX-lea al partidului nostru, în 1965, cînd marea criză a petrolului pe plan mondial începuse să se prefigureze, fiind semnalată, precum știm, în analizele și documentele curajoase și originale, prezentate de tovarășul Nicolae Ceaușescu. Ea s-a înfăptuit în și de către Trustul Moinești, la Ujdula, în jud. Covasna „unde am descoperit acumulări de gaze cu bioxid de carbon, ceea ce ne-a încurajat“, precizează inginerul geolog Petru Albu.

După Ujdula a urmat școala de sub zăcămintul Foale-Tazlău-Moinești, la 2.000 de metri, apoi „universitățile“ de la Frasinul, Cuiejdul, Asău. Sonda de la Asău, azi în probe de producție, a coborît la 5.065 de metri spre miezul pămîntului, străpungînd milioane de ani geologici. Performanța constă nu de a săpa, deși, se înțelege, e o chestiune de înaltă tehnică să sfredești roci dure, pe nevăzute, pe o verticală subterană de peste 5 kilometri, performanța constă în rezultat. Să găsești hidrocarburi. Un rezultat prefîgurat dinainte de mîntea unui

Imagine din Zemeș, Băicoii Moldovei

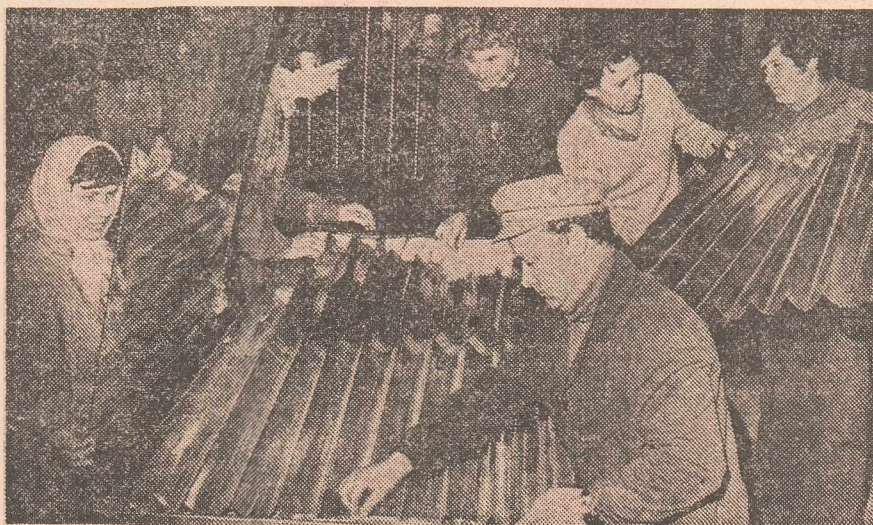
Motoarele electrice duduie puternic; trebuie forță nu glumă să sfredești piatra. Urcăm scărițele metalice înguste, acoperite cu polei și poposim pe platformă. Sondorul șef Nicolae Avram supraveghează și dirijează manevrele ajutorului său Ion Marian și ale tinărului Costel Ulea, abia de 3 luni venit de pe băncile școlii profesionale, pentru demontarea, bucată cu bucată, a prăjinilor grele de foraj. Operație, cu toată mecanizarea, cu tot cleștele puternic pneumatic, dură, complicată și, paradoxal, delicată. Cam un kilometru și jumătate de prăjină, aceasta este distanța la care a ajuns sonda. Înășurați în pufoaice și salopete groase — decorul alb este sublim privit de la fereastră, ori de la nivelul unei plimbări de agrement, cînd muncești 8 și 10 ore în mijlocul lui, îl simți altfel, în nări, în oase, în plămîni —, cu urechile căciulilor trase sub bărbii, stă-

pînesc această luptă bărbătească, aspră, și lătuși, de mare finețe prin precizia ei. Nici o greșală nu e admisă, nu e permisă, poate să se rupă, să se fissureze prăjina. Se pot petrece accidente tehnice greu remediable, care costă enorm de mulți bani, timp, efort, prestigiu profesional. Firesc nu e să scoată prăjinile, dar n-au încotro; vor să schimbe sapa, din măsuri preventive. Au simțit ei ceva „la mină“ și la „ochi“, ori, o sapă ruptă în adînc, la talpa sondei, este aproape egal cu o erupție neprevăzută și nestăpînită. O erupție este aproape egală cu o catastrofă. Maistrul Nicolae Barnea, plecat pe 28 de ani în petrol, și a luat-o de jos, ne spune, a fost sondor, podar, ajutor sondor șef, sondor șef, școală tehnică de maistri, maistru, e superstițios, ca toți petroliștii, cînd îl întrebi de erupții, Nu-i place să vorbească despre ele. Este, de fapt, și o pată pe cartea de muncă a oricărui petrolișt, chiar cînd e vorba despre cele mai neprevăzute. Teoretic, îmi precizează, o erupție n-ar trebui să se producă. Practic, se întîmplă, — nu ca acelea din filme, truate, pentru spectacolul eroismului și solidarității umane — și sint ceea ce înseamnă pentru mineri o surpare de galerie. Pot să ducă la pierderi de multe vieți omenești și la pagube incalculabile. O omorîre de sondă poate să conducă și la omorîrea unui zăcămint sau distrugerea naturii din jur pentru mulți, mulți ani, fără a mai vorbi de instalații, de substanțe chimice scumpe etc., etc. Deși nu există petrolișt de talia unui Barnea, „ținut numai la sonde importante“, după formularea directorului tehnic Nazarevici, sau a sondorului șef, Nicolae Avram, să nu aibă măcar una la activ. Trimis în „echipele de intervenții“, Nicolae Avram e surprins să-l întreb cîte sonde a săpat în cei 33 de ani, de cînd a luat drumul petrolului, ca numeroși tineri din zona Moineștilor, de generații și generații întregi. E surprins, bănuind că am aflat, de vreme ce a fost desemnat să lucreze la o asemenea sondă-școală, de vreme ce a ajuns sondor șef. I-ar

trebul, zice, vreo 3 zile să mi le arate și asta din viteză unei „Dacii“ iar după ce am da ocol țării, ar trebui să ne urcăm într-un avion, să survolăm Mediterana și să poposim în Sahara. Să notez atunci, citeva: Cuiejdul, în jud. Neamț, „tot de mare adîncime, am luat-o de la zero și am dus-o la 5.500 metri“, la Dofteana, la Asău, la Geamăna — „ultimele două de adîncimi deosebite și pe cercetări deosebite“, la Chili Vest, la Piatra Șoimului, la Roman, la Tescani, în Munții Tarcăului, la Kella, în Algeria, unde atîtea grupe de sondori români au forat, descoperit, conturat și pus în producție zăcămint de țitei sub fierbîntea Sahară.

„La 15.50 sună telefonul. Maistrul Barnea prezintă raportul. Nu înțeleg nimic, e ca un cod cifrat. Cel de la capătul firului, inginerul șef adjunct de brigadă Gheorghe Popa, da. Notează, iar din cînd în cînd cere detalii. Încep să înțeleg și eu. Toată lumea e nemulțumită de viteza de avansare, de viteza de foraj. Nu sosesca la timp, de la „1 Mai“ Ploiești sapele de foraj, le mai creează dificultăți și calitatea unora dintre ele, ca și unele sortimente de prăjină produse la „Republica“ București. Le trebuie urgent lanțuri de transmisie de la „Independența“ Sibiu, dar, se află în depozit, fiindcă întreprinderea le trimite cu mari întîrzieri și neritmic. Le notez pe toate pentru a le transmite, iată, pe adresa colectivelor respective de muncă. Aș vrea să le spun încă o dată că truda aceasta grea sub cerul liber, sub ger și nămeți a acestor oameni izolați în creierul munților, este pentru noi toți, pentru binele țării. Cînd aprindeți becul, cînd vă preparați mîncarea, cu gazul de la conductă sau de la butelie, cînd vă opriți la pompa de benzină pentru autoturismul dumneavoastră, gîndiți-vă la ei. Respectați-l, trimițîndu-le la timp ce le trebuie. Ei sint nu doar sondori pentru mare adîncime sint oameni de mare adîncime. Profesională, etică, morală.

CICI IORDACHE-ADAM ■

Întreprinderea de aparataje și accesorii și Casa de Cultură a Sindicatelor din Alexandria — două ferestre deschise, în acest început de an. Pe banda de montaj noile tipuri de captoare solare superioare celor anterioare prin economia de metal obținută și prin creșterea importantă a aportului energetic. La Casa de Cultură, teatrul popular repetă. Cei de față sînt oameni care au ieșit, fiecare, de la muncă și s-au întâlnit aici, de fapt, în schimbul dol, unde viața continuă în jurul citorva pasionați ai scenei: profesorul Alexandru Constantin, Constantin Mocanu, Elena Nicolescu, Tache Leonida și Alexandru Ciobanu.

Noua revoluție agrară

Biografii ale producțiilor record

Sesiune de iarnă la Prundeni

Ascultam cu plăcere comentariile însoțitorului meu Ilie Neacșu, organizator al CUASC Drăgășani, om de condei și iubitor al pămîntului, care-mi vorbea despre „vocația grîului” la Prundeni și descria „orzul ținut ca-n glastră”.

Nici n-aș fi bănuț de dimineață că n-am s-o pot vedea la față pe președinta C.A.P.-ului Prundeni decît tîrziu, pe seară și atunci doar pe fugă, ca-n zile de campanie.

— Știam că iarna țaranul se mai și odihnește! am întîmpinat-o eu.

Maria Sfirleanu n-a zis nici da, nici ba, dar părea hotărîtă să termine cît se poate de repede cu întrebările reportericești. Ei bine, da, C.A.P. Prundeni a obținut cele mai mari producții pe județ la grîu — 8531 kg la hectar — și la orz — 8 627 kg la hectar, ceea ce-i face să spere la titlul de „Erou al Noii Revoluții Agrare”. Cum au reușit? Aplicînd la timp toate lucrările, în special de amendare a solului, semănatul la distanțe mai mici, pregătirea unui pat germinativ, irigarea și recoltatul la timp. Și sămîntă de calitate, că fără asta nu se poate.

— Mecanizatorii sînt pe prim plan, astea sînt culturile ale mecanizatorilor. Ei ară, discuie, pregătesc. Dacă au sămîntă, nimic nu le mai trebuie. Așa că lăsați-mă pe mine și mai bine scrieți despre ei. Vasile Știucă, Constantin Popa, Dumitru Dumitrașcu, Ion Tunaru — sînt cei mai buni.

Gîndind că mi-a răspuns destul, mă uită într-un colț.

— Io cred că ninge. Să dăm o fugă pînă la animale. Aseară nu aveau destul de mîncare. Am cărat la baloturi pînă tîrziu.

Găsesc prilej să mă strecur din nou. Inclusiv producția de lapte e la Prundeni mai mare.

— Pentru rasa Brună, e cea mai mare producție de lapte a CUASC Drăgășani din toate timpurile. Am livrat la stat 2 000 litri de lapte pe cap de vacă furajată. Da' și la ora asta șeful fermei e tot în cizme.

Medicul veterinar Gheorghe Comănel intervine în discuție: — A fost ca la carte. De fapt, ne gîndeam c-o să luăm titlul de Erou la porumb și numai bine producțiile mari au ieșit la grîu și orz. Dar și anul a fost tare slab, iar con-

dițiile de climă sînt aici, la noi, cele mai păcătoase din județ.

Maria Sfirleanu sare imediat și înțeleg că aici stă oful ei.

— Am fost noi slabi, nu anul. Păi, cînd ești bun specialist? Cînd bați recordul în situații grele. CUASC Drăgășani are cele mai bune condiții. Să nu te simți obligat să faci și tu mai mult? Acum, că avem experiență, să vedem! La ora actuală avem grîu care promite. Tot mă uit la stînga și la dreapta și parcă e ceva cu orzul. Trebuie să combatem dăunătorii, că la orz, nici nu mă gîndesc să nu facem treabă bună. Chiar, trebuie să vorbim de asta joi, la cursuri.

Cursuri? Ce fel de cursuri? Întreb repede.

Învățămîntul agro-zootehnic, mi se răspunde. Tematica, specială, e stabilită și dirijată de Direcția generală a UNCAP. Sînt prezentate toate noutățile în cultivarea pămîntului. În campanie, au simțit cu toții cît le-a fost de folos cursul de anul trecut.

— Orele au loc după amiaza, la școală, după ce termină copiii. Lectori sînt inginerii, șefii de fermă.

— Și vin oamenii, sînt interesați?

— Dar ce credeți? Avem cam 1 000 de cursanți, pe secțiunile de activitate. Acum află și cum au muncit ceilalți peste vară. În campanie n-ai timp să vezi ce face cel de peste gard, că-i graba mare. Uneori se ambiționează grozav. „Cum a făcut Ferma 4 mai mult ca noi? Nu se poate. Da' ce-au făcut?” Nu se mai termină cu întrebările. Îi interesează tot ce e nou în știința pămîntului și nu lipsește unul de la curs. Eu zic că și asta ne-a ajutat mult, de-am sărit așa cu producția la grîu și orz. Dar, nici celelalte nu sînt de rușine. Că am pus de toate, și vie, și pomi, și legume, cultura mare, plante de nutreț, toate sînt ca la carte. Pregătirea teoretică începe din 15 noiembrie și se termină la 1 martie, cînd începe iarăși campania.

— Iată deci, că iarna țaranii nu se odihnesc atît cît credeam.

— Iarna țaranul mai și învață; ce, nu știați?

LIANA MOLNAR ■

Am cunoscut Țara Lioarei mai întîi prin pinzele unui pictor. Un profesor din Orașul dr. Petru Groza, Octavian Popa, cel care a „furat” pentru tablourile sale tot ce are mai frumos această străveche țară românească. Și munții Bihorului, și zările senine, și văile de culoarea lacrimii, și satele cu tumultul și coloritul lor aparte, și viața ce trepidează pînă sus, spre zonele alpine, și peisajele industriale, și chipurile oamenilor de aici, cu nimic deosebite de dirzenia moților și a strămoșilor noștri...

Cu el, cu pictorul, am zăbovit atunci și ore în șir prin țara de azi. Ne-am oprit și-am admirat noua arhitectură, am contemplat cu respect cititoriile pentru mileniul III, am coborît în subteran, în mine și ne-a impresionat acolo, la cote cu minus, prezența electronică, cea pe care aveam s-o admirăm apoi și în cea mai mare uzină a țării, Uzina Mecanică, acolo unde cu nu prea mult timp în urmă nici nu se prea știa de electronică, iar unitatea de măsură a realizării era una singură: tona de produse! Da, cu cît mai multe tone, cu atît mai bine. Nu conta nici tehnicitatea, nici rostul acelor produse. O vreme de mult uitată! Și chiar dacă „profilul” a rămas tot cel mecanic, s-a schimbat ceva și chiar radical: mentalitatea! Uzina are azi pretenții de tehnicitate. Vrea să se doteze cu roboți și chiar se gîndește să-i producă. Ce-a făcut pentru asta? A format deocamdată un colectiv de electroniști pe care este dispusă să-l mărească oricît! A simțit pulsul vremii și știe ce are de făcut...

Cine n-a fost în ultimul timp în Țara Lioarei, cea care își dispută capitala între Beius și Orașul dr. Petru Groza, cred că va fi mirat de ce va găsi aici. Sala Sporturilor e una de talie europeană, deși nu cred că prin prea multe colțuri ale Europei s-au găsit pînă azi oameni de cîtezanta celor de aici. O sală cu 1 200 de locuri, cu tabelă electronică, în care nu s-au jucat doar meciuri de volei și handbal din cadrul diviziei naționale, dar a „venit” și Teatrul „Bulandra”, au cîntat și formații de primă mînă ale țării, audiate și aplaudate de cei ce cu citeva ore în urmă se aflau încă în uzină, în salopete sau undeva în subteran, aducînd la suprafață bogății de preț cu care au fost dăruite aceste străvechi românești pămînturi. O sală care te va impresiona și prin altceva: jur-împrejur poți „citi”, dăltuită în piatră, istoria sporturilor, în basorelieful in-

care a pus umărul la schimbarea Țării Lioarei, atît de dragă și lui și tuturor celor ce trăiesc în ea. Are de-acum vreo 63 de ani, se gîndește că a venit vremea să predea ștafeta conducerii uzinei-fanion a Țării Lioarei celor pe care i-a pregătit cu tact și răbdare, dar va rămîne mereu alături de ei. Nu poate altfel! Și povestește cu emoție anul revenirii în uzină, atunci, prin 1960. Știți cîți oameni avea uzina? Cîteva sute! Cîți are azi? De zece ori mai mult! Cîte meserii noi, necunoscute atunci, au apărut între timp? Atît de multe, încît e firesc să întreb cîte au mai rămas din cele de atunci! Doar cîteva. Vreo cînci-gase, cele tradiționale, dar și ele schimbate radical! Gîndiți-vă: azi, la uzina mecanică din Orașul dr. Petru Groza se fabrică reductoare armonice! Se abordează cercetări în domeniul variatoarelor de turație, altădată importate de la firma Bosch, se realizează reductoare cicloidale, de vreo trei ori mai mici decît cele clasice, avînd însă aceeași putere. Și rețineți: uzina se află în fața celei de-a treia etape de modernizare! Iar de un deceniu, tot ce se realizează aici, tot aici se și proiectează...

Dar cîte alte împliniri n-a adus uzina în viața orașului! A adus un frumos și modern grup școlar, pentru care uzina a cheltuit vreo 25 de milioane de lei, a adus o viață culturală altădată absentă, o viață sportivă bogată, presărată doar de insatisfacția și neîmplinirile aduse de fotbalști, pe care oamenii din Țara Lioarei îi doresc, firesc, nici mai mult, nici mai puțin, dacă nu campioni, cît puțin luptînd cu cele mai bune echipe ale țării.

Sînt, să recunoaștem, împliniri nevisate altădată. Și poate ar trebui, tot simbolic, reamintit un nume: cel al inginerului Aurel Pantea, care ani în șir a fost deputatul orașului. Un deputat și director care a știut să-și crească urmași pe măsură. Oameni care vor duce mai departe șantierul început de inginerul Aurel Pantea cu un sfert de veac în urmă...

...Din oră în oră, de pe înălțimile uzinei se revărsă peste oraș cîntul Lioarei. Un simbol al vieții de aici, un mesaj al înnoirilor aduse de electronică, un gînd pentru Țara Lioarei de mîine.

Atunci, în Țara Lioarei, l-am cunoscut și pe inginerul Aurel Pantea, om din partea locului

Țara Lioarei

CONSTANTIN MUSTAȚA ■

Argilă și creație

(Urmare din pag. 1)

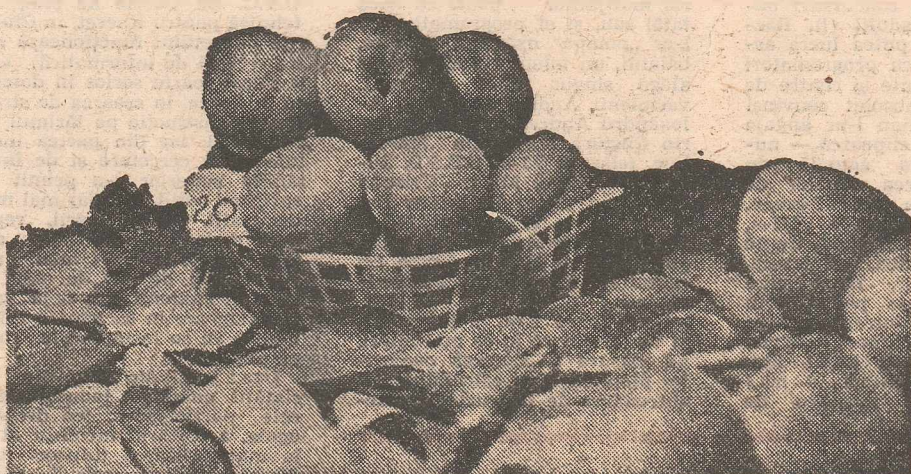
aragaz care, încă în acest an, va fi pe piață, după cum ne-au asigurat gazdele. Ne-am oprit însă la un produs nu doar mai puțin voluminos, ci și mai aparte în sine. Este vorba de arzătorul ceramic. Bun pentru toate tipurile de aragaz. Acesta este produsul nou realizat de colectivul inginerului Mihai Siminie din mai multe feluri de argile și lianți. În „concepție absolut originală”. L-am văzut la diverse dimensiuni. Arată ca o bijuterie, este aproape mai ușor decît cele făcute din aliaj de aluminiu, ca să nu mai vorbim de cele din fontă. Șeful atelierului de proiectare ne explică și alte avantaje: „Nu se mai consumă fontă sau aliaje de aluminiu. Chiar din tablă emailată, arzătoarele tot erau mai scumpe. Apoi, noul produs are parametri termotehnici mai

buni. Mă gîndesc, de pildă, la randamentul de ardere. Ca și la faptul că scade conținutul de monoxid de carbon în gazele de ardere. Materiile prime folosite — argilele și lianții — sînt în totalitate indigene. La omologare, a trecut cu succes toate testele”. Dar testele acestea sînt concludente mai ales pentru specialiști. Pentru cititorul ne-specialist vom adăuga un amănunt mai expresiv: „După o oră de ardere, încălzit la 400 de grade Celsius, am aruncat un arzător în apă rece, de la robinet: n-a pățit nimic!”.

Argila a slujit întotdeauna omului și i-a stat la îndemînă, de la olar pînă la electronist. În vremea noastră, cînd protecția termică a navelor spațiale o asigură plăcute ceramică, nu mai poate produce, desigur, senzație faptul că la Oradea, sau în România, sau undeva în bătrîna Europă se produce un ast-

fel de arzător. Nici nu avem intenția să-l prezentăm ca pe ceva senzational. Dimpotrivă. Faptul nu este decît normal. Azi, abia lipsa lui ar putea fi ceva anormal. A ține pasul cu lumea înseamnă și a produce în ritmul pașilor pe care îi face cercetarea de ultimă oră pe mapamond. Și atelierul de la „Metalica” este încă o probă — mică, dacă vreți; poate de dimensiunile unui... microprocesor, dar elocventă! — că avem și creiere, nu numai nu știu cîte feluri de argile foarte căutate pentru a ne păstra demnitatea în competiția mondială a creierelor, a argilelor și a hantilor. Chiar și în aceea a alianțelor altor forme de cooperare pe care le dezvoltă ritmul accelerat al cercetării științifice susținut de industria tot mai energetic competitivă.

Destinul cuvîntului argilă este și el concludent.

O viață pentru o piersică!

Sînt 2000 de ani, poate chiar mai bine, de cînd caisul se cultivă în Europa și în țara noastră. Specia face parte, cu alte cuvinte, din patrimoniul pomicol de tradiție, dar, paradoxal, ea nu s-a adaptat complet condițiilor de climă din România, sau din alte țări ale Europei. Originar din Asia Centrală, cu destin tranzitat prin Transcaucazia și Asia Mică, prin alte țări ale Orientului Apropiat, caisul, specie termofilă (înselat de soare și căldură), este cunoscut pomicultorilor noștri ca un pom sensibil, cu sănătate fragilă și viață scurtă. Fluctuațiile de temperatură de la sfîrșitul iernii și începutul primăverii, înghețurile tîrzii, bolile criptogamice, virozele, bacteriozele — ne informează o specialistă în materie, cercetătoarea Viorica Bălan de la Stațiunea de cercetare și producție Băneasa — sînt tot atîția factori de agresiune care, în cazul caisului, îi pot rețea firul vieții sau îi pot compromite recolta încă din perioada de înflorire.

La această situație — ni se spune în continuare — a contribuit și tendința cultivatorilor (firească de altminteri) de a obține, prin selecție empirică, fructe de calitate. Pe această cale, însă, specia a pierdut din genele de rezistență pe care le-a posedat inițial. Această treptată degradare a caisului ar fi con-

tinuat fatalmente pînă în zilele noastre dacă ea nu ar fi fost stopată la vreme prin observații, studii și cercetări de specialitate. Începînd cu 1950 s-a procedat la o selecție științifică, pentru ca după 1972 să se introducă ameliorarea genetică (deci o strategie de ameliorare bazată pe legile geneticii). În fapt, este vorba de o regîndire și reconsiderare structurală a speciei, astfel încît acest copil plîpînd al pomiculturii naționale să prindă vigoare (în special rezistență la ger și iernare), să poată respinge atacurile dăunătorilor săi naturali, să-și sporească sensibil producția.

Sarcina a fost încredințată Laboratorului de genetică și ameliorare a pomilor din cadrul stațiunii amintite (unde se află un bogat fond de germoplasmă), situată în sudul țării unde există un areal favorabil acestei culturi. Crearea noilor soiuri de cais — deosebite de tot ceea ce natura și ameliorările empirice au zămislit vreme de secole — a durat nu mai puțin de 30 ani. Cîte victorii și eșecuri, bucurii și dezamăgiri s-au consumat în tot acest răstimp? Interlocutorii noștri n-au găsit necesar să ne răspundă acestei întrebări, importantă este, ni s-a spus, că pînă la urmă, omul a izbutit să îmbilnească potrivnicia naturii, noile soiuri sînt o realitate, iar rezultatele dobîndite pe măsura

celor obținute pe plan mondial. Și încă ceva: investigațiile continuă în același ritm, fiindcă o victorie înseamnă un nou start în pasionanta aventură a cunoașterii. Astfel, anul 2000 marchează în proiectele și visurile cercetătorilor, încheierea unui ciclu de cercetări ce se va materializa în cîteva soiuri de excepție.

În anul 1985 au fost omologate soiurile Comandor (cu recoltarea la 3—5 august), Olimp (perioadă de coacere 15—20 august), iar în 1987, soiurile Excelsior (maturarea la 10 august) și Favorit (recoltarea între 20—25 iulie). Conveșterul varietal, propus de S.C.P.P. Băneasa se încadrează între 20 iunie și 25 august, ceea ce înseamnă că pe piață se vor afla timp de 70 zile caise proaspete. De notat, deopotrivă, că Favorit, soi tardiv, excelează prin ridicatul conținut în zahăr, prin perfectul echilibru dintre zahăr și aciditate, fiind deopotrivă bogat în pectină, substanță necesară în gelificarea gemurilor, adusă pînă acum din import și care există pe cale naturală în cantitate suficientă.

Noile soiuri se remarcă prin talie redusă, (nu mai înalți de trei metri față de 5—6 metri cît cresc cele clasice), fructele se formează pe buchete (la fel ca și cireșele), garnisind întreaga suprafață a coroanei. Po-

mul intră în producție după 3—4 ani de la plantare, este rezistent la boli și frig, iar talia redusă permite îndesarea livezilor. În condiții optime (deci cînd se aplică tehnologia specifică) producțiile pot atinge 30 tone la hectar, sau în medie, 40—50 kilograme pe pom. Caisa (de formă sferică alungită cu pulpa galben-oranj) cîntărește în medie 60 grame și are un aspect comercial deosebit de atrăgător.

Cercetările au vizat și ameliorarea genetică a piersicului, și ne vom referi la cîteva succese de ultimă oră relatate de cercetătoarea Antonia Ivașcu. Este vorba de omologarea soiurilor Congres, Triumf și Victoria. Primul are perioada de coacere între 1—10 august, cel de-al doilea între 20—25 iulie, iar al treilea între 20—25 august. Cîștigurile genetice: talie redusă, rezistență sporită la boli, la iernare și ger. La fel ca și în cazul soiurilor de cais pomenite mai sus, soiurile de piersică Congres, Triumf și Victoria urmează să fie introduse în plantații intensive, un singur pom fiind capabil de a produce în condiții optime pînă la 70 kilograme.

În sfîrșit, s-a anticipăm împreună cu cercetătorii Stațiunii de la Băneasa, imaginea caisei și piersicii anului 2000, noile soiuri la care se lucrează încă de pe acum, urmînd

să apară în zestrea pomiculturii românești ca urmare a noii revoluții în genetică, revoluție ce va fi posibilă grație tehnicilor de vîrf și biotehnologiilor moderne. Astfel, caisa anului 2000 va avea între 70 și 120 g, va fi de formă sferică și de culoare orange-roșu, cu pulpă fermă, suculentă, iar datorită capacității de fotosinteză crescută, extrem de aromată și cu un bogat conținut de substanțe nutritive: zahăr 20—22 la sută, vitamina C 20—25 la sută, aminoacizi esențiali și substanțe minerale. De reținut că viitorii pomi vor permite mecanizarea tuturor lucrărilor, inclusiv recoltarea. Va fi exclusă de asemenea altoirea și administrarea îngrășămintelor.

În ceea ce privește, piersica, aceasta va avea o greutate de 150—200 grame, formă sferică, pulpă cu textură fermă, aromă specifică puternică, conținutul de zahăr fiind de 18—20 la sută, iar cel de vitamină C de 27 la sută. Capacitatea productivă și rezistența la boli și factori de stress a viitoarelor soiuri vor fi atît de mari, încît se vor reduce tratamentele fitosanitare și cantitățile de îngrășăminte, ceea ce se va reflecta în creșterea substanțială a eficienței economice și în reducerea poluării mediului.

LIVIU TIMBUS ■

MAI EXISTĂ ARGONAUȚI!

Încăperea pare un depozit de baloturi de lînă. Asta numai la prima vedere, fiindcă ghemurile stufoase de peste un metru se mișcă fiind de fapt oile din saivanele Stațiunii de Cercetare și Producție pentru Creșterea Ovinelor din Carei. Podoaba de lînă este atît de bogată, încît animalele par agabaritice și abia dacă li se mai văd ochii, botul și virfurile picioarelor. Cînd mîinii unul din berbeci, palma îi dispăre pînă la încheietură în stratul de lînă deasă, albă, mătăsoasă, parcă pusă pe bigudiuri. Te întrebi, în glumă, de ce comandoul de argonauți a trebuit să străbată mări și țări pentru procurarea lînii de aur, cînd la Carei există concurenți serioși ai berbecului mitologic.

Lucrînd cu una din cele mai delicate aspecte ale vieții, și anume ereditatea, cercetătorii de aici au reușit să obțină noi linii de ovine cu caracteristici mult îmbunătățite. „S-a realizat o linie nouă, aparținînd rasei merinos care produce lînă superfină pentru stoffe de calitate superioară, ne spune directorul Ștefan Majer. În paralel, prin selecție în cadrul rasei, este în curs de stabilizare o altă linie, specializată în producția record de lînă, după cum s-a creat și un alt tip de oaie, profilată pe livrarea de cantități mari de lapte. Pentru fiecare în parte s-au pus la punct tehnologii adecvate de întreținere și furajare. Există și un adevărat centru de testare a mioarelor și facem experimen-

țări de pionierat privind reproducția”.

Cum au reușit cercetătorii Teodor Hurezan, Ștefan Joo și Maria Ștefănuț să obțină oi cu lungimea firului de lînă de 10,2 cm, cînd de obicei, acesta nu depășește 7—8 cm, iar finețea fibrei să fie sub 21 de microni, față de 24 microni cît este normal. Au încrucișat exemplare din merinosul australian cu rasa merinos autohtonă făcînd apoi riguroase selecții succesive. În final, oile din nouă linie superfină au moștenit de la părinții australianii calitatea deosebită a lînii, iar de la cei de pe meleagurile noastre robustețea și rezistența. Ca firul să fie mai lung cu un centimetru, mai subțire cu o zecime de micron, mai ondulat și mai spumos, ca să aibă culoarea cît mai albă și sîdefie, s-au încercat sute de împerechieri și trieri. Într-un experiment metalurgic se așteaptă cîteva ore ca să se vadă dacă sârja confirmă rețeta, într-unul de fizică, analiza de laborator spune urgent dacă drumul este cel bun. Aici, trebuie să ai răbdare să se deruleze un ciclu biologic, să aștepti luni de zile nașterea unui miel ca să vezi dacă ai izbîndit, să ai tenacitatea s-o pornești de la capăt în delicata muncă cu viața, cu genele, cu ființele vii atît de sensibile și imprezicibile pentru a le mai finisa o însușire. La ora actuală, peste o mie de oi purtătoare a cîte 11 kilograme de lînă de top calitativ, dar și de caractere biologice bine împlinite sînt gata să extindă a-

ceastă linie de finețe în fermele zootehnice din țară.

Cei trei specialiști nu sînt însă oamenii care să muncească la o turație medie. Au accelerat cercetările lor și în direcția obținerii unei alte linii merinos care să dea o cantitate cît mai mare de lînă. Ca să stabilizească cei mai potriviți parteneri ai cuplului de părinți ai mielului de performanță, s-a apelat și la computerul stațiunii care are în memorie mii de fișe de oi cu arborile genealogice și caracteristicile lor. „Prin ameliorare genetică în cadrul rasei am obținut deja peste 600 de oi de peste 60 de kilograme cu producții medii de lînă la randament în jur de 14 kilograme, adaugă doctor Teodor Hurezan. De altfel, la expoziția ovină de la Satu Mare, berbecul nostru Petrică a urcat pe prima treaptă a podiumului. Câmpionul, îngrijit ca un copil de Nicolae Mustea, care

de 40 de ani „dădăcește” mioarele, purta pe el 17,5 kg de lînă, material pentru circa 30 de pulovere, și a săltat acul cîntarului aproape de sută. Deși am avut înima cît un purice deoarece în timpul transportului medaliatului cu aur își luxase un picior, el a stat mindru cu capul sus pentru a primi cununa de lauri pe coarne”.

Cercetătorii de aici n-au vrut în nici un caz să se spună desore ei că s-au unilateralizat, că sînt specialiști doar în lînă. Directorul Ștefan Majer, Mariana Csutak și Teodor Hurezan au încrucișat merinosul local, adaptat condițiilor climatice, cu rasele awasi și friza, mai sensibile, dar productive în lapte, și prin selecții în trepte au reușit ca metisii să îmbine calitățile importante ale celor două rase. S-a obținut un tip de oaie cu un uger de 600 cmc, un adevărat minibidon, care pro-

duce 250 de kilograme de lapte pe lactație, ce se întinde peste o jumătate din an. Bineînțeles că toate aceste linii și tipuri noi n-au rămas închise doar în saivanele stațiunii. Din cele 12 mii de capete s-au vîndut 2000 de animale de prăsilă C.A.P.-urilor și gospodăriilor populației din județele Satu Mare, Bihor, Arad, Timiș pentru ameliorarea raselor existente și ridicarea lor la indici superiori de performanță. În colaborare cu Institutul Agronomic din Timișoara se fac cercetări de un deosebit rafinament științific, cum ar fi transplantul de embrioni de la oile de mare performanță la altele mai puțin productive, obținîndu-se astfel 20 de miei în loc de 2, congelarea embrionului, metodă mai eficientă decît păstrarea materialului seminal, tratamente hormonale etc.

Stațiunea din Carei are în totalitate o echipă de performanță, este, dacă se poate spune așa, o firmă cu servicii complete. A cîștigat concursul la cantitatea de lînă, a cîștigat și competiția pe tară la tunsul oilor. Frizerul unității Nicolae Ghiurcută a dobîndit recordul tînzind cu vitează de prestidigitator un kilogram de lînă în 49 de secunde. Dîtăm berbecul a ieșit „coafat” și estetic de sub foarfece la Constanța, la concursul de lînă în mai puțin de 5 minute. Iar îndemînare a cîinilor ciobănești, Miorel, dulăul adus de la Carei cu TAROM-ul, a luat startul cu alita frenetă încît s-a atins de gardul prin care circula curent electric și cîteva secunde a „dîr-dîr” din pricina volților. A reîntrat imediat în formă și a dirijat turma ca un veritabil ghid ocupînd primul loc în clasament. Specialiștii din Carei se pare că au găsit termenii formulei succesului în munca lor: competență + pasiune + dragoste de animale.

FLORIN CONDURĂTEANU ■

În urmă cu 10—15 ani peisajul mi s-ar fi părut pur și simplu științifico-fantastic...

În urmă cu 5 ani mi-aș fi zis că mă înșel, că visez și că de fapt mă aflu într-o sală de clasă unde viitorul s-a încurcat cu prezentul, pe la Sillicon Valley, de pildă...

Dar eu mă găseam doar la Voineasa, într-o sală a hotelului „Lotru”. Peisajul merită descris.

Pe lângă pereți se află înșirate mese. Pe mese: receptoare de televizor și monitoare. În fața lor: calculatoare personale HC 85 și TIM-S, toate fabricate în România. În jurul aparatelor și pe sub mese: prize, cabluri, transformatoare, redresoare. Dar și: memorii auxiliare, imprimante, casetofoane pentru rulaj programe înregistrate pe casete.

În fața ecranelor (ei le numesc display-uri) se află informaticieni din toată țara, veniți la Voineasa pentru un „antrenament” comun. Au, fiecare, cam între 9 și 15 ani, dar printre ei sunt și câțiva elevi de clasă a I-a sau a II-a primară.

În spațiul rămas liber se învîrt adulții: instructori de la Casele Pionierilor, specialiști de la Institutul de Tehnică de Calcul și Informatică, cadre universitare (printre care neobositul academician Nicolae Teodorescu, președintele Societății de Științe Matematice din România, informaticieni și matematicieni de prestigiu ca dr. Stelian Niculescu, dr. Radu Niculescu, dr. Nicolae Tăpuș).

Consiliul Național al Organizației Pionierilor sprijină din toate puterile această acțiune de atragere a copiilor către informatică, ne informează directorul taberei, profesorul Costică Hărăbor, și există toate premisele pentru lărgirea în continuare a cadrului activităților desfășurate în aceste domenii. În consecință sînt cuprinși astăzi în cercurile de informatică ale Caselor Pionierilor și Școlilor Patriei circa 20 000 de pionieri — și numărul lor crește continuu (aproape exponențial — n.a.).

Cu sprijinul mai ales al Institutului de Tehnică de Calcul și Informatică, (unde conducerea, dr. ing. Dan Roman și dr. ing. Nicolae Badea-Dincă sînt fanați susținători ai ideii că informatică și tehnica de calcul au interfețe prietenești indiscutabile cu lumea copiilor), al Institutului Politehnic București (mai ales din partea catedrei de calculatoare, condusă de profesorul Adrian Petrescu), al Centralei Industriale de Electronică și tehnică de calcul, aceste cercuri au fost dotate cu calculatoare personale — la început a-MIC, PRAE, apoi TIME-S, acum HC 85, cu care copiii se înțeleg foarte bine.

Școlul principal al activității noastre informatică este, în primul rînd, „alfabetizarea” in-

formatică a unui număr cît mai mare de copii. Dar, ca în orice acțiuni legate de învățură, dintre pasionații cercurilor s-au detașat câteva virtuți — de fapt un număr suficient de mare de „premiat” care, în timp, vor deveni „soft”-iști, adică realizatori de programe, și vor lua calea institutelor și catedrelor de specialitate. Putem chiar spune că acest al doilea obiectiv al nostru a avut un succes peste așteptări, datorită și nucleului de profesori-instructori competenți pe care CNOP l-a format la timpul potrivit. Înainte de a da câteva nume de copii „premiat” la informatică, merită de aceea să menționăm pe câțiva dintre „dascălii” lor: prof. Emil

miat la diverse concursuri naționale pentru adulți (!), Răzvan Jigorea ar putea lucra astăzi cot la cot cu programatori adulți din institute și centre de calcul (sîntem absolut convinși că dr. Dan Roman l-ar angaja la ITCI fără să clipească — numai că legislația actuală nu permite comasarea etapelor de școlarizare, așa că Răzvan, aflat acum în clasa a VIII-a, mai are de parcurs două trepte de liceu, facultatea, stagiatura, serviciul militar, după care ITCI poate conta pe el, cam prin anul 2001; întrebarea mea este dacă, pînă atunci, Răzvan nu-și va fi risipit harul, așa, spre cele patru vînturi... — n.a.) Cel de-al doilea membru de

ria mulțimilor — poate că dacă tatăl său, și el programator, nu l-ar „pompa” exagerat de tare, băiatul, un talent autentic, și-ar alege singur calea — n.a.), vasluieni Andrei Agapie și Alexandru Andrei, brăileanul Dorin Custură, Valentin Moscaliuc, (clasa a VI-a, C.P.S.P. Suceava), Liliana Micu, Cristian Kutnik și micuțul Marian Paraschiv (clasa a IV) de la C.P.S.P. Oltenița, Cristian și Adriana Tăpuș (clasa a II-a !), dintre cei ce activează la Palatul Pionierilor, etc.

Copii buni sînt, deja, mulți, și vor fi din ce în ce mai mulți, pe măsură ce dotarea cercurilor pionierești cu calculatoare și antrenarea de instructori se ac-

U.T.C. (În Casele de știință și tehnică pentru tineret, în Cluburile tineretului funcționează zeci de cercuri de informatică) s-au implicat foarte serios în dotarea cu mijloace, în crearea de structuri de instrucție pe tărîmul informaticii, iar din partea institutelor de cercetare și de învățămînt superior s-a primit tot sprijinul cerut, și chiar mai mult decît atît. Copiii, tinerii, repet, s-au dovedit la înălțime, căci iată, 20 000 de elevi mici, alte câteva zeci de mii de elevi de liceu și studenți sînt deja gata de integrare în societatea informatică ce se înstăpînește rapid pe planetă.

Dar: unul din scopurile societății noastre industrializate este participarea, cu drepturi egale, a oricărui membru al ei, la materializarea tuturor tendințelor spre progres, la tehnicile de vîrf ce se manifestă acum în atît de repede schimbătoare noastră lume. Copiii despre care vă vorbesc vor intra peste cîtiva ani în producție. Cîteva zeci de mii de cunoscători ai tainelor calculatorului vor putea fi folosiți nu numai pentru a dezvolta informatica și tehnica de calcul românească, cît, mai ales, pentru a lega toate domeniile vieții de această activitate de care societatea nu se mai poate lipsi — informatica.

Numai că... elevii și studenții români sînt, astăzi, în număr de aproximativ 6 milioane. Alfabetizarea informatică trebuie să aibă loc la nivel macrosocial, la nivelul școlii. De cît mai grabnică implicare a școlii depinde deci viitorul informatic al României.

Desigur, dotarea cu mijloace de tehnică de calcul a liceelor și școlilor este prima cerință — și în această acțiune, credem, se pot implica în primul rînd întreprinderile care patronază liceele, în al doilea rînd Consiliile populare ale municipiilor, orașelor, comunelor.

Societatea umană se transformă dramatic în acești ani de sfîrșit de secol al XX-lea — și învățămîntul românesc, sîntem siguri, va veni să țină pasul cu aceste schimbări, cu modernizarea pe care conducerea Partidului Comunist Român, secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu o cere școlii.

Cel mai important pas nu se pare acesta, cel care trebuie făcut spre generalizarea „alfabetizării” informatică. De el poate depinde chiar calitatea societății românești industrializate de mine. Mai precis: nu exagerăm spunînd că de hotărîrile părinților de astăzi depinde evoluția celor 6 milioane de copii și tineri aflați acum pe băncile școlilor și amfiteatrelor. Viitorul.

ALEXANDRU MIRONOV

Fotografie de ELENA GHERA

Onea din Vrancea (un județ cu activitate deosebită în domeniul atragerii copiilor spre calculatoare), Constantin Butnaru din Vaslui, Vasile Papp din Turda, Munteanu Adrian din Buzău, ieșeanul Dumitru Munteanu, sau timișoreanul Ionuț Cristescu.

Încep prin a vă face cunoscut că o echipă de copii programatori a participat anul trecut la un concurs internațional de programe la Sofia — unde pionierii noștri s-au clasat pe locul al II-lea, în urma echipei R.F.G., dar înaintea echipei din URSS și Bulgaria — ultima fiind o adevărată forță în informatică și tehnica de calcul europene — la nivel de adulți, bineînțeles.

Componenții de bază ai acestei echipe de podium european au fost Răzvan Jigorea și Răzvan Petrescu. Despre arădeanul Jigorea nu are rost să mai vorbesc: autor de programe încă din clasa a VI-a (Institutul de Tehnică de Calcul și Informatică i-a achiziționat atunci un set, plătind contravaloarea, 20 000 lei, comitetului de părinți al Școlii Generale nr. 5 din Arad, unde învață băiatul), pre-

bază al lotului republican de informatică este deja licean, se numește Răzvan Petrescu și a venit la Voineasa cu niște programe mature (gestiune de bibliotecă, program de recuperare a bolnavilor probleme psihomotorii), tot el fiind cel care, cu calm, competență și detașare, a explicat confrăților într-o pasiune problema cu care s-au confruntat la Sofia, o problemă spectaculoasă de maxim și minim. Ca și celălalt Răzvan, din Arad, ieșeanul Răzvan Petrescu este deja un profesionist a cărui minte, a cărui pricepere trebuie „exploatare” la nivel superior.

Alții: Alin Moldoveanu (clasa a VII-a, autor al unui program de învățare a electronicii pe calculator — bun la matematică, pasionat de electronică, autor de programe, Alin poate deveni un informatician complex, specialist și în hardware și în software, adică și în „tablăria” calculatorului și în „mintea” lui), Băciu Tudor, Radu Ilie, Stănoviță Stănică, Pinteș Mihail — de la CPSPT Turda, Aurelian Lavric din Galați (clasa a V-a, cu un program de teo-

celerează. Fenomenul prinde momentum, conducerea C.N.O.P., repet, este decisă să-l optimizeze la maximum și nu ne îndoiim că și M.E.I. se va implica mai mult, aducînd acestei activități de mare viitor coerența de care este nevoie...

...S-a întîmplat că autorul acestui articol a fost personal implicat în această aventură a informaticii pentru copii.

Cu patru vacanțe de iarnă în urmă am asistat, la cabana Băciu de lângă Săcele, la primul experiment pe care entuziaștii specialiști ai Institutului de tehnică de calcul și informatică l-au făcut, în colaborare cu C.N.O.P., cu primii 20 de copii. Experimentul a demonstrat că putem avea toată încrederea, copiii noștri pot fi la fel de foarte buni în informatică și calculatoare ca și copiii nord americani, francezi sau sovietici, ca orice copil de pe planetă cărui i se face darul acesta minunat: o mică mașină gânditoare prietenoasă, cu care poți conversa, cu care te poți juca și care te poate ajuta la lecții...

Consiliul Național al Organizației Pionierilor, ca și C.C. al

grupul paraziților endoglobulari denumiți, după el, babesii, de mare însemnătate pentru medicina veterinară. Și tot acum 100 de ani, Victor Babeș elaborează și aplică metoda românească de vaccinare antirabică, perfecționare a clasice metode pasteuriene, singura eficientă în cazul unor mușcături de o deosebită gravitate, în regiunea capului de pildă.

Este și anul unei interesante invenții românești, de notorietate internațională, printre primele brevete în mai multe țări; ne referim la „cositoarea de aur”, instalația pentru extragerea aurului din apa mării; inventatorul este inginerul-explorator Iuliu Popper.

Să amintim și de cîteva fapte care marchează progresul industrial și agricol: la Abatorul din București este instalată în 1888 cea dintîi uzină electrică comunală din Capitala țării, 180 de becuri cu incandescență fiind alimentate de curentul electric pe care îl furniza; este de asemenea anul cînd primele două cuptoare de pudlaj cu vatră dublă încep să funcționeze la Reșița; pentru progresul continuu al agrotehnicii, se constituie „Reuniunea română de agricultură”, destinată să promoveze mecanizarea și metodele înaintate; să menționăm și faptul că, pe lângă Regimentul I de geniu din București, se constituie primul grup românesc de aerostație (pentru navigația aeriană cu aparate mai ușoare decît aerul dezlucit, incluzînd baloanele de observație); este și perioada în care își desfășoară din plin munca

de creație o seamă de inventatori români în domeniul baloanelor dirijabile.

Iată-ne acum în 1938, deci cu 50 de ani în urmă. Bilanțul este din nou foarte bogat. Doar trei exemple: inginerul de mine Grigore Ioachim izbutește să atingă adîncimi foarte mari, prin introducerea, pentru întîia oară în industria petroliferă, a pompeiului combinat cu erupția artificială; diferite aspecte ale spectroscopiei atomice sînt prezentate pentru întîia oară în monografia Spectroscopia a fizicianului-inginer Radu Tițeica; o realizare de vîrf a anului 1938 este apariția lucrării medicului Ștefan Odobleja intitulată Psihologie consonantiste, care formulează principii și legi fundamentale ale disciplinei ce va fi ulterior denumită cibernetică, inaugurînd o cale nouă de dezvoltare a științei contemporane.

Cîteva cuvinte, ca și în trecutul articol, despre centenarele științifice legate de unele personalități: 100 de ani de la nașterea lui Nicolae Ionescu-Șișești (11 februarie), medic neurolog cu aport însemnat; de la nașterea creatorului școlii românești de zootehnie experimentală Gheorghe K. Constantinescu (24 aprilie); de asemenea de la nașterea inginerului-aviator Gheorghe A. Negrescu (26 ianuarie); a medicului, antropologului și scriitorului Victor Papilian (17 iunie); a inginerului constructor Emil Prager (19 august); a inginerului agronom Păter Băla (9 septembrie), unul dintre pionierii studiului plantelor medicinale din

Transilvania; iar dintre comemorările centenare, să amintim cel puțin trecerea unui veac de la moartea picturului, graficianului și fotografului Carol Popp de Szatmari, remarcabil și prin ingeniozitatea procedeele tehnice introduse.

Doar cîteva corelări și la „centenarul științific mondial” al anului 1988: în anul 1888, medicul și histologul german G.W. Waldeyer Harz introduce termenul, astăzi curent, de cromozom; medicul veterinar irlandez J.B. Dunlop inventează, în același an, anvelopa pneumatică pentru roțile autovehiculelor; fizicianul L.F. Halwachs descoperă în 1888 efectul fotoelectric (a cărui explicație o va da, în veacul următor, A. Einstein); microbiologul rus Nikolai Fiodorovici Gamaleia prepară vaccinul antiholeric; medicul și chimistul suedez Sven Gustav Hedin inventează hematocritul, aparat pentru stabilirea gradului de diluție sau concentrare a singelui; este realizat cel dintîi generator electric de curent trifazat, etc. 1888 este de asemenea anul nașterii lui Ernst Kretschmer, psiholog și psihiatru german, a chirurgului american E.C. Culler, autorul primei operații reușite în stenoza mitrală și a fizicianului indian Chandrasekhara Venkata Raman, cu contribuții multiple, descoperitor al efectului care îi poartă numele („efectul Raman”), bazat pe studiul difuziei luminii în lichide.

Și acestea sînt, firește, doar cîteva exemple.

L. M. ȘTEFAN

TRADIȚII ȘTIINȚIFICE ȘI TEHNICE ROMÂNEȘTI

Din nou, în tunelul timpului

Să aruncăm o privire — din aceeași perspectivă ca și în articolul trecut — asupra evenimentelor științifice și tehnice pe care le evocă 1988. Să ne oprim deci în acest bilanț de tradiții științifico-tehnice asupra celor ce s-au întîmplat acum 150, 100 și 50 de ani.

Sîntem deci, pentru început, în anul 1838, în marele centru minier al Zlatnei (jud. Alba), avînd de consemnat un eveniment tehnic: instalarea primei mașini cu aburi din Transilvania, de 14 C.P. În același an, documentele semnalează o mașină de aburi și la București, pentru uscarea lemnului la o fabrică de cherestea. Iată deci că și în domeniul tehnic veacului I se potrivește epitetul, frecvent folosit de cărturarii vremii: acela al „propășirii”. O premieră și în domeniul cărții, semnalată de istoricii medicinei noastre: cărturarul și medicul Vasile Popp publică în 1838 prima bibliografie științifică românească, cu privire la „tipografiile românești în Transilvania și învecinatele țări” (tot el publicase, în 1821, și prima lucrare elaborată de un medic român în limba română).

Ne aflăm în 1888, deci cu 100 de ani în urmă. Rețeaua de cale ferată din România, adevărat

„sistem cardio-vascular” prin care pulsează viața economică a țării, a atins 2 469 km. Iar de cîtiva ani, căile ferate românești nu mai sînt construite de firme concesionare străine (care ne înșelau, calculînd costul la kilometru și, de aceea, introducînd... bucle inutile pe traseu), ci de către inginerii români (începînd cu memorabila linie ferată Buzău—Mărășești, realizată sub conducerea inginerului Dimitrie Frunză). Un eveniment de seamă în domeniul construcțiilor: marele inginer Anghel Saligny termină în 1888, în portul Brăila, ridicarea celor dintîi silozuri de beton armat din lume; celelalte sînt realizate din plăci hexagonale prefabricate în atelier și se folosesc armături sudate. Tot în acest an, inginerul I.G.H. Cantacuzino înființează, tot la Brăila, cea dintîi fabrică sistematică de ciment de tip Portland din România, care va marca începutul industriei naționale de ciment.

Medicina înregistrează și ea evenimente importante, care vor fi consemnate și în terminologia științifică internațională. Într-adevăr, în 1888, marele „vinător de microbi” care a fost Victor Babeș descoperă (în colaborare cu C. Starcovici)

POEM PENTRU PATRIE

E țara mai presus

E țara bucuria cea dintii
Ce sufletul de dor îl luminează,
Și este al iubirii primul cînt
Ce-n inimă, cu patimă, vibrează.

Nimic în lume nu e mai presus
Decît e focul care mistuiește,
Al dragostei de glie foc sublim,
Ce, tainic, viața-nireagă ne-nsoțește.

E țara cel dintii al nostru vis
Care cutează-n piscuri viitoare,
Lumină e de soare la zenit
Și în livada inimii e floare.

Nu-i alt izvor mai cristalin și pur
Decît acela care izvorăște
Din inimă, curgînd neîncetat,
Și dragoste de țară se numește.

E țara bucurie, dor și cînt
Ce-n noi adînc, mereu se-ngemănează,
Ea-i mai presus de toate cite sînt
Și cite încă-n inimi se așază.

E țara bucuria cea dintii,
Nimic în lume nu e mai presus,
E țara cel dintii al nostru vis
Care cutează către piscuri, sus.

VIOREL COZMA ■

VASILE POP NEGREȘTEANU:

„Noi trebuie să fim cu totul ai vremii noastre“

Fiind din Negrești, din chiar inima Oașului, tînărul pictor Vasile Pop a ținut neapărat să adauge numelui său și pe cel al locului de baștină. Vasile Pop-Negreșteanu. Este o semnătură pe care iubitorul de artă o descoperă, adeseori, în colțul din stînga sau dreapta al unor ample compoziții ce domină, de obicei, marile expoziții. Ne-am autoînviat, acum citeva zile, în atelierul său și, după citeva clipe de acomodare, a pus un disc cu muzică populară. De jur împrejur, zeci și zeci de studii cu ceterași. Chiar și deasupra pick-up-ului, o eboșă cu un copil cîntînd la ceteră. Am ciudată senzație că-l ascult cîntînd pe acest copil, nu discul aparținînd lui Ion Pop și Nicolae Grigulea. Lingă copilul cu ceteră, un costum popular bărbătesc, din zona Oașului, firește și un clop. „Sînt hainele mele de-acasă“, zice, cu un glas aflat între amabilitate și sfială, gazda. Undeva, în partea de sus a pereților, cam lingă tavan, citeva portrete. „Portretele mamei și ale tatălui“, continuă cu aceeași voce aproape stînsă Vasile Pop-Negreșteanu. Ne înconjoară de peste tot lumea Oașului, fabuloasă, duioasă și sălbatică, albă ca o zăpadă dintii. Pînă și obiectele risipite prin atelier sînt tot din lumea satului oșnesc. Iar în mijlocul acestui alb necuprins, în mijlocul acestei zăpezi, culorile. Tari, vii, orbitoare, ca niște tipurături. Un fel de fulgere infipte în inima zăpezii. Îi comunic gazdei aceste prime impresii. Fața i se luminează de-un suris imens. „Nu o să mă credeți zice, dar, pur și simplu, m-ați îmbogățit cu aceste metafore. Tipuritura e caldă, frigă ca o flacăra, iar zăpada e rece și moale. Ați sesizat un anume contrast pe care eu niciodată nu l-am putut lămuri, nu l-am putut numi în numai citeva cuvinte. Asta este, într-adevăr, lumea Oașului!“

— Și totuși, Vasile Pop-Negreșteanu, deși atelierul acesta este o parte din lumea Oașului, cîntecele lui Ion Pop și ale lui Nicolae Grigulea, cele pe care le ascultăm acum, sînt din Maramureș. Ați trădat cumva, din punct de vedere muzical, Oașul?

— Nu, nici vorbă nu poate fi de așa ceva, adică de trădare. Pentru mine Oașul și Maramureșul sînt totuna, ca o piatră

de granit la temelia acestor păminturi din nordul atît de fierbinte al țării. Sînt mult mai multe lucrurile care le aseamnă decît cele care le deosebesc. — Aș zice că sînteți în clipa de față singurul pictor din Oaș care trăiește în București. — Cam acesta este adevărul. Și constatarea o fac gîndindu-mă că mai sînt încă mulți pictori oșeni care n-au apucat încă să se afirme. Dar, cum se spune, n-au intrat încă zilele în sac.

— În ceea ce vă privește, deși aveți numai 32 de ani, numele

(Continuare în pag. 15)

VICTOR NIȚĂ ■

Visul lui Mihai Viteazul

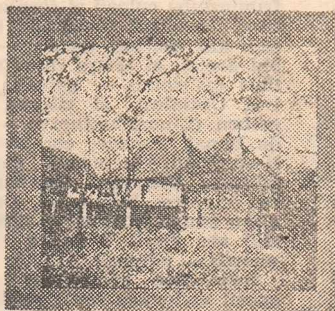

Cuvînt înainte

la un nou volum din Enciclopedia Miclea

În colecția „Satele României” a Editurii Sport-turism, cunoscutul artist al imaginii fotografice, Ion Miclea ne oferă „BILCA” încă un volum din admirabila sa enciclopedie ilustrată a civilizației satului românesc. Reproducem alăturat prefața noii lucrări.

Cine a străbătut o dată Obcinele Bucovinei și munții ei tineri, împodobiți ca mirii la cununie, va duce cu el toată viața imaginea acelor sate — printre care Bilca stă la loc de frunte — ce ne dau tuturor sentimentul dăinuirii noastre în timp, al permanenței poporului român pe aceste pămînturi binecuvîntate de natură și persecutate, adeseori, de istorie. Ca și în Munții Orăștiei, ai Sibiului, ai Vrancei, avem aici, mai acut decît oriunde în țară, imaginea vetei, întemeiată de strămoșii noștri daco-romani, păstrată și apărută apoi de toți vitejii veacurilor, care și odihnesc oasele și neliniștile în fîrîna recunoscătoare a patriei. Umbra mormîntului de la Putna, al nemuritorului Ștefan cel

Mare, își apleacă fruntea și amintirile, peste ființa acestei comune megieșe, vie și neclintită în creșterea ei statornică, în sporul de frumusețe ce-l adaugă în permanență moștenirilor străvechi. La piatră și lemnul începuturilor, care au stat temelie caselor văzute și celor nevăzute din sufletele atîtor generații de plugari, meșterii constructori de azi se străduiesc să așeze tiparele harului moștenit, dîndu-le însă dimensiuni și expresii artistice noi, mai largi, mai încăpătoare, pentru resturile zilelor de azi și de mîine.

Frumusețea Bilcii o dă tot-mai acest amestec de straturi, în care tot ce a fost original și cuprinzător în genialitatea meșterului anonim se păstrează cu sfințenie, se multiplică

în dărnicie, se înnoiește în tradiție. Acesta este, în fond, „sufletul satului”, cîntat de Lucian Blaga și de toți marii noștri poeți, matca fertilă a civilizației românești. Să ne uităm o clipă în ochii acestor copii și bătrîni care iau veacurile în mînă și ni le trec prin față, la mîinile harnice și meștere ale acestor fete și femei care torc lîna și inul, cum se făcea și acum 2000 de ani, care țes pinza și velnițele în războaie, le clătesc și îndălesc în apa, curată încă, a riurilor de munte, care croiesc și chinădisesc cămășile și iile, în culori armonioase, în modele rafinate, îndrăgite nu numai de noi, românii, ci admirate de o lume întreagă (în multe muzee etnografice din străinătate figurează exemplare din

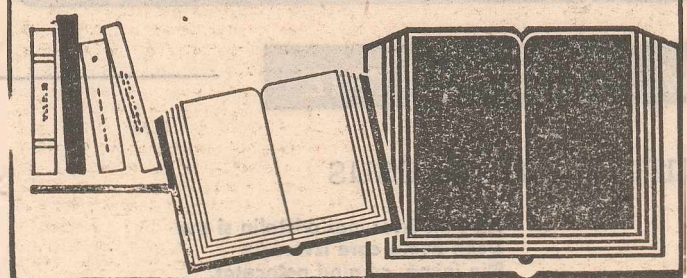
Bilca și din alte sate bucovinene).

Sînt încă vii milenarele obiceiuri legate de sărbătorile tradiționale (plugul, caprele, căluții, colindele), de resurrecția naturii în primăvară, de anotimpul roadelor și culesului. Iar cîntecele însofesc, întotdeauna, munca și sărbătorile, făcînd parte din tezaurul sufletesc al omului, în singurătatea naturii sau în colectivitatea casei și satului. Toate s-au născut, parcă, pentru armonizarea legăturilor firești dintre oameni, natură și istorie, dintre realitate și vis, dintre trecere și permanență.

Este talentul de multă vreme cunoscut și recunoscut al „ochiului magic” cu care Ion Miclea surprinde existența oamenilor și așezările din România (uneori și din alte țări), așa că nu ne mirăm deloc că prin el redescoperim această originală și fermecătoare vatră de creație și frumusețe din Țara de Sus, care este și va rămîne Bilca, pentru totdeauna, în sufletele acelor care o cunosc cel puțin prin această carte.

ION BRAD ■

VITRINA CĂRȚILOR

După
60 de
ani...

O plăcută surpriză a zilelor din urmă este, fără îndoială, editarea de către Muzeul literaturii române, ca supliment al revistei Manuscriptum, a cărții lui Mircea Eliade Romanul adolescentului miop (text stabilit de Adrian Bota, postfață de Mircea Handoca). Tipărit pentru prima oară integral, micul roman (220 de pagini), scris la șaptesprezece ani, este o revelație, potențată și de revenirea „în vogă”, să zicem așa, a conceptului de autenticitate în literatură odată cu proza tinărilor ultimelor decenii.

Editor și oarecum legatar al arhivei din țară a lui Mircea Eliade, profesorul Mircea Handoca deține încă numeroase, interesante date despre „cariera” scrierilor de tinerețe ale savantului.

— Precizați în postfața recentului volum că romanul a avut mai multe variante, consecutive. Cum s-a ajuns la versiunea publicată acum?

— Este varianta de la șaptesprezece ani, socotită chiar de Eliade drept definitivă.

— Și atunci, care a fost drumul cărții până la editarea ei?

— Când în 1981 am descoperit manuscrisul, i-am expediat autorului o copie dactilografată, contînd pe un eventual acord al său pentru publicare. Eliade n-a citit cartea. Pur și simplu se temea să o deschidă. Se temea

probabil de o dezamăgire care ar fi tulburat o amintire foarte dragă. Au apărut apoi câteva fragmente din roman în revista Manuscriptum, în cursul anului 1983, de care Eliade a avut cunoștință și pe care, cu bunăvoință și învingându-și temerile asupra scrisului său de adolescent, le-a parcurs. Efectul a fost surprinzător și pentru mine. S-a bucurat enorm, i-a plăcut, a găsit că nu scria deloc rău la acei ani tineri și a notat aceste impresii și în scrisori către Constantin Noica, de pildă. Romanul adolescentului miop cîștigase, așadar, partida.

— Din 1983 și pînă astăzi au mai apărut și alte fragmente?

— Da, în vara anului trecut au apărut unele pasaje în limba italiană în volumul Mircea Eliade și Italia, apărut la Roma. Există intenția și propunerea de a tipări acolo o traducere integrală. Ni s-a părut însă firesc ca ea să fie precedată de o editare în limba de baștină pe care, iată, o avem în față. O altă traducere, în limba engleză, este deja realizată și așteaptă tipărirea în Statele Unite.

— Ce va urma acestui supliment al revistei MANUSCRIPTUM?

— Probabil o ediție a operelor de tinerețe ale lui Mircea Eliade, la Editura Minerva, precum și o ediție critică a întregii sale opere realizată în colaborare cu un colectiv al Institutului de istorie și teorie literară „G. Călinescu”.

Oglindă a personalității deja în ebuliție, deși încă la vîrsta formării, Romanul adolescentului miop își revindică, din acest moment, intimitatea și valoarea de „pattern” față de unele din drumurile pe care proza românească le-a urmat de la scrierea lui și pînă astăzi.

T. MIHAI ■

Cronica literară

de Romul Munteanu

Întrebări și răspunsuri

Oricît de puțin am reflecta asupra modului nostru curent de vorbire nu se poate să nu ne dăm seama că cea mai banală conversație se bazează pe întrebări și răspunsuri. Acestea sînt procedeele fundamentale de informare prin care aflăm ceva despre cineva. Ce aflăm și cît știm nu sînt decît rezultate ale artei de-a întreba pentru a obține răspunsul cel mai plin de sens. Dacă vrem să știm cine întreabă nu avem decît un răspuns: toți oamenii întreabă, fiindcă absolut toți membrii societății au nevoie de informații suplimentare. Puține întrebări sînt gratuite cu răspunsuri dinainte știute. De obicei, ele fac parte dintr-o artă a conversației lipsite de orice sens. În general întrebările sînt conjuncturale și izvorăsc dintr-o necesitate evidentă. Întrebăm ca să ne descurcăm într-un oraș străin, întrebăm ce mai face un prieten, întrebăm în general pentru a ajunge la plus-cunoaștere.

Întrebăm astfel neștiutorii, copiii, medicii, anchetatorii din justiție, istoricii, etnograful și alții alții. De la maieutică pînă la pedagogia catehizării totul se bazează pe întrebări și răspunsuri.

Există întrebări care nu rezultă dintr-o necesitate practică imediată. Ele presupun răspunsuri ce nu reprezintă un act necesar de plus-cunoaștere absolută. Asemenea întrebări depășesc stadiul necesității practice. Ele sînt consecința unei curiozități mai profunde, a unei dorințe de-a ști ce se înregistrează într-un plan mult mai complex al cunoașterii. Este cu totul altceva cînd un medic, un psihanalist, să spunem, îl chestionează pe un bolnav decît atunci cînd un procuror îl anchetează pe un inculpat. Întrebările pot fi elementare, nevinovate, blinde, așa cum pot fi și insinuante, scormitoare, agresive. De ce nu am recunoaște oare că răspunsurile depind în mare măsură de arta întrebărilor.

Întrebăm adeseori din ignoranță, dar nu sînt excluse cazurile interogării dintr-un prea plin de știință. Pe ce se bazează oare interviurile, convorbirile cu oamenii de artă și știință, anchetele socio-politice? În toate aceste cazuri, cel care întreabă are o preștiință a lui, o documentare amplă, menită să ducă la o plus-cunoaștere prin răspunsuri.

Am citit de-atîtea ori cu plăcere acele Entretien avec... Borges, Ionescu și alții. De la început se observă că cel care chestionează este saturat de informații privitoare la viața și opera celui interogată. Subiectul confirmă sau infirmă întrebările puse, oferă detalii, își amintește amănunte trecute într-o stare latentă. Întrebările vin în întîmpinarea unor răspunsuri de suprafață, care sînt aproape gata-făcute, așa cum pot declanșa replici de adîncime, scoase dintr-un inconștient aproape adormit.

Dar întrebările și răspunsurile tîin și de un anumit climat etic și cultural, ca și de o întreagă atmosferă socio-politică. Ne întorcem, așadar, la Virgil Sorin, la cărțile sale despre Secretul fărîrii personalității (1982) și Personalitate și succes (1987) și intrăm subit prin întrebări și răspunsuri în lumea noastră românească. Constatăm astfel de la început că medicul-psihiatru care pune întrebări este un

ins atît de blind și delicat încît adeseori evită să-și facă relevantă profesia prin chestionarea fondului latent al ființei umane. Îndrăznelele lui Virgil Sorin nu vizează straturile de profunzime, ci diversitatea personalității umane văzută într-un orizont socio-psihic și profesional extrem de variat. Convorbirile concepute de autor nu sînt specializate într-un anumit domeniu. Dimpotrivă. Personalitățile chestionate de el sînt chirurghi, agronomi, ingineri, cîntăreți de operă, lingviști, arhitecți și... oameni de litere. Din această cauză limbajele folosite ar fi trebuit să aibă o imensă deschidere pentru a se putea grefa pe domenii atît de variate. Ei bine, claviatura întrebărilor puse de analist rămîne destul de restrînsă. Pornind de la anumite premise ale autorului pe care le vom enunța, vom descoperi și motivația chestionarelor sale care au un mare grad de generalitate. De fapt, cercetătorul și-a îndreptat atenția spre anumite situații fundamentale cu care este confruntată ființa umană, de unde rezultă și unele răspunsuri relativ stereotipe. Întrebările cu un mare grad de adecvare la profesia celor chestionați sînt puține. Este demn de observat cum Virgil Sorin anchetează omul-creator în general, atunci cînd a ajuns la o înaltă performanță a operei sale. Autorul este convins că un activist pe tărîm obștesc, un actor, un sportiv, un lucrător în domeniul industriei și agriculturii poate ajunge prin efort de creație și conduită inovatoare la performanțe la fel de mari, indiferent de domeniul de creație. Potrivit acestei concepții, oameni precum Constantin Arsenescu, Folea Ioan Ivana, C. Diaconescu, Valentin Teodorescu, Ecaterina Oproiu, Nichita Stănescu, Fănuș Neagu, N. Manolescu, C. Toiu, Eugen Simion, Ion Lăncrăjan ș.a., folosindu-se de aceleași resorturi psihice fundamentale (rareori diferențiate), pot să ajungă la împlinirea maximă a personalității lor.

De multă vreme, nimeni nu mai pune la îndoială faptul că personalități cu preocupări extrem de diferite pot ajunge la rezultate excepționale. Trăim doar într-o epocă de explozie a informației științifice de domeniul evidentei și orice discuție pe această temă ar fi cel puțin oțioasă.

Dar nu este mai puțin adevărat că nimeni nu a reușit încă să explice cum s-au aglomerat personalități creatoare atît de diverse în anumite epoci cum a fost Renașterea, așa cum nu s-a putut explica nici rarefierea lor excesivă, în alte perioade. Teoriile de tip elitar au eșuat și în acest domeniu.

Credem totuși că tocmai criteriul creației, privită ca unicat, se cuvenea să fie mai limpede diferențiat de inovativele de factură repetabilă. Considerăm că departajarea între creațiile de tip serial și unicatele trebuie să capete un statut mai ferm chiar și în cadrul selecțiilor personalităților chestionate. Cărțile lui Sorin Virgil mi se par aglomerate cu prea multe tipuri creatoare de factură repetabilă, așa cum și unele cărți ale lui Fănuș Neagu sînt luate în stăpînire de prea mulți prieteni. Pe această cale, distincțiile se estompează, omul cu o înaltă calificare serială fiind introdus într-un spațiu de excepție.

Dar generozitatea și delicatetea lui Virgil Sorin sînt ineseși atributele personalității sale.

• Cartea de știință • Cartea de filosofie • Cartea de istorie • Cartea de reportaj •

Elogiu muncii de fiecare zi

Nu orice om pe lingă umărul căruia treci strada te poate salva, căutătorule de eroi de reportaj. Așa cum, nu rămînem, în febra descoperirii statuiilor, doar în lumina strălucirilor ecvestre. S-a modelat, în scurtele timpului, o tehnologie specială de reciprocă identificare. Un resort abia perceptibil te mîină din spate, te ține aproape, nu-ți dă pace pînă cînd, iată, dialogul s-a declanșat.

Intră în necesara recuzită reportericească priceperea de a

iscodi interlocutorul. N-am zis a-l sîci. Rămîne de apreciat știința folosirii pragurilor, a deschiderii zăvoarelor. Interviurile trăiesc din reușita acestor confluente.

Dominanta cărții pe care Viorel Sălăgean și-a intitulat-o „Dialoguri intimplatoare despre lumea în care trăim” (Editura politică, 1987) prezintă câteva semne particularizatoare. Deloc intimplător traiectul ce și-l propune. Interlocutorii sînt mulți, locurile diverse, preocuparea — una singură: la ce gîndesc oamenii? În uzină, pe șantier, la catedră, în clinică, acasă, pe stradă, oriunde ne aflăm avem de dus cu noi proprietatea de a gîndi, de a ne frămînta, de a stoarce seva din lucruri. Mersul înainte reclamă acest mereu efort de raportare la mediul în care ne aflăm, la timpul ce ne așteaptă. Avantajul de a ști cu cine să stai de vorbă aduce după sine obligația de a nu compromite oferta făcută. Dificultatea întreprinderii se răscoală prin rotunjimea fructelor culese.

Te urmăresc, din paginile acestei cărți într-o înlăntuire dibaci strunită, crîmpeie de viață, autosondări benevole, întrebări pieptice, răspunsuri rostite cu conștiința autorității. Biografia de oameni celebri, biografia de oameni simpli. Toate la un loc — zbatari pentru succesul în munca de fiecare zi, efort, transpirație cu lopata, la adăpostul convingerii că nimeni nu ne va

lua de pe umeri povara răspunderii ce ne-am asumat-o pentru noi și pentru generațiile ce ne vor urma. Se întîlnesc între co-perțiile de carte semnată de unul din condeiele cele mai exersate la noi pe terenul publicisticii de teren înhățat de plăcere convorbirilor profitabile cu oameni care au ce spune, destine de excepție. Memorabilă se dovedește nu numai steaua ce i-a ocrotit în lansările pe cărarea existenței. Și asta. Dar cititorul întîrzie cu siguranță în țesătura convingerilor, a faptelor și ideilor lor. Titluri și subtiluri parfumate cu pricepere de artizan, ascunse în frumos dăltuite alveole, descompiră esențele. Starea de definiție a acestora rămîne cea esențială — starea de neodihnă. Obsesia nedisimulată — adjectivarea performanței în registrul său cel mai de sus. Ei trudes cu convingere în durată lui, în strălucirea-i fără egal, la Monumentul muncii.

Ne rămîne posibilitatea de a avea cheia înțelegerii că drumul spre mîine trece, indiferent de meridianul Terrei de pe care primim rotirea astrului, prin răspunderea față de „clipa cea repede”. Care, într-un cosmos așezat de roboți și zboruri interplanetare, de complicate ecuații ale existenței, găsește resurse să opteze cu glas potolit, dar ferm, pentru sinceritate, candoare și omenie.

NEAGU UDROIU ■

Plantele endemice, un tezaur inestimabil

O nouă carte de referință în literatura botanică — „Plante endemice în flora României” — este semnată de dr. G. Dihoru și dr. C. Părvu și a apărut la Editura Ceres la sfîrșitul anului 1987. Plantele endemice ale României sau fitoendemitele sînt acei reprezentanți ai florei a căror răspîndire nu depășește hotarele țării noastre și care sînt totodată produsul istoric al pămîntului românesc. Ele reprezintă circa 4—5% din totalul de aproximativ 3350 specii de plante superioare (pteridofite, gimnosperme și angiosperme) care compun covorul vegetal al țării noastre. Sînt prezentate 80 de fitoendmite (46 specii și 36

subspecii) după următoarea schemă: denumirea științifică, descrierea botanică, ecologie, cenologie, răspîndire și în câteva cazuri importanța.

Din punct de vedere al gradului de periclitare, numai 15 specii sînt neprimejdite, efectivele celorlalte fiind rare, vulnerabile sau chiar periclitare. Numărul speciilor fitoendmite crește cu altitudinea. Aproximativ 72% dintre ele își au biotopul în zonele montane, sub-alpine și alpine. Foarte puține au o arie de răspîndire mai întinsă. Așa este Hepatica transilvanica (crucea voinicului), care crește în întreg lanțul Carpaților Românești. La extrema cealaltă se situează Andryala levitomentosa, al cărei areal, situat în Pietrosul Broștenilor, nu depășește 150 m².

Multe dintre fitoendmitele impresionează nu numai prin aceea că nu pot fi întîlnite în nici o altă țară a lumii, ci și prin gingăsie și miresme unice, prin frumusețea culorii și forme florilor. Învelișul floral al unora este alb (Sorbus dacica — sorbul dacic), al altora roșu (Dianthus callizonus — garofița Pietrei Craiului), al altora este galben (Linum uncinatum — inul de Banat, Papaver coronasanti-stephani — macul galben), albastru (Hepatica transilvanica — crucea voinicului, Delphinium simonkaianum — nemișorul) sau verde (Festuca bucegiensis — păiușul).

Reducerea efectivelor unor specii endemice sau neendemice se poate datoră nu numai scă-

SEMNAL

● În colecția „Romanul de dragoste” a Editurii Eminescu a apărut nu demult cartea scriitorului francez Claude Spaak, *Ecouri în memoria timpului* (în traducerea Sandei Răpceanu) — un delicat, melancolic mesaj an-

trăzboinic, realizat cu mijloacele poemului în proză, dar și cu sinceritatea aproape brutală cu care literatura războiului ne-a obișnuit în veacul nostru. O biografie — a unui tânăr soldat german pierit în mod absurd în ultimele zile ale războiului — este reconstituită, ca un joc de puzzle, de chiar cel care se afla de dincolo de baricade. Odată prăbușite falsele gașe ale frontului, umanitatea își regăsește sentimentul fraternității, ritmul unic al sărbătorii, al ceremonialurilor vieții, care nu țin seama de frontiere. O reconciliere prin conștiință și amintire — micul roman al lui Claude Spaak rămâne o tulburătoare lectură.

● O încercare de biografie literară obiectivă este masivul volum de „dialoguri adnotate” *Lucian Blaga printre contemporani* realizat de I. Oprea. Ample interviuri cu personalități și persoane care s-au aflat în preajma poetului aruncă lumini

neșteptate asupra omului care a fost Lucian Blaga, întregind imaginea poetului, apropiindu-ne-o. Vasile Băncilă, Șerban Cioculescu, Radu Bourceanu, Dorli Blaga, Corneliu Blaga, Tudor Ciortea, Ovidiu Drimba, Alekandru Balaci, Ștefan Aug. Doinaș, Ovidiu Papadima, D. Micu, Teohar Mhadaș, Tudor Ciortea, Edgar Papu, Ștefana Velisar-Teodoreanu, George Sbarcea, Eugen Todoran, Grigore Popa, Aurel Avramescu, Maria Avramescu și alții sint interlocutorii lui I. Oprea în acest volum de mare însemnatate pentru exegeza și chiar pentru posteritatea autorului *Poemelor luminii*. Dincolo de amănuntul biografic — binevenit, de fiecare dată, mai ales în cazul unui creator care și-a drămuț cu zgircenile gestul public — Lucian Blaga printre contemporani reușește și imaginea unui timp, așa cum a fuzionat el în jurul unei mari personalități.

● Editura Eminescu și-a asumat sarcina de a realiza prima

ediție a *Istoriei literaturii române - Epoca veche*, de Sextil Pușcariu, după 1944. Reproducând ediția a doua a lucrării, apărută în 1930, noua ediție este îngrijită de Magdalena Vulpe (cu o postfață de Dan C. Mihăilescu). Un foarte interesant „jurnal” al elaborării celei mai importante opere a primului rector al Universității Clujene ne pune la îndemână *Cuvintul înainte* al editoarei. Scrupulos — prin fire și, deopotrivă, prin formație —, Sextil Pușcariu a avut de suportat nu numai consecințele firești ale specializării sale („munca istovitoare la dicționar, aprofundarea studiilor lingvistice, preocupările noi în domeniul fonologiei, inițierea lucrărilor *Atlasului lingvistic român* acaparau toată atenția și tot timpul savantului”, spune Magdalena Vulpe), ci și o posteritate „zgir-

cită”, ca să spunem așa, dacă e să măsurăm distanța între ultimele două ediții ale acestei importante istorii a literaturii noastre vechi. Reconsiderat, reeditat, reasezat în ierarhia cuvenită, Sextil Pușcariu devine ilustrarea propriului său principiu de viață și de conștiință pe care timpul n-a oșos să-l acrediteze: „Ceea ce va rămâne după munca noastră sint operele ce le scriem și elevii ce-i facem noi, cei uitați de guvernanți, și nu isprăvile efemere ale miniștrilor răpiți de mirajul «Puterii»”.

● „Privită din apropierea punctului terminus al secolului pe care, într-un fel, l-a inaugu-

rat, poezia lui Bacovia apare astăzi ca un dublu „caz”. În primul rind în sens istoric, prin spectaculoasă promovare între primele valori ale poeziei românești. Până aici, drumul n-a fost — se știe — ușor. Între recunoașterea deplină și aprecierea ca autor minor, opiniile critice au cunoscut toate nuanțele. (...) Pe de altă parte, poezia lui Bacovia constituie iarăși un „caz” (...) dacă o privim în legătură cu actuala situație a poeziei și literaturii românești, care înregistrează în ultimii ani masive deplasări înspre structuri noi, postmoderniste. Atare reordonare a cimpului cultural s-ar putea să-l transforme pe Bacovia într-un model de evoluție a limbajului poetic, dacă nu chiar în principalul precursor al tendințelor actuale, așa cum Blaga fusese unul pentru poezia scrisă la noi în anii '60-'70”. Justificată astfel (în postfață), noua ediție *G. Bacovia. Poezii - Proză*, îngrijită de Ion Bogdan Lefter (care semnează și bibliografia volumului), nu este numai un act editorial de rutină, ci și un efort de permanentă actualizare a uneia dintre valorile clasice remarcabile ale literaturii noastre.

TANIA RADU ■

Pagini albe...

Cu câtă bucurie am deschis cartea lui Marcel Mihalovici *Amintiri despre Enescu, Brâncuși și alți prieteni*, ediție alcătuită, cu deosebită profesionalism, de criticul Valeriu Răpceanu.

Am început această lectură, avidă să află ceva nou despre ilustrii prieteni ai lui Marcel Mihalovici ca și despre acest mare artist. Cu cit înaintam cu atât socoteam o desfătare a această carte, apărută în Editura Eminescu.

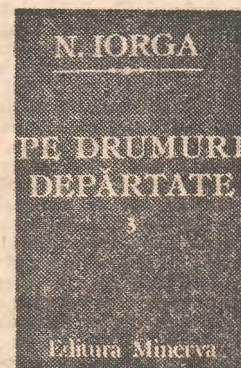
De la pagina 65 au început enervările. Primele întâlniri ale lui Marcel Mihalovici cu George Enescu sint frunte la paginile 66-67, altfel la locul lor în carte, dar albe... Doream atât de mult să cunosc laboratorul de creație al lui George Enescu dar... Nu trec două pagini normale și la 70-71 iarăși, brutal, se întrerupe firul povestirii. Paginile 74-75 suferă de aceeași infirmitate. Indiferența față de cititor continuă în crescendo pentru că paginile albe se succed, parcă, într-o voită planificare. Din nou lipsa textului important la paginile 78-79, 82-83, 86-87, 90-91, 94-95.

Dintr-o carte rară, un document al timpului despre personalitatea unor mari creatori români, lipsind 16 pagini insatisfacția cititorului nu este un moft.

Așa cum se prezintă tipografic volumul *Amintiri despre Enescu, Brâncuși și alți prieteni* denotă lipsa unui control tehnic, pentru că această carte incompletă nu, ne conduce la altă concluzie. Regretăm pentru prestigiul Editurii Eminescu, pentru tipografia „13 Decembrie”, dar mai ales pentru noi lectorii unui volum atât de prețuit de iubitorii de cultură.

CARMEN DUMITRESCU ■

Sinteza unor călătorii spirituale

● Un veritabil eveniment cultural poate fi considerată apariția, în primele zile ale noului an, a volumelor 2 și 3 din memorialistica de călătorie a lui N. Iorga, la numai câteva luni de la publicarea volumului 1. Sint reunite aici, sub titlul, *Pe drumuri depărtate*, pentru întâia oară în totalitate, notele de

drum, impresiile, opțiunile, conferințele, jurnalele, volumele și studiile marelui savant, din 1890 până în 1939, dedicate istoriei, geografiei, etnopsihologiei, mentalităților, economiei, literaturii, politicii etc., din Italia, Bulgaria, Grecia, Franța, Elveția, Belgia, S.U.A., Olanda, Anglia, Spania, Danemarca, Portugalia, Suedia ș.a. Autorul ediției (ce cuprinde nu doar scrierile propriu-zise de călătorie, ci și toate referințele în domeniu, selectate din întreaga operă a lui Iorga), al bogatului sector de note și comentarii, ca și al studiului final este același Valeriu Răpceanu, editor neobosit și plin de inițiativă culturală de anvergura. „Aceste pagini — scrie V. Răpceanu în *Cuvintul către cititor* — sintetizează, într-o structură artistică inconfundabilă, cultura enciclopedică a savantului, viziunea simulată asupra fenomenelor vieții percepute în concretețea existenței lor cotidiene, în desfășurarea lor arborescentă în timp și spațiu ca și relevante și definitorii caracterizări asupra mentalității și psihologiei colective din țările vizitate”. A mai glosa pe marginea marelui interes al acestor volume, care, practic, „rezumă” o lume de-a lungul a 50 de ani, ni se pare de prisos, lucrarea fiind, de acum, un bun câștigat. Ea echivalează, într-un fel, cu o întreagă bibliotecă. (T. R.)

● Cartea de știință ● Cartea de filosofie ● Cartea de istorie ● Cartea de reportaj ●

deră potențialului lor biologic, exprimat cel mai adesea prin absența fructelor, dar, din nefericire, și intervenției omului, prin poluare, prin distrugerea biotopului, prin micșorarea rezervelor naturale ca rezultat al turismului supraaglomerat, colectării intense și suprapășunatului.

Prin conținutul său, cartea se înscrie pe linia frumoaselor tradiții ale botanicii românești. Totodată este de mare utilitate deoarece reduce în actualitate importanta problemă a fitoendemitelor, atât pentru specialiști și factori de răspundere, cit și pentru publicul larg. În foarte puține rânduri, autorii s-au abătut de la stilul strict științific, dar în aceste cazuri efectele stilistice sint cu atât mai grăitoare și memorabile: „fitoendemitele constituie pietrele prețioase ale învelișului vegetal din țara noastră”.

Pentru a se asigura conservarea unor endemite periclitate, vulnerabile sau rare, se cultivă în grădinile botanice, au fost declarate rezervații naturale teritoriale în care se găsesc sau sint legiferate pe plan județean. Dar așa cum arată autorii în fraza finală a cărții „Cu toții trebuie să contribuim la cunoașterea, păstrarea, înmulțirea și valorificarea endemitelor din flora României”, deoarece menținerea lor în patrimoniul nostru natural alături de monumentele istorice, de artă etc., constituie o importanță îndatorire națională.

PANTE GHERGHEL ■

Etimologia și limba română

Etimologia este, fără îndoială, una dintre disciplinele lingvistice privilegiate din punctul de vedere al audienței. Dincolo de cercul specialiștilor, ea se bucură de un „public” larg, foarte diversificat social și profesional, pentru care originea cuvintelor, a principalului instrument al comunicării, constituie obiectul unei legitime curiozități. Și aceasta cu atât mai mult cu cât așa-numita „ecuație” etimologică „x provine din y” are și virtutea de a înfățișa, concentrat, o adevărată aventură spi-

rituală. Căci o etimologie interesantă, întotdeauna dificilă, deseori controversată, oferă posibilitatea refacerii unei veritabile peregrinări prin spațiu și timp, prin lumi de care, de multe ori, doar cuvintele, prin formele și înțelesurile lor, mai dau seamă. De aici capacitatea etimologiei de a furniza nu numai un răspuns curiozității intelectuale, ci și un fel de satisfacție estetică.

Iată de ce se cuvine salutată ca o apariție binevenită, de mult necesară în cultura noastră actuală, lucrarea *Etimologia și limba română* (Ed. Academiei R.S.R., 1987), publicată recent de doi reprezentanți prestigioși ai disciplinei, prof. Ion Coteanu și Marius Sala. Într-un limbaj clar și nesofisticat, accesibil și celor fără o pregătire filologică specială, ea oferă răspunsul specialiștilor la cele două întrebări pe care și le pun, în acest domeniu, categorii largi și foarte eterogene de cititori: cum se face, cum se „descoperă” o etimologie și care sint problemele cu care se confruntă astăzi studiul etimologic al vocabularului românesc.

Dificila sarcină de a explica pe înțelesul tuturor principiile teoretice și metodologice ale cercetării etimologice a fost asumată de acad. Ion Coteanu, în prima secțiune a lucrării. În cele cinci capitole ale acesteia (Ce este etimologia, Gruparea cuvintelor, Etimonul, Acțiunea și consecințele metaforei, Etimologie directă și etimologie

indirectă, etimologie multiplă și etimologie populară), autorul demonstrează mecanismele complicate ale „jocului” pe care îl reprezintă căutarea unei etimologii, extrăgând și lămurind regulile severe ale acestuia, reconstituind toate fazele ce trebuie străbătute de cercetător astfel încât etimonul propus să nu fie contrazis de nici un fapt de natură lingvistică sau extralingvistică, să se sprijine pe un mare număr de argumente. Toate acestea bogat exemplificate în primul rind cu fapte de limbă română, de cele mai multe ori etimologii dificile, la care soluțiile de pînă în prezent nu au intrunit acordul unanim al cercetătorilor și pentru care autorul prezintă noi sugestii. Este posibil ca nici explicațiile date de acad. Ion Coteanu pentru cuvinte ca război, copil, blană să nu se bucure de adesiunea altor etimologi. Ele sint însă foarte semnificative pentru cele două calități care trebuie îmbinate în investigația etimologică: bogăția informațiilor și talentul de a le converti în martori convingători ai istoriei propuse.

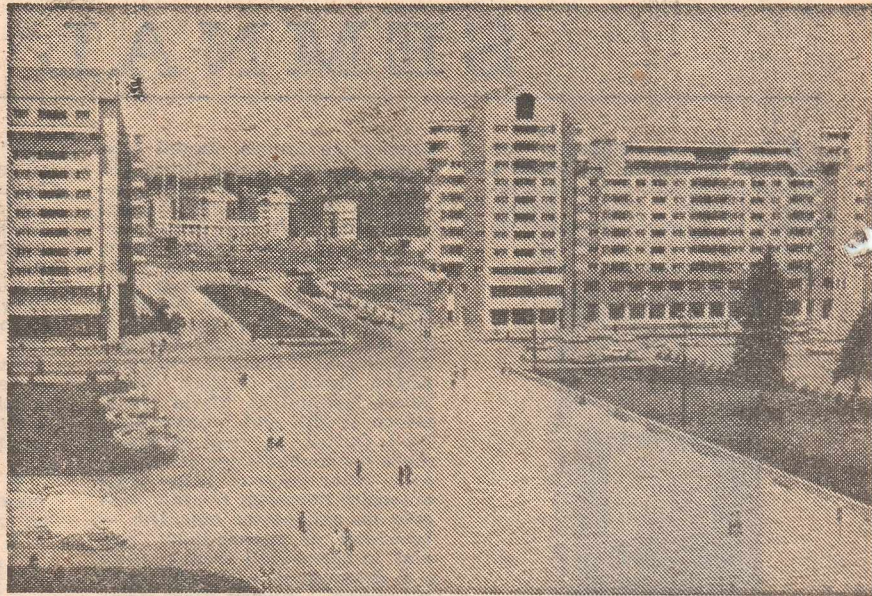
Că în etimologie interesant este aproape sinonim cu dificil o dovedește și cea de-a doua secțiune a lucrării, al cărei autor, Marius Sala, trece în revistă diversele straturi etimologice ale vocabularului românesc (latin, traco-dac, slav, maghiar, grec, turc, român, german). În examinarea acestora, după

prezentarea problemelor de ordin general, sint discutate nu categoriile de cuvinte cu etimologie necontestată, ci acelea pentru care există mai multe ipoteze. Așadar o prezentare a stadiului actual al cercetărilor de etimologie a limbii române, al cunoașterii și, în egală măsură, al ignoranței noastre în acest domeniu. Ca și în prima secțiune, prezentarea se face din interiorul laboratorului etimologului, Marius Sala precizînd de fiecare dată propria poziție: aderența la unele din ipotezele anterioare, îndoiala asupra validității altora, sugerea unei noi explicații.

Astfel concepută și realizată, lucrarea *Etimologia și limba română* prezintă un incontestabil interes atât pentru „profani” cit și pentru specialiști. Poate că principala învățătură pe care o vor desprinde cei dintii este că relativ puține etimologii pot fi considerate ca definitive, că, în lumina noilor date ale cunoașterii, multe, foarte multe sint supuse revizuirii și că prudența cercetătorului în avansarea unui etimon, opțiunea pentru prezentarea a două sau mai multe soluții sau chiar pentru înlocuirea etimonului cu un semn de întrebare, departe de a fi o vină gravă, cum uneori am fi tentați să credem, trebuie privite ca singura manifestare posibilă a eticii științifice.

JANA MATEI ■

VITRALII DE HARGHITA

Pilnie pentru copaci

Aşa cum nu există pădure fără uscături, la fel nu există uscături fără un combinat de prelucrare a lemnului. Cel puțin așa stau lucrurile în județul Harghita, unde toate uscăturile Gurghiuului, Călimanilor, Giurgeului și ale celorlalți munți care străjuiesc spre vest, nord și est sunt pogorite spre Toplița, unde există Combinatul de exploatare și prelucrare a lemnului. Combinatul s-a înființat de vreo 15 ani, dar prin aceste locuri dintotdeauna au existat ateliere meșteșugărești pentru prelucrarea lemnului.

De altfel, în întreaga Harghita scrijelitul în lemn s-a perpetuat peste veacuri ca un fel de reflex al oamenilor, un reflex condiționat, desigur, de mediul natural în care ei trăiesc.

La Toplița se adună ca într-o pilnie copaci din 22 de guri de exploatare răspindite prin cofaurii munților. La fiecare din aceste „guri” există câte-o echipă de țapinari, în frunte cu-un maestru: la Huringaș e Suciu Gheorghe, la Voivodeasa — Braic Dumitru, la Bătrina — Birgăoanu Pavel, la Lomaș, sub Călimani — Szekely Emeric, la Stînceni Mermezu — Corpos Ioșif. Ei sînt scienția care aprind motorul unei întregi industrii, o industrie ce începe acolo, sus, cu munca dură și anonimă a țapinarilor și sfîrșește în scaunele pe care ne așezăm confortabil.

Combinatul prelucurează 130 000 m.c. masă lemnoasă pe an; la începuturi, producea mai ales cherestea de fag și rășinoase, dar cu timpul au prins contur ateliere în care lemnul este prelucrat mai mult, mai rafinat și, în consecință, mai rentabil. Din 1985 a început o amplă modernizare a combinatului astfel încît la Toplița s-a dat în folosință o fabrică de scaune și o secție de mobilă stil, la Gălațuș — pe lângă binale și placaje se fabrică acum furnir estetic și panel, iar la cea de-a treia secție aparținătoare, din satul Hodoșa, comuna Sărnuș se produc semifabricate și scaune pliante.

Se înțelege că modernizarea, aceasta nu s-a făcut cit ai bate din palme. Nodis Grigore, președintele sindicatului din combinat cunoaște bine ce a presupus ca de la lemnul spart cu secura să se ajungă acum la mobilă pentru export. Și chiar dacă to-

plișenii n-au deocamdată ambițiile celor care fac „garnituri”, mindria lor nu e cu nimic mai mică atunci cînd beneficiari din Franța, R.F.G. sau Olanda vin și le cer scaune, dulapuri, seturi de grădină și alte asemenea piese care completează, dacă nu cumva fac parte din mobilierul vieții noastre și casei noastre.

Burete pentru împărăția apelor

În județul Harghita sînt identificate peste 2 000 de izvoare de apă minerală de toate felurile, dar nu este deloc exclus ca numărul lor să fie mult mai mare.

Că această bogăție poate fi ca o „păcoaste” o știu cel mai bine locuitorii de la Pucioasa, Sîntimbru, Tușnad și din alte locuri unde, oricît ai săpa după „apă obișnuită”, tot de minerală dai. Oamenii au apă de băut, dar n-au de gătit, iar spălătul rufelor presupune o întreagă alchimie (multă sodă, leșie etc.). E ca-n povestea cu cel care prefăcea în aur tot ce atîngea... O întâmplare reală, hazlie ca o anecdotă, sintetizează cel mai bine situația: cineva dintr-un alt județ a cumpărat o vacă de la un harghitean; după cîteva zile i-a telefonat fostului proprietar, reclamînd că vaca e bolnavă, din moment ce nu bea apă... Răspunsul harghiteanului a fost să-i pună în găleată apă minerală și-o să vadă... Bineînțeles că vaca a băut apă minerală, spre disperarea celui care-o cumpărase!

Față de această realitate naturală, prima tendință de raportare este una critică: ce se face pentru valorificarea apelor minerale din județ?

Ei bine, în Harghita se face foarte mult pentru captarea, industrializarea și valorificarea acestei bogății naturale. În Miercurea Ciuc există întreprinderea de bere, spirt și ape minerale care se ocupă exact cu ceea ce-i scrie pe firmă. Director este inginerul Zoltan Magyari, care din 17 ani în „cîmpia muncii”, 14 l-a trăit aici. Sînt motive să spună că, pe cit se poate, cunoaște județul ca-n palmă. Și tocmai de aceea recunoaște că „da, apa minerală se mai pierde, n-avem ce face, mai ales că e greu de știut cu exactitate cite izvoare există și care sînt resursele totale de astfel de apă”. E limpede că vorbește din punctul de

vedere rațional al eficienței economice — și nu al abundenței naturale. Pentru că mai sînt izvoare neștiute, mai sînt și izvoare necaptate, a căror apă merge pe chiul girlii, dar exploatarea lor industrială, în mod obiectiv, este deocamdată nerentabilă economic. Ca urmare, problemele întreprinderii sînt probleme obișnuite: producție, plan și realizări. Principalele zone de acțiune sînt Borsec (capacitate de 100 mil. litri pe an), Sîncrăieni (50 mil. litri) și Tușnad Sat (37 mil. litri). Nu este locul să intrăm în detaliile mersului apei minerale de la izvoare pe masa consumatorului, mai ales că revista noastră s-a ocupat adesea de această problemă. Apele minerale reprezintă o treime din producția I.B.S.A.M. Miercurea Ciuc, pondere suficientă să dea bătaie de cap cu: ambalajul, transportul și manopera.

Ambalajele sînt puține, greoaie (de peste două ori mai grele față de conținutul util), voluminoase (13 tipuri de box-palete circulă în sistemul național) și perisabile (îndeobște iarna, cînd apa îngheață în timpul manipularii). Butelia de plastic este încă la stadiul de cercetare (prototipul realizat la Iași fiind sub standardele internaționale: „respiră” prin pori și apa își pierde proprietățile după 6 luni, nu după 1 an cît este garanția), iar ambalajele din cutii de carton reprezintă deocamdată un lux prea mare față de posibilitățile industriei de hîrtie.

Transportul este, de asemenea sub capacitatea de livrare a fabricilor, iar manopera este covârșitoare (55 la sută din cheltuieli), în condițiile existenței unor operațiuni ce nu pot fi mecanizate datorită sortotipodimensiunilor pe care le au ambalajele ce sosesc în curtea fabricii.

Cu toate aceste probleme arhicunoscute, I.B.S.A.M. este ca un „burete” pentru împărăția apelor harghitene, cărora „le-a pregătit” cel puțin două noutăți; prima este că preluarea de la industria locală a secției de capsule (de capace, mai popular zis) a accelerat circulația mărfii (și a banilor) — anterior fiind dese situațiile în care berea și apa minerală nu puteau fi vîndute pentru că sticlele n-aveau capac! Acum se fabrică 5 tone de capsule pe zi, iar dacă ar fi tablă suficientă, I.B.S.A.M.-ul ar mai scoate în vînzare 17 milioane lei prin vinzarea capsulelor care-i prîsesc.

Al doilea lucru ingenios pe

care l-au reușit harghitenii este pasteurizarea berii la butoi, cu avantajele evidente: calitate bună, manoperă puțină, posibilitate de transport în zone mai depărtate ș.a.m.d.

Sinteza muncii la I.B.S.A.M. este că această întreprindere se află pe locul 9 din 35 de fabrici producătoare de bere — ceea ce nu-i deloc neglijabil în condițiile în care Harghita e un județ spre care toate privirile sînt ațintite mai ales pentru apele lui minerale.

„Tricotop” a urcat în top

Întreprinderea de tricotațe din Toplița are o firmă care sună frumos: „Tricotop”. Dar, desigur, nu asta a contat în rezultatele muncii, ba, dimpotrivă, munca a făcut frumusețea firmei. O frumusețe care îmbracă și aici „haina” ree a cifrelor: 90 la sută din producție se exportă, întreprinderea fiind la un moment dat pe locul trei în țară din cele 44 de unități ale centralei.

În aprilie '85, cînd întreprinderea s-a pus în funcțiune, mai nimeri nu se gîdea la performanțele de acum: lumea se mulțumea cu performanța de atunci, care era însăși existența fabricii și-a citorva mii de locuri de muncă pentru femeile din zonă. „A doua performanță a noastră, adaugă ing. Elvira Gherman, directorul întreprinderii, a fost una de ordin moral și social, deopotrivă, în sensul că într-un timp scurt am format un colectiv de muncă foarte serios. Și rezultatele n-au întîrziat să apară: 40 la sută export în 1980, 90 la sută în 1987. Produsele noastre sînt căutate în U.R.S.S., S.U.A., Canada, Norvegia, Danemarca, Olanda, Belgia, Anglia, R.F.G. Acum lucrăm la comenzi pentru anul în curs”. Întreb „ce se ascunde” în spatele acestor cifre. „Rapiditate în reproducerea mostrei, calitate, punctualitate în livrarea mărfii”. Și toate acestea cum sînt posibile? „Prin hărnicia și priceperea oamenilor, printr-o bună organizare a muncii. De pildă, peste două treimi din modelele exportate sînt creație originală, deși nu avem un compartiment specializat pentru așa ceva: creația este a tuturor”.

Tricotatul a încetat demult să fie numai o îndeletnicire cas-

nică: este, cum se vede, chiar o ramură industrială care a prins rădăcini și în Harghita. Asta înseamnă, ca peste tot, utilaje, mașinism și întregul cortegiu de preocupări presupuse de o activitate inginerască în toată regula. „Un, om lucrează de la 4 la 6 mașini; asta înseamnă productivitate, dar și înaltă calificare, îmi explică inginerul șef Paul Marin. Primim modele din ce în ce mai complicate; asta înseamnă utilaje din ce în ce mai diversificate. Așa am ajuns să putem realiza toate contexturile posibile pe mașinile rectilini”.

Creația se referă, deci, nu numai la aspectul estetic al îmbrăcăminții, ci și la suportul tehnologic și mecanic al producției. Așa s-au petrecut lucrurile în cazul vospitoriei: pe cartela centrală există 75 de culori, dar exigențele exportului au determinat extinderea respectivei instalații astfel încît acum mai sînt încă alte 160 de culori pe cartela proprie a întreprinderii.

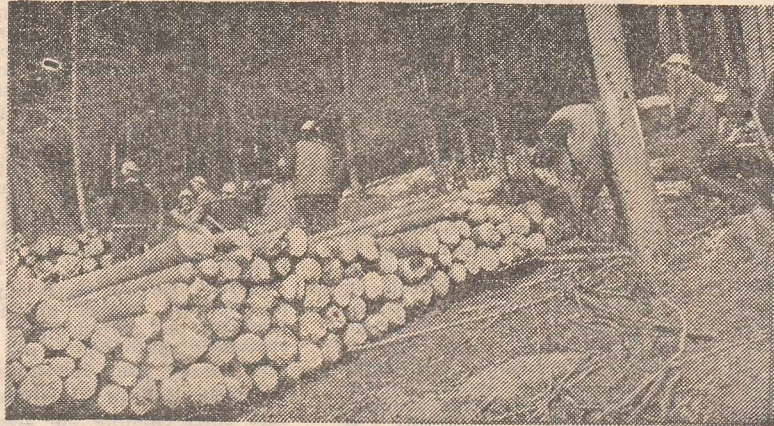
Haina tricotată nu poate leși decît la confluența dintre industria „grea” (care înseamnă mecanică, utilaje, energie ș.a.) și industria „ușoară” (adică îndeminare, imaginație, talent și inspirație). Prin natura lucrurilor, de partea întii se ocupă bărbații, de partea a doua — femeile. Dar dacă un mecanic de întreținere a unui război de țesut poate fi plătit la fel ca unul de întreținere a buldozerelor de pe șantier, de pildă, fetele care lucrează clipă de clipă lîngă acest război (care se defectează, totuși, destul de rar) ar putea beneficia de venituri comparabile: doar toți lucrează în slujba aceluiași produs, munca femeilor fiind parcă mai stresantă și oboșitoare. De aceea am înțeles-o pe tovarăsa director Gherman cînd mi-a spus că „fiecare femeie din întreprindere merită să fie lăudată și feliicitată”. Neputînd, omenește, să fac acest lucru, mă mulțumesc să aduc în public un buchet de flori deocamdată pentru Maria Gall, Anca Boeriu, Aurelia Urzică, Elvira Gălușneac și toate colegile lor de muncă.

Stațiunea e chiar parcul

Orice ai scrie despre Băile Tușnad, sună a reclamă. Breda Lucaci, contabilul șef al sta-

Nici o sursă de poluare, aer curat, liniște; pe scurt, o stațiune-parc; și mai pe scurt: Tușnad.

La Toplița, o întreagă industrie începe cu munca grea și anonimă a țapinarilor, sfîrșind cu scaunele pe care ne așezăm confortabil.

Pentru harghiteni, aș al naturii și o virtute a

Inițiată în descendența directă a platformei ideologice novatoare statuată la Congresul al IX-lea al partidului, noua împărțire administrativ-teritorială a țării, de la care se împlinesc în aceste zile două decenii, a reprezentat una din primele măturări ale uriașei forțe de inovare socială dobândită de partidul nostru în anii glorioși ai Epocii Nicolae Ceaușescu. Noile județe aveau să constituie matricea social-politică și geografică optimă pentru împlinirea unui deziderat prioritar al construcției socialiste: dezvoltarea echilibrată a tuturor zonelor țării.

Însăși această reîntoarcere a județelor „la ele acasă”, în matca pe care le-au croit-o tradiția și istoria națională, a semnificat o magistrală restituire către contemporaneitate a virtuților de patriotism ce-au înnobilit de-a lungul vremurilor toate meleagurile țării.

Perspectiva acestor două decenii demonstrează cu puterea faptelor uriașele implicații benefice pe care actuala geografie politică a țării, inspirată de istorie și pecetluită de cuvântul ctitorului vizionar al acestei epoci, le-a avut și le are asupra dezvoltării multilaterale a României, legitimând în fața lumii de azi profunzimea și virtuțile unei politici originale, pe deplin adecvată la condițiile concrete ale țării și aflată în vibrant consens cu aspirațiile întregului popor.

„Munil, pare și pregătit pentru așa ceva, fiind o enciclopedie vie a tot felul de date despre acest oraș-stațiune cu numai 2050 de locuitori. Tușnadul o fi el cel mai mic oraș din țară, dar, totodată, este una din puținele stațiuni care se confundă cu un parc: nici o sursă de poluare („după cum arată apele Oltului, sintem cei mai curăți olteni!”), aer curat („aerșoli rășinoși, cu ioni negativi”), liniște („doar trenurile mai fac gălăgie”) etc.

Cei care nu cunosc — merită să afle, iar celor care cunosc — le va face plăcere să le reamintim că Tușnadul este locul unde se pot trata 25 de afecțiuni (cardiovasculare și ale sistemului nervos central) datorită potențialului balnear deosebit existent aici. Mai importantă decât această realitate naturală este preocuparea oamenilor de a „îmbrăca” în haine civilizate această realitate, de a asigura, deci, condițiile în care fiecare din cei peste 70 000 de oaspeți cîi vin la Tușnad în fiecare an să aibă motive să revină. Este capitolul la care tinărul Breda Lucaci („descălecat”, aici tocmai de la Virșolt, de lângă Șimleu Silvaniei) este imbatabil: „Tușnadul are 632 de locuri în trei hoteluri, 1 804 în case de odihnă, 308 la popasul turistic, 100 de locuri pentru corturi, precum și 2 500 locuri în unități de alimentație publică. Capacitatea de cazare s-a dublat față de 1965, iar baza de tratament balnear s-a modernizat substanțial, punind în valoare apele minerale și emanațiile, pentru mofete.

Ne preocupă tot mai mult să nu rămînem numai la așa-zisul sezon, ci să facem din Tușnad o stațiune pentru toate anotimpurile, prin generalizarea a ceea ce specialiștii numesc cure profilactice active. Extindem posibilitățile pentru, turism cultural și cel științific, fiind în curs de amenajare spații adecvate pentru găzduirea unor asemenea manifestări naționale și internaționale.

Tușnadul e cunoscut pentru virtuțile sale balneare de peste un secol și jumătate, dar asta rămîne doar un lucru de arhivă. Pentru că Băile Tușnad continuă să înnerească. Vorba lui Breda Lucaci: „mi-a spus că tinerii din oraș au amenajat prin muncă patriotică un izvor părăsit ce ieșea printr-un trunchi de copac, botezându-l „Izvorul tineretului”. Și ce face apa lui? „Înnerește — și-n rest nimic!”.

Sticla cu trei etichete

În Harghita nu se bea sprit pentru că vinul strică apa... Zi-cala au inventat-o cei din Borsec, unde se captează și imbuteliiază una dintre cele mai bune ape minerale din lume. Chiar dacă ierarhiile sînt greu de făcut (apa care conține fier e bună pentru unii și mai puțin bună pentru alții), faptul că apa de Borsec e căutată în R.F.G., Liban, Siria, Ungaria, Israel, Iordania — ca să amintim contractele mai recente — spune suficient de mult despre popularitatea, să-i zicem așa, a acestor ape minerale.

Important pentru toată lumea este că lucrătorii „Apemin” Borsec nu acceptă laude pentru un lucru de care nu sînt „vinovați” și care este chiar calitatea naturală a apei pe care o imbuteliiază. Printre cei care... nu se îmbată cu apă rece este chiar tinărul inginer sef, Alexandru Voinea. Numit nu prea demult în această funcție, are luciditatea și ambiția să facă din treaba asta „banală” a fabricării apei minerale mai degrabă o virtute a omului decît un dar al naturii. Iar această virtute apare atunci cînd fiecare din noi, în orice colț din țară am fi, putem avea la îndemînă o sticlă cu apă de Borsec.

„Apemin” Borsec produce 160 000 l apă pe zi prin exploatarea a două izvoare captate pentru imbuteliere. Producția fizică se măsoară în litri, dar pe piață e criză de sticle de 1 litru, existînd „în schimb”, un surplus de ambalaje de 0,5 litri. Din motive lesne de înțeles, producția e limitată adesea la posibilitățile de ambalare și transport. Pentru că lungul drum al apei spre mesele noastre începe cu cei 54 km dintre Borsec și Toplița. Pe acest traseu s-a construit o cale ferată îngustă — singura soluție de a transporta mai operativ apa spre beneficiarii (în afara acestora, puțini la număr, care pot trimite mijloace auto pînă la Borsec). Or, acest transport presupune un consum de 1 400 l motorină pe zi (pentru locomotiva care duce trenul de 4 ori), plus manopera de încărcare (la Borsec) și descărcare (la Toplița) care intră tot în cheltuielile secției.

De aceea, cei de la „Apemin” Borsec rid cu un ochi și plîng cu celălalt: se bucură pentru bogăția pe care le-o dau munții,

dar se întristează văzînd cît de costisitoare este ieșirea ei spre lume. Cu alte cuvinte, mai scumpe sînt tările decît mălaiul — mai mult costă avaturile de ambalare și transport decît apa propriu-zisă. Și nu întru totul hazardată este opinia că o rentabilizare a muncii în secția „Apemin” depinde și de prețul de desfacere al apei minerale.

Obisnuindu-se cu situația ca și cu apa pe care o imbuteliiază, „Apemin”-ul din Borsec trăiește acum emotia înfîlîrîrii cu un nou tip de ambalaj. Este vorba de o sticlă cu format bombat, asemănătoare unei pocipe — dacă această comparație nu e cumva neinspirată. Sticla se fabrică la „Faianta” Sighișoara, care s-a angajat să producă butelii de diferite capacități. Omologate sînt, deocamdată, sticlele „Amex” de 330 ml și 750 ml, urmînd să fie introduse în fabricația de serie cele de 200 ml și 1 l.

Pentru export, sticlele acestea trebuie să aibă trei etichete (dău în părți opuse și un „fluturaș” pe gît), dar o mașină care să le lipească simultan încă nu există (se cercetează la Tîrgu Mures). Dar chiar și așa, cu etichetele lipite manual, aceste sticle sînt ca o rază de frumusețe și plăcere, pe masa oricui s-ar afla... Dincolo de designul atrăgător, speranța secretă a celor de la Borsec, a acestor oameni care știau să prețuiască apa precum propria lor muncă, este că în aceste sticle, în sfîrșit, nu se va mai pune niciodată ulei...

Bate coasa cit e caldă!

Un ziar olandez a avut ideea Super Cupei Europei; ziarele harghitene au avut ideea mult mai penetrantă pe plan local de a iniția un concurs al cîștigătorilor de pe raza județului. Pentru că, aici, cîștigul reprezintă deopotrivă o necesitate, o preocupare, o pasiune și un obicei. Cîștigul harghitenei alcătuiesc o lume a lor, plină de haz și înțelepciune. De pildă, dacă unul lucrează mai slab sau mai încet, la plecarea ceilalți se adresează nu celui în cauză, ci coasei, spunîndu-i să aibă grijă „cum îl poartă” pe stăpînul ei...

E greu să pătrunzi în lumea cîștigătorilor la fel cum e și cîștigul însuși. Se stîrnesc ambiții, pasiuni, orgolii dintre cele mai aprinse. Ceea ce lipsea, era un

concurs; acum el există. Se organizează pe trei categorii de vîrstă: pînă la 20 de ani; între 20 și 50 de ani; peste 50 de ani. Participă, practic, toți bărbații Harghitei, pentru că rar e vreunul care să n-aibă de cîștit ceva, pe undeva. Întrecerea se dispută mai întîi pe C.A.P.; primii trei clasai la fiecare categorie merg mai departe, pe C.U.A.S.C.; și de-aici, tot primii trei la fiecare categorie de vîrstă merg în finala pe județ (sînt 12 C.U.A.S.C.-uri, iar de cîștit e, slavă domnului!).

Regulamentul (se înțelege că există și așa ceva!) e sever și cuprinzător. Arbitrajul — vigilent și neîndurător (un concurent „peste 50” a uns cu slănină piatra de ascuțit a altuia ca să nu-i mai taie coasa; primul a fost descalificat, iar victima sabotajului și-a luat altă coasă și piatră pentru a continua!).

Primarul din Ciurmani a fost printre susținătorii frenetici ai ideii; în '85, a cîștigat pe comună. Lumea a zîmbit cu subînțeles. Ludovic Baroti și-a dat seama că trebuia să învingă pe C.U.A.S.C., pentru a deveni credibil; a reușit. „Să-l vedem pe județ”, au zis mai în glumă, mai în serios, adversarii pe care-i „pierduse pe drum”. A cîștigat și pe județ, cu un record de 21:30,00 pentru o sut-prafată de 7 ari. „Ca să cîștig, am bătut coasa mai rar; am avut un adversar care se ținea de mine ca o umbră”. În '86 și '87 niște examene la București l-au împiedicat să fie prezent la concurs, dar în Ciurmani a rămas de fiecare dată cite un titlu: în 1986, la „under 20” a cîștigat Csiki Atilla, iar anul acesta la peste 50 de ani — Vassil Nicolae.

Concursul cîștigătorilor harghitene este, poate, cea mai lucrativă, amatoare și pasionantă olimpiadă a bărbăției din întreaga lume.

Flori la polul frigului

Județul Harghita mai este celebru și datorită comunei Joseni, poreclită, din motive știute, „polul frigului”. Cînd am fost aici la ora 18,30, erau 9°. Meteorolog de serviciu era Liana Bolog, o fătucă de 20 de ani, venită la Joseni prin repartitie, în noiembrie acum doi ani, după ce absolvise un liceu de specialitate din Arad. De fel, e din Beclean — și-a ajuns aici chiar pentru că i-a plăcut. Începuse un liceu veterinar la Șimleu

Silvaniei, dar niște prieteni meteorologi i-au împuiat capul cu povești despre frumusețea acestei meserii; acum se convinge singură și e chiar încîntată de alegerea pe care a făcut-o.

Stația meteorologică e mai la marginea comunei, o clădire cu etaj și destul de impunătoare. Dintr-un „jurnal” cam neglijat al vieții de-aici află că „stația a fost dotată cu mobilier nou, iar biroul meteo a fost mutat în clădirea nouă, azi, 30 decembrie 1980”. (Jurnalul a fost început în 1963 dar, din păcate, nu s-a ținut nimeni de completarea lui zilnică).

Intr-o astfel de stație rezistă numai dacă-ți place meseria. De aceea, meteorologii se așează mîna între ei ca două picături de... ploaie, alcătuind un fel de familie legată prin fire vizibile și invizibile. La Joseni, temperatura aerului se măsoară la fiecare oră, presiunea — la trei ore, temperatura solului — la 6 ore. Datele sînt comunicate la stația „colectoare” de pe Bucin și apoi sînt transcrise într-un registru cu înscrisuri sofisticate și codificate. Există atîta rigoare și precizie în consemnarea acestor date încît te miri cum prognozele finale ies atît de aproximative! Pentru că micul paradox al meteorologiei pare a fi tocmai acesta: să enunțe prognoze mai mult sau mai puțin aproximative pornind de la niște date extrem de precise.

Tot din registrul stației află că în vara trecută la „polul frigului” s-au înregistrat temperaturi de peste 32° (în aer) și peste 47° (în sol), cum a fost în 15 iulie, o dată aleasă la întimplare.

Am lăsat-o pe Liana să-și vadă de notațiile sale, nu înainte de a-mi spune și numele colegilor ei: Tanko Magdalena (șeful stației), Cziriac Szilomer, Deftea Vasile, Szocs Iuliana, Gergely Csilla.

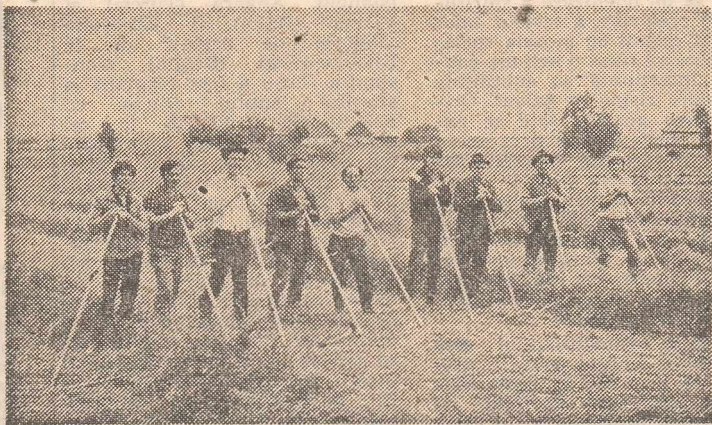
Dacă veți auzi la radio cite grade sînt la Joseni, să știți că la capătul informației se află acești oameni; iar dacă prognoza nu se va adevăra, ei n-au nici o vină. Pentru că meteorologii de stație sînt oameni ai preciziei, permițîndu-și doar foarte rar cite-o „leșire” sentimentală în acel jurnal, așa cum s-a întîmplat cînd cineva a scris „azi, 13 februarie 1977, am găsit lîngă platforma meteorologică o floare galbenă”.

Reportaj de OCTAVIAN ȘTIREANU

Fotografii de NAGY P. ZOLTAN și SZAKÁCS V. SANDOR

...lă este deopotrivă un dar alul.

Cositul în Harghita: o necesitate, o pasiune, un obicei; cea mai utilă olimpiadă a bărbăției din întreaga lume.

Vitrina cu trofee sportive a Școlii din Cîmăni concurează cluburile cele mai prestigioase.

Teatru

Ironie sau dramă

Bijuteria dramatică *Pygmalion*, a lui George Bernard Shaw, pare mai degrabă un joc ironic, o satiră utopică la adresa limbajului ca modă plicticoasă. Scenele se derulează după tipicul englezesc al splendorului cu morgană (ca la jocul de golf) și tocmai de aceea s-a pretat la musical (ca în deliciosul film *My fair lady*). Neîndoielnic, autorul a inclus, pentru că nici nu avea încotro, o ușoară tentă socială și psihologică aproape de aventură spirituală a omului simplu în înalta societate. Asupra acesteia din urmă se insinuează, de fapt, exact condiția convențională a limbajului, falsă aură, din moment ce profesorul lingvist Higgins va reuși să prezinte la curte drept ducesă pe vulgara și needucată florăreasă de mahala Eliza Doolittle, printr-o singură corecție în vorbirea acesteia. De aceste note critice și dramatice a profitat tinărul și talentatul regizor Mihail Constantin-Rănin, la Teatrul de Stat din Sibiu, transformând fără complexe un vodevil într-o veritabilă partitură simfonică. Inclusiv decorul, dar mai ales ilustrația muzicală, sugerează această trecere în registru grav al unui text pe care ne obișnuisem să-l percepem în linia umorului insular. Dacă admitem această modificare de sens, vom adera și la spectacolul său, mult mai serios, mai profund decât dorim, dar, inevitabil, mai lipsit de savoare. Scenografia lui Mircea Ghiorgheanu, închipuind câteva instrumente muzicale suprapuse, de o modernitate sobră, totuși, a creat o altă scenă pe cea propriu-zisă (apar și cortine suplimentare care mai mult încurcă imaginea scenică) dublând astfel efectele de teatralitate (punctul remarcabil în ansamblu). Atenția regizorului s-a îndreptat mai ales înspre cei trei protagoniști: Eliza, prof. Higgins și col. Pickering, punându-i într-un real conflict sufletesc: primul doi reprezintă extremele (sensibilitate / rigiditate), în timp

ce ultimul atinge media moderației. Catrinel Dumitrescu, invitată în acest spectacol de la Teatrul Național din Cluj-Napoca, realizează un personaj autentic, evoluat pe o largă vîlă spirituală, de la vulgaritate la distincție; nu neglijează nici o clipă însă latura sensibilă a personajului (nu se apasă în consecință pe aspectul hazliu, popular). Dificilul rol este îndeplinit cu farmec și decență de această actriță specializată mai degrabă în ipostaze ludice. Ea reușește o Eliza plăcută, mai caldă chiar decât modelul ei britanic. Virgil Flonda este cel care imprimă, uneori chiar involuntar, un ritm nervos, excesiv dramatic acțiunii. În realitate însă intransigența profesorului e mai degrabă cinică decât isterică. Interesant fiind ca rol aparte, personal, personajul său intră uneori în neconcordanță cu celelalte personaje și chiar cu Eliza. Tocmai de aceea finalul lor este mai puțin convingător, deși regia a încercat să le acorde o metaforă bine pusă la punct din unghi teoretic. Bun și „în rol” este în schimb Wolfgang Ernst (colonelul Pickering), ponderat în expresie, cu suficient umor.

Restul personajelor par a fi mai neglijate de regie, lăsate fiind actorilor libertatea de a se manifesta după posibilitățile lor obișnuite. Cu aceasta însă este în primejdie unitatea de calitate și de stil a spectacolului, pentru că, dacă primele trei personaje sînt o unitate, în ciuda unor ușoare divergențe de interpretare a textului, celelalte evoluează cam la voia întâmplării. Astfel, în timp ce se remarcă deosebit prestația Mariei Junghietu (Doamna Pearce) prin conservarea unui stil de severitate comică și rigidă, prin modulații vocale exacte, se degradează în schimb rolul Doamnei Higgins, făcut prea serios, deci inexact de Dana Popa. Într-o altă direcție, pronunțat caricaturală este prezentat trioul familiei Hill (Rodica Mărgărit, Amalia Ciolan și Valentin Martinov) plăcut interpretat, în notă comică (de vodevil). În fine, Ovidiu Stoichiță (Alfred Doolittle) își caută cu mare generozitate personajul, risipind talent, dar ne-reușind să evite unele scăpări, căderi de interes pentru acel individ pitoresc, un redutabil înțelept al mahalalei. În roluri episodice se rețin prezențele agreabile ale Doinei Popescu și Camelinei Ciobanu.

Deosebit de plătute ni s-au părut costumele indicate de Mugur Pascu. De altfel, întregul spectacol se distinge prin bun gust și calitate în posibilă ascensiune, deoarece micile inadvertențe semnate pot fi eliminate printr-o ușoară corecție pe parcursul rodării lor. Sînt de urmărit în continuare ambițiile serioase și gîndite ale tinărului regizor Mihail Constantin-Rănin, capabil de a semna spectacole din ce în ce mai bune. Cel de la Teatrul de Stat din Sibiu, chiar dacă nu atinge cote excelente, este de reținut ca un moment teatral mult peste media obișnuită.

VALENTIN TAȘCU ■

La Opera română

● În conducerea muzicală a lui Carol Litvin, cu Daniela Vlădescu (Violetta), Ștefăniță Lascu (Alfredo) și Vasile Martinou (Germont), vineri 5 februarie, la ora 18, *Traviata*.

● Simbătă 6 februarie (ora 18), *Bal mascai*, tot din repertoriul verdian. Cu Anatol Covali (Riccardo), Dan Serbac, de la Opera Română din Cluj-Napoca (Renato), Cornelia Pop (Amelia), Iulia Buciuceanu (Ulrica), Gerda Radler-Anca (Oscar). La pupitrul dirijorului Victor Dumănescu de la Opera Română din Cluj-Napoca.

● Micul coșar de B. Britten în matineele pentru copii de duminică 7 februarie, ora 11. Alături de Cristian Mihăilescu, Cornelia Angelescu, Adina Iurașcu și Ștefan Teodorescu, micuțul Laurențiu Moise în rolul titular și copiii corului „Voces primăvera”. Dirijează Claudiu Negulescu.

● În *Nabucco* de duminică seara (ora 18) își dau concursul: Nicolae Urdăreanu, Constantin Ene, Pompei Hărășteanu, Iulia Kirkosa, de la Opera Maghiară din Cluj-Napoca,

Lucia Cicoară, Ion Grigorescu, Nicolae Andreescu, Gerda Radler. Conducerea muzicală: Cornel Trăilescu.

● Un Concert extraordinar sub titlul „Ionel Voineag și invitații săi” este programat luni 8 februarie (ora 18).

● Dintre operele mozartiene, *Flautul fermecat*, marți 9 februarie (ora 18). În distribuție: Ștefan Teodorescu, Florin Diaconescu, Silvia Voineag, Elena Simionescu, Marina Mirea, Cornelia Pop, Veronica Gârbu, Alexandru Moisiuc, Daniela Vlădescu ș.a. La pupitrul Lucian Anca.

● Lacul lebedelor, baletul ceaikovskian, miercuri 10 februarie, ora 18. Sub bagheta dirijorului Constantin Petrovici vor evolua, în rolurile principale: Carmen Anghel, Laurențiu Guinea, Florin Brîndușă, Gabriel Opincaru.

● Cu Mioara Cortez-David de la Opera Română din Iași în Leonora, Emil Iurașcu în De Lună, Constantin Ene în Manrico, Lucia Cicoară în Azucena, Dan Zancu în Ferrando, joi 11 februarie, la ora 18, *Trubadurul*. Conducerea muzicală: Constantin Petrovici.

Muzică

Prețuirea creației românești

Prin 1966, muzica românească participa cu cîteva lucrări simfonice, la marele Concurs Internațional din Bruxelles, iar un juriu extrem de exigent a judecat sutele de creații concurențiale, venite din atîtea țări cu o îndelungată tradiție muzicală. A fost premiat, cu cea mai înaltă distincție, tocmai opul compatriotului nostru, Wilhelm Berger, intitulat „Concert pentru vioară și orchestră”; unii dintre concurenți au avut pe vremea aceea o oarecare surprindere că un juriu dintr-o țară occidentală acordă cîștig de cauză muzicii provenite dintr-o țară socialistă!

...Au trecut două decenii și mai bine și iată că un dirijor belgian, André Nève, pornit chiar din aceeași capitală care a înveșmîntat cu lauri — de-a lungul timpului — creația noastră, se află în inima Bucureștiului, la Ateneul Român, și conduce un concert integral de muzică românească; iar noi vedem în aceasta o înaltă considerație acordată școlii noastre naționale de compoziție, căci André Nève nu este un artist oarecare, ba dimpotrivă, iar fenomenul întîmplat este destul de rar în contextul general al muzicii continentale. Este adevărat, oricare oaspete — din gentilețe, ori din interes profesional — include, de obicei, în programul său, o creație a unui compozitor reprezentant al

țării unde a fost invitat; dar a forma un program complet, cu titluri și semnături dintr-un teritoriu cu un melos specific, oarecum nou în sfera preocupărilor sale, iată o surpriză generoasă și onorantă atît pentru Nève cît și pentru melomanii prezenți în vechiul templu al muzicii noastre, Ateneul Român.

Sigur, creația națională actuală poartă pecetea universalului. Începînd cu scriitura, cu metodele de lucru și terminînd cu stilistica, lucrările audiate ar putea fi interpretate pe oricare estradă de concert a lumii, ascultătorii avînd posibilitatea să și le apropie dar și să recunoască în ele glasul muzical al românilor. Astfel, „Uvertura festivă” a lui Sergiu Sarchizov, aflată în prima audiere bucureșteană, are o melodică clară, fără multe complicații, cu armonii destul de tradiționale și cu teme pregnante, toate la un loc ducînd la un înalt grad de accesibilitate. Pe un plan apropiat se situează și cea de a cincea simfonie a Liane Alexandra, programată și ea pentru prima oară la Ateneu. Creația acestei compozitoare irîmpe printr-un temperament neobișnuit, marcat într-un ritm teribil în prima și a treia parte, sau prin duioșie în cea de a doua secțiune, ori chiar în final. Apoi, orchestrația este copleșitoare și în această privință, am zice, Sarchizov și Liana Alexandra se aseamănă, multe din succesele creației lor avînd la bază această paletă coloristică extrem de bine asimilată — a științei despre posibilitățile instrumentelor, colajul lor, vîltoșitatea și atîtea altele, care pun în valoare ideatica propusă, cu o deosebită plasticitate, eleganță în sonoritate.

Concertul pentru vioară și

orchestră al lui Wilhelm Berger, în care și-a dat concursul solistul Daniel Podlovsehi cu o interpretare exemplară, este o lucrare aparte, configurînd un mare maestru în tehnica compozițională românească, ajuns — iată — astăzi, la o completă maturitate artistică. La vremea cînd acest op a fost conceput, el a constituit o veritabilă piatră de hotăr în genul concertant autohton, tocmai prin suflul său meditativ, printr-o reală sinteză a stilurilor care bîntuiau muzica europeană — atît de bine cunoscute compozitorului și relevate de el în numeroase tomuri muzicologice — în sfîrșit, printr-o directă comunicare între „interiorul” artistului și starea psihologică de receptare a ascultătorilor, întreaga lucrare constituindu-se, zicem noi, într-un dialog dintre afect și logica discursului, toate puse în lumină printr-o splendidă construcție camerală. Monodiile, unisoanele în dialogul dintre orchestră și vioara solistică, basul ostinat, grija pentru fiecare detaliu al instrumentației, tematica nobilă ca și concentrarea maximă a materiei, iată elementele primordiale ale acestei creații intrate, pe drept, printre virfurile patrimoniului muzicii noastre naționale.

Iar preocuparea depusă de dirijorul André Nève în conducerea și respectarea partiturilor aflate în concert, dăruirea și interesul manifestat de orchestra simfonică a Filarmonicii „George Enescu” au fost grăitoare, încă o dată, asupra modului în care este astăzi prețuită, pretutindeni în lume, muzica simfonică românească.

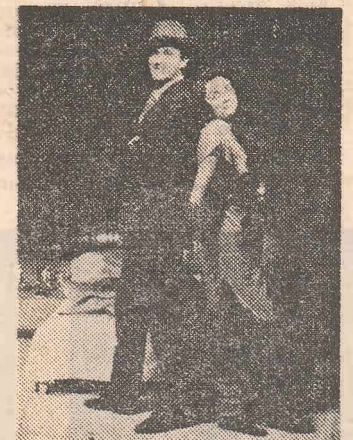
CLAUDIU NEGULESCU ■

Al treilea gong

La Teatrul Național din Tîrgu-Mureș a avut loc premiera spectacolului *Ne naștem o singură dată*. Piesa aparține publicistului tîrg-mureșean Ion Ciuraru și marchează debutul său în dramaturgie. Regia artistică a spectacolului aparține lui Dan Alecsandrescu. În distribuție, actorii Ion Fîscuteanu, Ion Rîșiu (ambii în fotografie), Livia Gîndulescu, Cornel Popescu, Monica Rîștea și Mihaela Rădescu.

Similitudine

Noua premieră a Teatrului Național „Vasile Alecsandri” din Iași ne amintește un remarcabil succes al Teatrului Mic, în urmă cu cîțiva ani: Doi pe un balansoar, de William Gibson. Spectacolul aparține, ca să spunem așa, trupei tinere; în rolurile Gittel Moska și Jerry Ryan, Carmen Tănase și Radu Duda (în fotografie). Regia spectacolului aparține lui Ion Mănzatu, student al Institutului de artă teatrală și cinematografică „I.L. Caragiale” din București.

Plastică

Al 25-lea premiu internațional

Ironia lui Ciosu e o explozie de inteligență. Caricaturile sale, nu mai au de foarte multă vreme nevoie de cuvinte, rafinamentul la care a ajuns permîindu-i să dea nu numai sens precis ideii, ci și să te facă să pătrunzi dincolo de imagine. Una ce nu se abate cu nimic de la rigorile genului, ce poate părea uneori ușor descifrabilă, dar care are pe fiecare centimetru pătrat atîta aciditate, cît nu au altele, înfîlînte încă în presă și prin expoziții, pe spații mult mai generoase.

În cele trei decenii și jumătate scurse de la debutul publicistic nu cred să-i fi scăpat vreo temă neinvestigată, cam-

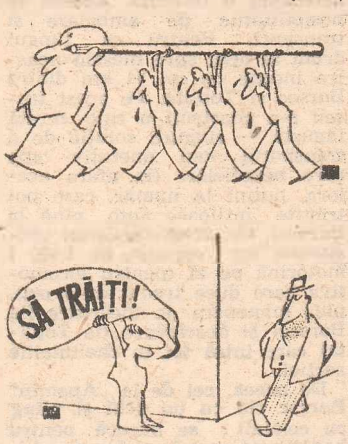

pania sa de igienizare a spiritului, de eradicare a tarelor unor indivizi certai cu morala societății noastre fiind o acțiune continuă, întreținută cu subtilitate și o mare risipă de talent. Originalitatea gîndirii sale se explică în primul rînd prin aceea că nu-și îndreaptă virulența satirei și aciditatea penitei doar spre personaje, identitatea acestora interesîndu-l în foarte mică măsură. Ce-i rețin atenția sînt fenomenele ca atare, asupra cărora își focalizează întreaga forță creatoare, tirul ideilor mergînd direct la esență.

Credința caricaturistului este că sufletul omului poate fi modelat, că arta are în acest sens un rol terapeutic. Pornind de aici, ironia profundă a lui Constantin Ciosu apare înobilată cu vibrație umană, iar stilul său, inconfundabil, i-a molipsit și pe alți confrăți din breaslă.

Cine i-a văzut expozițiile de pînă acum, a răsfoit cele cinci apariții editoriale individuale („Gînduri neapetănate”, „101 fabule fără cuvinte”, „Negru pe alb”, „Aveți-vă ca frații!”, „Printre picături...” sau cele aproape douăzeci de liliputuri editate de U.A.P. — ultima, „Colocatarii... în bloc”, aparînd la chioscurile de difuzare a presei chiar în aceste zile — nu a putut să nu remarce temele sale predilecte (servilismul, lingușirea, prostia, birocrăția, cerbicia cu care sînt apărute scaunele...), ascușul ideilor, siguranța și eleganța desenului, virulența satirei, expresia inconfundabilă a măștii faciale.

Cum era și firesc, juriile naționale și internaționale l-au remarcat de fiecare dată, în 15 ani de participare la concursurile de gen palmaresul său crescînd vertiginos, fiind azi poate cel mai bogat înregistrat vreodată de un caricaturist român. Deținător, între altele, al Marei Premii la Skopje (Iugoslavia) și Tolentino (Italia), al Premiului Special la Akşehir,

Istanbul, Ankara (Turcia) și Vercelli (Italia), al Trofeului „Pălăria de argint” de la Knokke-Heist (Belgia). Constantin Ciosu a fost răsplătit la sfîrșitul anului trecut cu EXCELLENCE PRIZE la cel de-al IX-lea Salon internațional de caricatură de la Tokio. După cum a anunțat cotidianul „Yomiuri Shimbun”, organizatorul salonului, caricatura valorosului nostru artist a fost selectată din cele 11 000 de lucrări trimise de caricaturisti de pe toate meridianele. Este al 25-lea premiu internațional și al 37-lea obținut de Ciosu în prodigioasa sa carieră, noul trofeu dovedind încă o dată că școala românească de caricatură se numără printre cele mai bune din lume. Să-l felicităm și să-i urăm noi succese și în 1988!

CORNEL GALBEN ■

„Cîntarea României”

Izvor de frumusețe

Am găsit, printr-un noroc, o foarte veche Carte de balade care mi-a stîrnit mereu un alt sentiment, povestiri pe cit de fantastice, pe atît de reale, povești cu oameni și păsări, o carte care m-a făcut, în cele din urmă, să cred că niciodată muzica și poezia nu s-au întîlnit mai fericit ca în aceste creații populare ce ating un înalt grad de perfecțiune artistică, purtînd în ele freacă și vișe, jeliile, tunetul și vîietele și unde totul se petrece ca într-o pădure în care a pătruns adine soarele, iar razele nu mai ogîndesc lemnul, ci se hrănesc cu el.

Fac legătura cu vechea carte într-un moment de călătorie într-o zonă subcarpatică de unde se trage sculptura lui Brîncuși, la Tirgu Jiu, unde se află iscată dintr-un stil gorjense Coloana universală a Infiniului, și unde nu de mult a avut loc, în cadrul Festivalului național „Cîntarea României”, cea de-a X-a ediție a concursului interjudețean de creație literară și muzicală „Imn vîrștelor de aur”. Au fost acolo, la Casa de cultură a sindicatelor, poezii, recitatori și cîntăreți din mai toate zonele țării dînd, la un loc, tocmai această simbioză dintre genuri ale artei ce imaginează frumosul. După gala laureaților artiștilor amatori, îndelung aplaudată, au urmat recitalurile a doi artiști demulți consacrați Valeriu Sterian, cu muzică folk, și Tudor Gheorghe, actorul, cel care adăuga chitarei cobza străbună. Momentele au fost excepționale! Valeriu Sterian parea să fi venit cu poemul creșterii arborilor, iar Tudor Gheorghe chiar cu arborii. Arbori cu rădăcini adînci în viața propriului lor sunet, cu tulpina pe care-ai vrea s-o îmbrățișezi, cu ramurile și cu frunzele mereu legănate, precum în universul eminescian. În ce-l privește pe Tudor Gheorghe, el înoată prin sunetele marelui nostru ocean poetic ca și cum oceanul ar fi chiar propria sa ființă. De la Văcărești pînă la Argezi și, de aici, la Marin Sorescu și Nichita Stănescu, pînă la poezia cel mai tineri, de el descoperiți într-un alt mod, atrăgîndu-ne atenția asupra unor valori lirice încă necunoscute și cărora el le subliniază mesajul, într-un fel sui-generis: cu chitara, cu cobza, cu vocea, dar la un loc, cu talentul. Un talent cald, pri-

tenos, învăluitoare, atașat, de la om la om. O comunicare pe care nici un aparat, oricît de specializat și de cea mai înaltă creație tehnică, nu ne-ar putea-o oferi deși Tudor Gheorghe, studiat atent, are toate datele computerizate ale unui asemenea produs modern. Dar un produs al naturii. Al naturii din el.

Și s-a mai întîmplat și faptul că încărcat de o asemenea ploaie de gînduri s-a ascultat un microcercital televizat la emisiunea „Tezaur folcloric” a Marioarei Murărescu (după a mea părere o remarcabilă propagatoare a muzicii populare românești de dinainte și de acum), susținut de Benone Sinulescu. Susținut, adică mai bine zis sus ținut, fiindcă, iată, am văzut odată, într-o vară, un stejar al cărui trunchi mi-a dat imaginea misterioasă a creației. Un copac înalt, cum s-ar zice cu virful pînă-n nori. Eram la Siriu, satul lui Benone Sinulescu, și stejarul acela care trebuie să fi avut ani nemurăriți m-a oprit locului printr-o ciudățenie a naturii. Trunchiul îi era scobit ca și cum miezul i-ar fi fost ars de un fulger, dar din tot corpul viu țigneau un izvor care-î acoperea scoarța cu ferigă și mușchi și care, tîind poteca, dădea naștere, dincolo de el, unui ochi de apă atît de limpede, încît simțai nevoia s-o sorbi din mina făcută căus. Benone Sinulescu ne spune mereu o legendă de o mare frumusețe, dar și de un mare adevăr, fiindcă ne-am putea întreba unde stau ele, cîntecele, dacă nu în izvoare și prin frunzele pădurilor și prin lanurile cîmpurilor? Iar oamenii tîind lemne și scerind griu, dau, deodată, de ele, cum dai peste niște culburi de păsări! La Siriu, cuib de țară, cîntecele țignesc parcă din toți arborii. Sute și sute de cîntece a ascultat Benone lipindu-și urechea de scoarța copacilor, ele trecînd, prin vocea și prin talentul său, în tezaurul folclorului românesc.

Fiecare artist de talia celor de mai sus își are un izvor și un copac, „un izvor și un copac depozit de frumusețe artistică” și iată, mă gîndeam că dragostea noastră față de ei țignește asemenea izvorului și crește asemenea copacului ce duc prin murmurul și freacă în lume mare cîntecul românesc.

VASILE BĂRAN ■

VASILE POP NEGREȘTEANU:

(Urmare din pag. 9)

dumneavoastră s-a impus tulburător de repede.

— Știu eu dacă lucrurile stau chiar așa! E adevărat, am avut norocul ca un număr bun de lucrări să intre în câteva expoziții reprezentative ale țării, alături de ale marilor maeștri în fața cărora mă simt și mă voi simți multă vreme de-acum încolo un simplu ucenic, dar eu știu foarte bine, că mai e mult pînă departe. Nu este vorba aici de-o falsă modestie, ci de purul adevăr. Pînă una-alta muncesc. Muncesc, descopăr, aflu, sint. Exist. Am avut teribila șansă de-a avea un excelent profesor în persoana lui Vasile Celmare. Apoi șansa de-a lucra în colaborare, la diverse lucrări de artă monumentală, cu numeroși alți artiști, cum ar fi, ca să dau doar un singur exemplu, Viorel Mărginean. Am crescut, ca să zic așa, sub influența acestor doi oameni de la care am aflat, mai întîi și-ntîi, cit de grea, cit de dificilă, dar cit de frumoasă este, totuși, arta monumentală. Ceea ce vedeți dumneavoastră aici, în atelierul meu, sint, cu excepția citorva lucrări, machete de ample tapiserii, de fresce, de mozaicuri... O lucrare de artă monumentală este cu totul și cu totul altceva decît o lucrare de sevălet. Prin lucrările noastre, noi, monumentaliștii, depunem o mărturie asupra unei epoci, a unui popor, a unui tip de cultură. Noi trebuie să fim cu totul și cu totul ai timpului nostru. Dar pentru a reuși să închei o astfel de lucrare trebuie să înveți multă meserie, să asimilezi multă cultură, cultură plastică, literară, filozofică, muzicală, coregrafică chiar și, nu în ultimul

rînd, cultură populară. Nu mai vorbesc de istorie, istoria propriu-zisă a unui popor, sau de istoria culturii. Toate aceste lucruri se îngemănează unul cu altul, astfel încît nu poți face un singur pas înainte fără să asimilezi, fără să te desăvîrșești continuu, fără să descoperi, zi de zi, în adîncul ființei tale, ce anume știi, ce anume ai de spus lumii. Iar acest ceva pe care îl avem de spus lumii trebuie să fie cit mai real cu putință, cit mai omenească și mai adevărat. Profesorul meu, maestrul Vasile Celmare, spunea că cel mai important lucru e să știi și să poți face un obiect așa cum este el. Apoi, adăuga dînsul, trebuie să știi și să poți să-l faci așa cum l-au făcut cei din Renaștere, sau cei din antichitatea greacă, sau, sîrînd peste timp, cum l-au făcut impresioniiști, expresioniști, cubiști și suprarealiști, sau, de ce nu, hiperrealiști. A ști și a putea înseamnă, zic eu, a cunoaște meserie. Meseria mea este aceea de artist plastic monumentalist, iar universul meu este, deocamdată, cel pe care-l vedeți...

— ...adică, dacă pot eu continua, istoria, prezentul, folclorul...

— Într-adevăr, cam acesta ar fi teritoriul în care mă mișc, în care mă simt cel mai bine. Ca să pot realiza citeva variante ale unei mari compoziții cu Mihai Viteazul am făcut citeva sute de schițe. Am studiat cu atenție costumația și armele epocii, decorațiile harnașamentului, elementele de arhitectură ale timpului, heraldica, o anume simbolistică a culorilor, studii sculpturale ecvestre. Pentru orice amănunt, oricît de mic ar fi fost, a trebuit să consult cărți de specialitate, să pun mina și să-l desenez, să-l înca-

atelier literar

Viorel Chițea

Viorel Chițea — fără domiciliu indicat. Reținem din finalul scrisorii: „Nu știu în ce măsură vor satisface creațiile mele cerințele din viitor ale poeziei, însă de un lucru sint sigur: ele reprezintă cu totul altceva decît se scrie în prezent pe tîrim poetică. Nu fiți atît de sigur, banalități s-au spus dintotdeauna, iar dumneavoastră le sporiiți. Din mintea mea aștept un semn / Ce-ntr-un tu-mul să-l adune / Și țelul să-mi apară ferm, / Ca-n prezentările postume”. (Teamă) și: „Dar astăzi contopirea e deplînată, / Un cenușiu m-apa-să în adînc, / Zadarnică-i dorința de odihnă / Cînd însăși năruirea vieții sint”. (Însăși năruirea) sau: „Azi cu bucurie sufletu-mi învață / Să răstîlmăcească a naturii față”. (Puritate). Mestegul poetic pe care-l stăpîniți denotă, desigur, o practică îndelungată de atelier personal, atelier din care lipsesc însă marii poezii ai secolului nostru, iar filozofii se reduc numai la dumneavoastră. Copiați, e drept, cu îndeminare, gîndul poetic stănescian, precum în Răpire, dar acest lucru nu-i un omagiu pentru dumneavoastră. Încercați să convingeți altfel sau altundeva.

Ilie Lipoveanu — Turcu Măgurele. Nu vă faceți iluzii, computerul rămîne exigent: cu declarații de tipul „trupul tău e un amestec / de atomi și sentimente” orice iubire vă dă pe usă afară, iar cu alte construcții, de tipul „embrionul clipei”, vă închideți singur ușa spre poezie. Sintetiți surprinzător în imagini apropiate poeziei, dar gînd poetic nu-i. Poate doar

în Avertisment. Reveniți, dar cit mai tirziu.

Titel Dumitru Goga — Pitești. Reținem și apreciem: „Plouă cu miros de tîmboasă / La hanul singurătății mele. / Cine ești tu, / Călator ce mă dăruiești? / Reveniți cu texte de la acest nivel în sus.

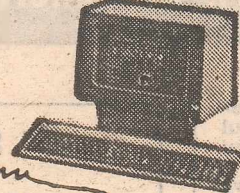
Ionescu Ilie Cristian — București. „Am dat cu capul de bolta instelată, / albastră și catifelată”. (Evadare). Noroc că era catifelată. Pregătiți-vă din timp și temeinic examenele. Nu mai trimiteți.

V. Vultur — Reșița. Transcriem din scrisoare: „Știu. Vreți ceva modern. Dar nu toată poezia modernă se poate numi poezie. Eu o să continui a scrie așa. Și cînd o s-ajung la vre o cinci sute de bucăți mă opresc, iar peste o sută de ani, sigur (!) se va auzi și le mine”. Nu vrem „ceva modern”, vrem poezie bună, iar cele șaptesprezece poeme trimise de dumneavoastră nu au această calitate. Continuați a scrie așa și opriți-vă cînd doriți.

Sturzu Bogdan — Hunedoara. Virsta dumneavoastră nu ne poate influența, decizia, dar aforismele (să ne înțelegem: nu sint încă aforisme) nu fac obiectul „Atelierului”. Vă felicităm pentru cite știți și gîndiți la numai treisprezece ani, dar nu uitați că din această virstă face parte și joaca.

Angela Ploscaru — Baia de Aramă. Semne de poezie în „Speranță” și „Urzeală de raze”. Mai trimiteți, dacă-i posibil, texte dactilografiate.

Mihai Scutaru — Suceava. Apreciam florul poetic din Singurătate,

Vara și Toamna și totmai de aceea nu ne putem explica banalitatea d.n Sentimentul de pierdere: „Stea pierdută tirziu în decembrie / cînd visele mele / erau în reparații capitale / avînd termenul de garanție depășit”. Reveniți după reparații.

I. Denova — București. Puțină poezie și nici o nouitate în „Toate vin și toate trec”. Nici în celelalte două poeme, dincolo de Bolintineanu, nu aflăm nimic demn de reținut. Trimiteți, dar numai după ce considerați că ați depășit stadiul influențelor.

Ana Maria Dinu — Galați. Dedicăți-vă studiului și lecturii. Citiți cit mai mult posibil. Chiar dacă acum astfel de sfaturi vi se par inutile, veți descoperi că nu-i așa.

Marius Gligor — Sibiu. Notații pîndite de prea multă proză, cu ruperi și intreruperi de frază și idee, artificii care nu duc neapărat la poezie. Numai în Echinox nu se întîmplă acest lucru, dar neglijența ortografică ne face să bănuim că la acest capitol rămîneți nepăsători sau nepregătiți. Reținem: „Se-ntuneacă frunzișul (!) / cade, / rîmin copaci (!) orfani / cu amintirea zilelor de ieri / pulsînd ca o obsesie / în seve”.

Alina Durbacă — Galați. Cei trei poezii preferați sint mult prea prezenți în încercările dumneavoastră. Mai izbutiți, deși suficient de lorquian, ni se pare poemul Dincolo de ploaie. Sporii lecturile fără a neglija cartea și examenele.

Hristea Catrinel — București. Început, drumul trebuie continuat: „Întotdeauna, spune Don Quijote, e mai bun drumul decît hanul”. Numai că la „Atelier” e bine să reveniți după ce considerați că ați parcurs o distanță mai mare.

Bindar Cristina — Galați. Dacă la 16 ani vă întrebăți, cu atîta gravitate, „Copilărie, unde ești? / Cu ale tale zeci povești”, avem dreptul să ne întrebăm și noi dacă nu cumva întrebarea aceasta nu și-o pun părinții dumneavoastră. „Sonețul florii ce-a murit” nu e sonet, după cum nici „Rondelul primăverii” nu e rondel, iar alte texte, precum „Anotimpuri ucigăse” sau „O viață ca o ață”, vă aparțin prea puțin.

Deocamdată nu: O. Ion — Tutova; Mariana Blăjan; Seman C. Lucian — Brașov; Ain — Galați; King Arthur — Petroșani.

Mai trimiteți: Thea Gal — Timișoara; Lăcrămioara Gîrtu — Răcătău; M. Relu Bacalan — Măldărești; Laura — Focșani; Kóvali Laura — Slobozia.

Nu vă pierdeți timpul: Darie Constantin Silviu — Piatra Neamț; Becheru Mircea — București.

DARIE NOVACEANU ■

Contrast

Chipul tău în lumină, iar amintirea mea în noapte. Negativ în sala de expoziție de artă fotografică.

Mihaela CALIFAR

drez în ansamblu. Ca să nu mai spun că, dincolo de aceste mici sau mari elemente, care conferă lucrării un aer de autenticitate, a trebuit și trebuie continuu să știu să desenez oameni, adică personalități, caractere. Și nu este vorba numai de o compoziție cu Mihai Viteazul, ci și cu Ștefan cel Mare, sau Mircea cel Mare, sau Vlad Tepeș, sau Avram Iancu, sau Tudor Vladimirescu, sau Alexandru Ioan Cuza. Cit despre folclor ce să mai spun, alte și alte sute și sute, poate chiar mii de schițe și schițoșoare, pentru a ști și a putea desena un obiect așa cum este el.

— Văd că nu vă abateți nicidum de la ceea primă și mare lecție a profesorului.

— Și nici nu cred că am să mă abat vreodată. Figurativul la care mă raportează permanent îmi dăruie bucuria și plăcerea de a-i oferi omului exact ceea ce am văzut, ceea ce am înțeles, ceea ce vreau să transmit. Asta nu înseamnă că as avea ceva împotriva artei nonfigurative. Dimpotrivă, adevăratul apelul eu insumi, în cadrul larg al unor ample compoziții, la cite un element abstract, cu ajutorul căruia instalez cite o notă mai misterioasă, sau, dacă vreți, mai vioaie, mai neliniștită, dar, rețineți, asta o fac numai într-un cîmp semantic bine conturat, bine delimitat, deja înțeles și receptat, de către cel care ar privi compoziția mea, așa cum am vrut. Iată, ca să vă dau doar un singur exemplu, am o suită mai largă de lucrări inspirate din a-cel străvechi obicei oșean sau maramureșean numit tinjaua. Ei bine, aici, încercînd să reproduc fabuloasa împodobire a pomului cu tot felul de panglici multicolore și cu obiecte rituale, mi s-a oferit prilejul să fantazez, să abstractizez din punct de vedere cromatic. Pomul este ca o furtună de culoare

în vîrtejul căreia sint prinși oamenii și, în general, întreaga atmosferă care însoțește tinjaua. Mi se oferă, în fond, prilejul de-a mă juca, pînă la fascinație, cu acele extraordinare culori, ale Oașului și-ale Maramureșului. Totul trebuie să fie străvechi și în același timp foarte proaspăt, foarte viu. Viziunea nu putea fi alta decît una de natură abstractă, conceptuală.

— Ar mai fi de vorbit, după ce-am trecut în revistă istoria și folclorul, de celălalt mare și important segment al universului dumneavoastră, contemporaneitatea, prezentul asupra căruia v-ați aplecat cu dorința foarte clar exprimată de-a surprinde noul chip al patriei, al oamenilor de azi, al marilor citorii din această epocă pe care o numim, cu îndreptățită mindrie, Epoca Nicolae Ceaușescu.

— Am pictat și vol picta în continuare, punînd în joc tot talentul meu, chipul de astăzi al țării. Un artist, cred, eu, aparține epocii sale. Nici un crez artistic nu poate fi mai înalt și mai adevărat decît cel care are în mijlocul său dragostea pentru oamenii patriei tale. Miinile lor, într-un tot și într-un tot minunate, făuresc mari edificii, pe măsura ființei lor. Fac parte dintre acei artiști care pot spune, cu mina pe inimă, că au avut privilegiul de-a întîlni omul, omul nou al zilelor noastre. L-am întîlnit pe marile șantiere ale țării. Chipul său exprimă fermitate, tărie de caracter, încredere deplină în viață. Gesturile sale sint hotărîte, iar privirea îi e clară, curată. Cum să nu închin unor astfel de eroi ai timpului nostru tot ce are mai bun arta mea? Poate că e prea pretentios spus „arta mea”, dar alt cuvînt, mai potrivit, nu găsesc. Prin ei, țara se înnoiește, devine mai bogată, mai puternică. Prin ei se vădește limpede și clar voința de pace a poporului nostru, vocația

sa de constructor. Prin ei prînde contur politica însăși a partidului nostru, a secretarului general al partidului. Am fost în preajma lor în momentul festiv al inaugurării Canalului Dunăre-Marea Neagră. Mi-a rămas întipărită în memorie lumina acelei zile, cea extraordinară atmosferă cînd tovarășul Nicolae Ceaușescu le-a adresat calde felicitări pentru tot ceea ce au înfăptuit, pentru modul exemplar în care au așternut de-a lungul Dobrogei o uriașă panglică albastră, Canalul, Magistrala Albastră. Astfel de momente sint aproape unice în viața unui artist și nu puteam, desigur, să le las să-mi treacă prin fața ochilor. Am încercat să le immortalizez, așa cum, prezent pe alte mari șantiere ale țării, sau în inima de aur a ogoarelor din Bărăgan, m-am lăsat copleșit de frumusețea însăși a vieții, a muncii oamenilor. Este de datoria artei monumentale să eternizeze ceea ce are mai specific un anume timp, o anume perioadă din viața materială și spirituală a unui popor. Nu mi-am făcut, zic eu, decît datoria. Am transcris în planul amplu al compozițiilor elementul specific și determinant al timpului nostru: munca. Mă adaug astfel tuturor colegilor mei care cîntă lumina de azi de pe chipul patriei. Istoria, marii bărbați ai neamului nostru sau folclorul, mai exact spus lumea satului, celălalt teritoriu în care mă mișc, și prezentul, sint componentele de bază ale unui crez artistic de deplin angajament. O astfel de artă, ca oglindă fidelă a realității, îi oferă omului zilelor noastre, inclusiv artistului, sentimentul plin și mobilizator că trăim un timp eroic, grandios, neîntîlnit încă în istoria acestei țări, un timp visat de înșii strămoșii noștri, intermedietorii acestei patrii și ai acestui scump pămînt numit România.

● Sesizări, propuneri, soluții — un dialog fructuos între cetățeni și autorități ●

■ Mă numesc George Popescu, locuiesc în municipiul Craiova, cartierul Braza I, Novac, blocul F. 1, scara I, apartamentul 21 și doresc să vă aduc la cunoștință următoarele: ca urmare a obligațiilor ce-mi revin, privind economisirea consumului de energie electrică, în locuința ce o dețin am procedat la înlocuirea iluminatului electric clasic cu becuri cu cel fluorescent, cumpărând din comerț de stat instalațiile respective cu tuburi de 20 W., iluminat ce-mi satisface în bune condiții necesitățile. Ceea ce m-a determinat să vă scriu este faptul că, intrucit un astfel de tub s-a ars, cu toate insistențele mele nu am găsit în comerț un astfel de tub, spre a-l înlocui pe cel consumat. Ba, mai mult, cu ocazia încercărilor de a găsi un astfel de produs în zonă, mi s-a condiționat eventuala cumpărare a tuburilor numai dacă achit și întreaga instalație necesară funcționării acestora. În speranța că prin publicarea acestor rânduri voi găsi sprijin în situația mea, și nu numai a mea, vă mulțumesc... etc.

■ Primim, din partea Consiliului popular al Sectorului Agricol Ilfov: „Referitor la scrisoarea adresată redacției de către Dumitru și Mihaela Anton, precum și de alți oameni ai noștri din cadrul IUGCCFSM Canal Dunăre-București și IADP Brigada Canal Dunăre-București — prin care aceștia arată că în colonia muncitorească Poșta, județul Giurgiu, condițiile de locuit nu sînt dintre cele mai bune — scrisoare trimisă nouă spre rezolvare — vă comunicăm: din cercetările făcute s-a confirmat faptul că respectiva colonie prezenta probleme atât în privința cazării, cit și a aprovizionării cu alimente, dar în urma discuțiilor purtate cu cadrele de conducere atât la nivelul IUGCCFSM cit și IADP, au fost luate măsuri constînd în construirea unei cantine în incinta coloniei, asigurarea căldurii prin punct termic propriu și îmbunătățirea aprovizionării punctului alimentar deservit de Cooperativa de consum Buturugeni, Giurgiu. De asemenea s-a discutat cu administrația coloniei precum și cu semnatarii scrisorii în vederea bunei gospodăririi a incintei coloniei și a unei mai bune întrețineri a spațiilor de locuit. Precizăm că situația relatată în scrisoare se datorează, pe lângă stadiul de început al organizării coloniei, și delăsării unor cadre, care au fost atenționate în acest sens”. Aprecînd modul de rezolvare al scrisorii menționate, precizăm, la rîndul nostru că răspunsul de mai sus a parvenit redacției la exact un an de la trimiteria scrisorii în cauză.

■ Consiliul popular al orașului Râmnicu Sărat: „Privind rezolvarea scrisorii adresate de către Paraschiva și Emil Drăghici din orașul nostru, prin care aceștia solicitau sprijin în obținerea unor locuri de muncă: sub direcția îndrumare a consiliului popular, s-a constituit o comisie alcătuită din reprezentanți ai compartimentelor personale de la unitățile socialiste din zona industrială, care, analizînd conținutul scrisorilor și în urma verificărilor, a dispus angajarea numiților, începînd cu data de 4.01.1988; Paraschiva Drăghici este în prezent om al muncii la I.O.A., iar Emil Drăghici la TPFMU — Rm. Sărat”.

■ Consiliul popular județean Constanța — DPMOS: „Referitor la scrisoarea adresată redacției de către David Burghelă din satul Cîrjelari, comuna Dorobanțu, județul Tulcea: urmare intervențiilor făcute, Spitalul județean Constanța a eliberat duplicat după documentarul medical întocmit în 18 decembrie 1986, iar unitatea TAGCMM-SUT București — sub numărul 26760/18 decembrie 1987, a depus dosarul cu propunerea de pensionare, pe care îl vom rezolva de urgență”.

■ Dumitru Obloja, domiciliat în Slatina, strada Dorobanți, blocul 12, scara A, apartamentul 11, județul Olt, ne trimite o scrisoare din care aflăm: fiind membru al Cooperativei de credit Drăgănești-Olt timp de trei ani de zile, a fost ajutat de către această instituție cu suma de 14.000 lei, revenindu-i obligația de a achita această sumă în termenul stabilit; lucru pe

Scrisoare comentată

Nu e foc, dar fum iese

„Scrisoarea este datată 2. 12. 1987, și începe așa: „Stimate tovarășe U.N., stimată redacție, acum doi ani am refăcut soba, iar anul acesta cînd am început să fac focul, cum deschideam ușa, ieșea puțin fum. Pentru a nu intra astfel în iarnă, m-am adresat secției de coșerit de pe str. SILOZ, a cooperativei CONSTRUCTORUL — Craiova — sau mai bine zis am fost întîmpinat de domnul Boacă C. tin și Cruceru Dan (lăsăm lipsa pluralului la o parte — N.A.)”.

„Stimați cititori ai revistei noastre, vă anunțăm că farmecul scrisorii de mai sus abia urmează; și, mai menționăm, în cadrul sub-rubricii „scrisoare comentată”, pagina noastră a rămas — și va rămîne — aplecată asupra unor cazuri grave, facem însă de data asta o excepție pentru că, iată, un caz minor în aparență, poate duce la... dar să vedem: „A doua zi au venit și mi-au cerut 400 (patru sute) lei pentru curățarea unui coș. M-am convins — ce meșteri sînt căci mi-au spart coama la sobă și fumul a început să iasă ca dintr-un vulcan, afumîndu-mi dormitorul — pe care abia îl zugrăvisem! — fără a mai vorbi de șervețelele de mobilă (! — N.A.), de mizeria făcută! Domnul Boacă C. tin (un brunet...), a mai încercat încă de trei ori și cu același rezultat — Făceam focul și trebuia să stau cu ușa deschisă și noi toți afară căci în casă nu se putea sta. M-am adresat din nou secției respective de coșerit și de data asta a venit tov. Radu Marcel, împreună cu domnul Ionel și nu mai știu cum — care și ei au spart, au lipit și nu știu ce au mai făcut, dar eu știu că le-am dat 250 lei spre nemulțumirea D. lui Ionel”.

„ne-am putea opri aici?! Nu! Dimpotrivă: „În adevăr nu mai ieșea fum ca înainte, dar tot cu ușa deschisă trebuia să stau pînă la evacuarea fumului; m-am transformat și eu în coșar, lipind fisurile pe care ei, normal, trebuiau să le astupe (noroc de un vecin, care m-a învățat ce să fac: se numește Deliu Nicolae, strada Victoriei nr. 2). Și acum mai ieșea fum, dar nu ca după ce dl. Costică Boacă imi făcuse, ceea ce imi făcuse, împreună cu dl. Ionică (pe care nu mai spun cum i-am... omenit, pentru a-mi face treabă bună. Am cîștit, într-un număr trecut al revistei, tot așa un articol în care autorul semna U.N. (adică Un Naiv). Eu aș semna acest articol — dacă apare! — cu M.P. (adică Mare Prost)”.

„dincolo de leftinătatea cazului în speță, se impun anumite concluzii: 1) — Pornind de la faptul că sîntem cu toții oameni civilizați, în majoritatea noastră avînd gaze în încăperi, nu putem rămîne, încă, indiferenți, la situația celor care-și prelungește viața cu lemne sau cărbuni; 2) — O cooperativă precum „CONSTRUCTORUL — Craiova”, este datorare, mai ales!, să se îngrijească de cei de pe urma cărora își cîștigă pîinea; 3) — Consiliul popular și celelalte organe competente sînt datorate să intervină atunci cînd anumite unități prestatoare de servicii pretind taxe exagerate, încălcînd tarife legale sau interpretîndu-le deformat; 4) — „Domnului profesor Theodor V. Andronescu” — autorul scrisorii de mai sus — domiciliat în Craiova, strada Victoriei nr. 5 — îl dorim sănătate, mulțumindu-i pentru „stilul” scrisorii trimise nouă: e ușor a face haz de necaz — drept pentru care vă vom reproduce, în final, „pese”-ul scrisorii — o întrebare, totuși: de unde știți că „un naiv” se numește, de fapt, „C.B.” — celui căruia i-ați adresat de fapt scrisoarea?!... Iată și „pese”-ul:

„P.S. — am lăsat soba așa cum este, adică murdară de pămînt galben, șterfurile din zid, la fel, și nu am înlocuit ușa, pe care domnul Costică mi-a rupt-o, a lipit-o cu pămînt galben, și nici curățenie nu am făcut”.

P.S. — 2: „Ce fel de sobă aveți?”

HORIA P ■

care omul l-a și făcut, fără nici o intîrziere. Necazul său însă e acela că tovarășii care s-au ocupat de împrumutul respectiv, intîrzie nejustificat, acum, să-i restituie fondul inițial de 1.800 lei, fond care, spun aceștia, se restituie numai după 4 ani de la achitarea ultimei rate. Și că el, adică D.O., poate face împrumut în continuare... Au trecut însă 6 ani de zile de atunci — specifică același D.O. — „eu nu mai pot face împrumut la dinșii, intrucit lucrez în Slatina, sînt membru acum al unui C.A.R. local, de aceea apelez la dumneavoastră pentru a fi ajutat să intru în posesia banilor, și pentru a nu mai face atîtea drumuri de la Slatina la Drăgănești-Olt, cale de vreo 50 kilometri”.

■ Direcția de Poșta și Telecomunicații a județului Cluj: „Urmare sesizării numiților Alexandru Cociș, din orașul Dej, strada Hașdeu nr. 46 A, cu referire la taxarea convorbirilor adiționale din perioada 15.06 — 15.07 1987 în contul postului său telefonic cu nr. 15449, vă comunicăm: analizîndu-se situația impulsurilor, i s-a aprobat scăderea sumei de 1.297,50 lei din taxele convorbirilor adiționale Reglementarea contului se va efectua în cursul lunii următoare acestei comunicări”.

■ Consiliul popular al Sectorului 3 — Comitetul Executiv: „La scrisoarea Niculinei Sfetcu, domiciliată pe Bd. I.B. Tito nr. 2, blocul 55, scara 3, apartamentul 90 — prin care sesizează cazul numitei Petrescu Maria Ilona în vîrstă de 91 ani (domiciliată în București, strada Lucrătorii Pătrășcanu nr. 13, blocul G. 1., apartamentul 34), solicițînd a se lua față de aceasta măsuri de ocrotire corespunzătoare, intrucit este lipsită de

discernămintul faptelor sale și în imposibilitatea de a se îngriji, vă informăm: investigațiile făcute pe teren au confirmat cele sesizate, motiv pentru care cazul a fost prezentat Biroului permanent al Comitetului Executiv, care a aprobat promovarea în justiție a unei acțiuni de punere sub interdicție a bolnavei, numirea unui tutore și internarea acesteia într-o unitate medicală pentru tratament”.

■ Pe scurt (pentru că, altfel, intrăm în zona Caragiale!), cazul lui Mircea I. Căpățînă din comuna Broșteni, județul Mehedinți: omul cumpără, în februarie 1987, o casă dintr-o zonă „în care nu se mai construiește” (conf. deciziei consiliului popular local — adică o zonă supusă demolării). Conform deciziei aceluiași organ, este obligat a-și demola casa respectivă; i se dă un alt loc anume, unde să-și ridice omul locuința (are o familie numeroasă). Institutul de proiectări Mehedinți refuză să-i facă proiectul construcției noul case, motivînd că și noul loc se află în „zonă neconstruibilă” — și acum începe necazul: anunțînd consiliul popular că locul dat de către dinșii nu poate fi folosit, acesta îi răspunde că „factorii de resort de la Institutul de proiectări nu știu dacă sîntei, sau nu, în zona neconstruibilă”. Apelînd din nou la respectivul institut, i se spune că „tovarășii de acolo, de la consiliul

popular Brănești, nu știu unde este zona de construcție, sau unde nu este!”.

Prin urmare (și pînă la proba contrarie!), două organisme oficiale se tot acuză reciproc, omul stă cu familia în drum, iar noi... publicăm aceste rînduri cu speranța că nu avem de-a face cu un joc de ping-pong. Așteptăm o soluție concretă!

■ Consiliul popular orășenesc Roșiori de Vede: „Cu privire la cercetarea scrisorii adresate redacției de către Viorica Bolișan, din strada Carpați, blocul 405, apartamentul 19, vă comunicăm: numita, om al muncii la IMMR Roșiori de Vede în funcția de macaragiu, are un copil de 2 ani și 6 luni aflat sub îngrijire la creșa-grădiniță patronată de I.M.A. Roșiori de Vede — creșa Izbiceanu. Din verificările repetate, efectuate de către reprezentanți ai Consiliului popular orășenesc și directorul Policlinicii Roșiori de Vede, s-a ajuns la concluzia că trebuie să se ia în discuție activitatea personalului creșei din Izbiceanu, în cadrul ședinței respective hotărîndu-se transferarea personalului din această unitate în alte locuri de muncă din oraș, pentru a se evita discuții în jurul unor cadre ce sînt investite să supravegheze copiii din orașul nostru”.

■ Procuratura Generală a R.S.R.: „În legătură cu scrisoarea numiților Stan Pachișă din Galați, strada G. Coșbuc nr. 7, blocul M. 2., apartamentul 124, vă facem cunoscut că sesizarea sa a fost examinată și constatîndu-se că este întemeiată, s-a declarat recurs extraordinar, care a fost trimis Tribunalului Suprem, pentru judecare”.

■ „Mă numesc Valeria Birsolanu, din comuna Stoilești, județul Vâlcea și doresc, în numele majorității locuitorilor comunei, să vă aducem la cunoștință o problemă, avînd convingerea că ne veți ajuta în rezolvarea ei: sîntem o comună compusă din mai multe sate, comună care se întinde pe o distanță de 19 kilometri. În urma sistematizării comunei s-a stabilit un nou centru unde s-a construit, acum trei ani, un cămin cultural bine amplasat, care întotdeauna, de la darea lui în folosință, la toate manifestările, a fost arhiplin de cetățeni dornici de cultură. Surpriza, însă: în ziua de 25 decembrie 1987, cînd ne așteptam ca tovarășa director a acestui așezămint, V. Gh., să ne anunțe programul desfășurării activităților pe perioada de iarnă, dînsa a anunțat că acest cămin nu va mai funcționa în această perioadă. Întrebată fiind, a spus că aceasta este dispoziția organelor locale; că, în această perioadă, vor funcționa cele trei cămine de la periferie — și nu cel de la centru. S-au făcut diverse intervenții — degeaba! Unitatea la care mă refer a fost zăvorâtă cu lăcete... Căminul cultural, la care mă refer, a fost construit cu banii locuitorilor, în perioada de iarnă aceștia au dreptul să beneficieze de existența sa — nu-i așa?!”.

■ Ministerul Sănătății — Direcția asistenței medicale: „Urmare scrisorii adresate de către Paraschiva Grigore din comuna Cochirlancea, județul Buzău — prin care solicită sprijin în vederea ameliorării stării de sănătate a fiului său — vă informăm: începînd cu data de 4 decembrie 1987, bolnavul a fost inclus în programul de tratament prin dializă cronică la spitalul clinic Carol Davila din București”.

■ Consiliul popular al județului Suceava — Comitetul Executiv: „Urmare scrisorii cetățeanului Doros Maluș din Suceava, strada Baladei nr. 3, blocul 11, scara A, apartamentul 13, vă comunicăm următoarele: datorită deficitului de apă potabilă din municipiul Suceava, la nivelele superioare ale blocurilor din cartierul Cuza Vodă nu se poate asigura regimul de presiune corespunzător; pînă la rezolvarea în totalitate a

acestei probleme, prin punerea în funcțiune a extinderii alimentării cu apă din sursa Mihoveni cu încă 240 l/s. apă tratată, s-a luat măsura de a se monta la punctul termic Cuza Vodă II un hidrofor cu capacitatea de 2.000 l. și o electro-pompă „Cerna 100”, care să conducă la îmbunătățirea regimului de presiune, asigurîndu-se furnizarea apei menajere și la etajele superioare”.

Pagină realizată de HORIA PĂTRĂȘCU ■

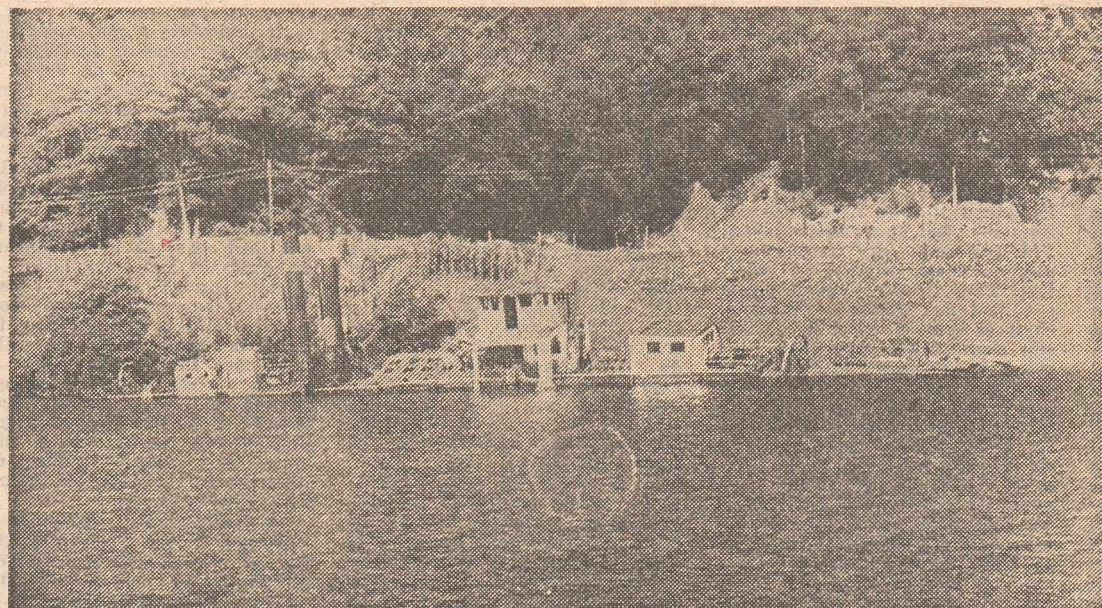
Poșta redacției

Bălan Florin Emilian — Orăștie: Adresați-vă instanței de judecată care a dat sentința definitivă, pentru ca aceasta să fie pusă în executare ● Grama Gheorghe — Sibiu, Kulesar Moise — com. Săcuieni (Bihor): Pentru fiecare dintre cititorii noștri, problema pe care o ridică este cea mai importantă. Revenitiți cu o scrisoare ● Ristea Florica — Găești: Nu avem prospectul, dar medicul în a cărui observație sîntei trebuie să cunoască contraindicațiile medicamentului ● Vizitiu Anca — Iași: Interesați-vă la Inspectoratul județean al Ministerului de Interne sau la Centrul militar ● Sandu Dobriț — Galați: Potrivit dispozițiilor legale, trebuia să vă continuați activitatea pînă la emiterea deciziei de pensionare ● Vlaicu Gheorghe — București: 1. Pu-teți înceta activitatea numai după primirea deciziei, cu condiția ca unitatea în care sînteți încadrat să transmită Oficiului de pensii sector 4 adresa de desfășurare a contractului de muncă. 2. Conform prevederilor Legii nr. 28 privind concediile de odihnă, aveți dreptul să efectuați integral concediul de odihnă aferent anului 1988 ● Baciu Dumitru — Oradea: Cum motivele care au determinat suspendarea au încetat, sînteți în drept de a cere în scris Judecătoria Oradea continuarea procesului ● Cepreaga Ioan — Medgidia: Vă rugăm pe dv. — și pe toți cititorii noștri care ne scriu — să vă gândiți că cele așternute pe hîrtie trebuie înțelese, nu ghicite. Pentru aceasta este necesar să scrieți cit se poate de cît, fără prescurtări și inițiale, pe coli obișnuite, curate. Ne-ați trimis o copie xeroxată, în cea mai mare parte ilizibilă, pe care, dacă nici noi n-am putut-o citi, nu îndrăznim — din respect — s-o trimitem mai departe spre competență soluționare ● Piră Florin — Tg. Jiu: Cererea dv. a fost analizată și s-a stabilit să fii trecut pe tabelul cu ordinea de prioritate a pensionarilor ● Petrace Gheorghe — com. Cornesti (Dimbovița): Mama dv. vitregă nu poate vinde întreaga casă, ci numai partea ce i se cuvine și în nici un caz terenul ● Popa Niculina — satul Ștefan cel Mare, com. Mircea Vodă (Constanța): Dv. personal trebuie să plătiți 100 lei, iar fiul dv. — Ion — 300 ● Călin Marin — Craiova: Pu-teți deveni corespondentul nostru numai dacă ne trimiteți materiale interesante ● Popa Virginia — com. Basarabi (Constanța): Dv. nu aveți dreptul la pensie de urmaș, fiind divorțată, dar are dreptul copilul minor ● Petrovan Anuța — com. Rozavlea (Maramureș): Sigur că ne puteți trimite, dar pînă nu le citim nu vă dăm asigurarea că le și publicăm ● Cristescu Trofin Viorel — Timișoara: În zona Dorobanți se vor executa unele lucrări de telefonizare, care vor permite găsirea unei soluții tehnice pentru instalarea unui post telefonic la domiciliul dv. ● Anghelută Dumitru — com. Ostrov (Tulcea): Revenitiți cu precizări: numele, domiciliul și împrejurările accidentului fratelui dv.

REGHINA VĂRVICI ■

● „Flacăra” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cit mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 11—14.

„Ce e rău
și
ce e bine.
Tu
te-nțreabă
și
socoate“

Un marinar cu dragoste de mare și cu grijă pentru tot ceea ce poate să însemne filă din capitavanta carte a mari-nărilor românești ne trimite și nouă cu emoție și speranță, textul unei scrisori care a avut, din cite înțelegem, și alți destinatari. Își intitulează rîndurile în termeni specifici meseriei sale dorind, evident, să sublinieze astfel urgența propunerii pe care o face, propunere, demnă de interes și perfect realizabilă. Să vedem, deci, despre ce este vorba în acest :

„S.O.S. în golful Cerna“

Vă transmit și dvs. acest apel pe care l-am trimis și gazetei „Viitorul“ cu mult timp în urmă pentru a face cunoscut că nava din fotografiile alăturate, navă a A.F.P.F. (Administrația Fluvială a Porților de Fier) zace părăsită — nu o vede nimeni, decît noi, marinarii care trecem pe lângă ea și o privim cu părere de rău — ne aducem aminte de anii ei de glorie cînd, datorită forței ei remorca în greben — km 1000, unde Dunărea forma un prag (o cădere), curentul apei fiind foarte mare. Celelalte nave nu aveau puterea de a trece cu convoiul acest prag fără ajutorul navei Vășkap. Această navă specială, mă refer la construcția ei, era deosebită de celelalte nave prin faptul că nu folosea elicele sau zburătorii, ci printr-un cablu pe care se lăsa în aval de prag și tot pe el datorită forței mașinilor se trăgea pînă trecea pragul în amonte, remorcînd convoiul.

Acum este acoperită de apă, pînă la covertă, dar nivelul Dunării în lacul de acumulare nu este întotdeauna mare; în cea mai mare perioadă a anului cotele sînt mici, și atunci nava iese în întregime afară din apă. În această perioadă a cotelor mici, ea ar putea fi recuperată și transportată la muzeul Porțile de Fier din Drobeta Turnu Severin, unde s-ar găsi loc destul pentru a fi expusă. Cred că se potrivește de minune, numele muzeului fiind dat chiar de zona unde această navă a lucrat.

Se zice că este unicat în lume, și s-ar putea să fie așa, și atunci cu atît mai mult ar fi păcat să nu i se dea atenție. E vorba de o importantă cantitate de fier și ar fi un câștig și recuperarea pentru furnalele vechii oțelării, dar mult mai frumos i-ar sta la muzeu, cred că s-ar mîndri să fie privită, ca drept recunoștință pentru munca depusă — și asta unde? acolo unde nici un convoi nu putea trece fără ajutorul ei.

Ar fi multe de povestit despre această navă, am și făcut-o, cum spuneam, la redacția ziarului „Viitorul“, care a și publicat un articol foarte frumos,

patetic și argumentat, dar, din păcate, fără urmările pe care le așteptam.

Nu prin muncă voluntară și situația navei ar fi putut fi alta : era salvată. Nici acum nu e tirziu.

Muzeul nostru se numește : „PORȚILE DE FIER“, denumire legată de sectorul de navigație în amonte de acest muzeu — zona Cazanelor, cataractelor, cu pragul de la Greben etc., cel mai frumos sector de pe Dunărea navigabilă. La acest muzeu specific zonei, vizitatorul găsește totul în legătură cu trecutul și prezentul acestui sector, de la hărți în relief, fotografii, navigație, pînă la metode de pescut specifice locului.

Undeva în curtea muzeului, nava „VĂȘKAP“ ar fi un obiect de foarte mare valoare, care ar îmbogăți patrimoniul acestui muzeu, lăcaș de cultură și educație — iar noi, marinarii, am fi mîndri că nava „VĂȘKAP“ și-a găsit un port unde va fi din nou de folos, bine îngrijită și un binemeritat loc de odihnă. Îl merită.

Eu vă rog în numele tuturor marinarii și al respectului ce-l datorăm acestui vapor — a cărui importanță puțini l-au cunoscut-o — ca din cele scrise de mine să faceți un articol cit se poate de frumos, căci poate cineva, de la muzeu sau din ministerul nostru, al Transporturilor, se va gîndi să ia o inițiativă pentru salvarea acestei nave, ca mărturie prețioasă, asupra faptelor ce s-au petrecut în acest perimetru al Dunării, care a cunoscut în anii noștri mari și profunde prefaceri.

Cu deosebit respect
șef mecanic
BEBE ROBESCU

Impingător H.R. „Sălaj“ —
NAVROM — Drobeta Turnu Severin

Tovarășe Robescu, e de prișos să ne rugați să facem noi un articol. L-ați făcut dumneavoastră și încă foarte frumos. Și sperăm să aibă ecoul cuvenit.

Post restant

● „Mă numesc Rusu Viorel și sînt om al muncii în orașul Mangalia. Aflîndu-mă, cu treburi firești, în stațiunea Neptun am dorit să cumpăr săptămînalul Flacăra de la chioșcul de difuzare a presei de lingă complexul „Prichindel“. Mi s-a spus că este obligatoriu să cumpăr și alte ziare. Peste o săptămînă, de la același chioșc n-am putut obține „Flacăra“ (nr. 43) decît cumpărînd și revista „Tomis“, cum nu am putut cumpăra nici revista „Autoturism“ decît pătînd și patru ziare vechi de 4-5 zile, ziare la care am de altfel abonament (cu chitanța 0407623). Gestionara a motivat cu nu știu ce indicații de la dirigintele poștei din localitate. Vă sesizez asupra acestor practici de vinzare condiționată intrucît nu mi se pare normale.“

Nici nu sînt. Și sîntem siguri că factorii responsabili de la Direcția județeană de poștă și telecomunicații vor lua măsuri.

● Cititor pasionat din cite ne-am dat seama, Ene Jurav-schi, din București, str. Brezo-

lanu, ne face pîrtăși la dilema în care l-au pus două știri avînd același subiect, dar apărute în ziare diferite. Subiectul sînt podurile suspendate ce leagă insulele japoneze Honshu și Shikoku.

„La 11 Ianuarie a.c., într-un ziar de prinț, referitor la podurile supraetajate am putut citi : „Trenurile merg „la etaj“, iar „la parterul“ podului se află o șosea cu patru piste.“

Intr-un totidian de a doua zi, adică din 12 Ianuarie, privitor la aceeași impresionantă construcție am putut citi următoarele :

„Partea inferioară a podului este destinată circulației feroviare, în timp ce la etajul superior se află „șoseaua rutieră“ cu patru benzi de circulație.“

Vă rog să mă lămuriți care din ele este reală?...

Principala așezare geto-dacică Sarmizegetusa Basileion din Munții Orăștiei, situată pe Dealul Grădiștei și constituind centrul economic, politic, militar, comercial și cultural al statului dac din secolul I e.n. a fost cucerită și distrusă de romani în urma celui de-al doilea război cu dacii (105-106). Între anii cca. 108-110, împăratul Traian a întemeiat, pe un teren unde nu existase înainte o așezare, în colțul de sud-est al Depresiunii Hațegului, colonia Ulpia Traiana Augusta Dacica, (la care Adrian va adăuga, în anul 117-118, epitetul de Sarmizegetusa, spre a arăta dacilor că noua stăpînire ar continua într-un fel pe cea veche a vitejilor daci) și care va deveni sediul unui detașament din Legiunea a IV-a Flavia Felix. Forma dacică a rostirii acestui toponimic nu este menționată de nici o sursă literară sau epigrafică antică. Din cauza lungimii considerabile și a pronunției sale complicate, toponimul geto-dacic a fost consemnat în mod foarte diferit de sursele literare latinești sau grecești.

În legătură cu sensul acestui nume geografic, au fost propuse mai multe etimologii, dintre care, cea mai plauzibilă din punct de vedere științific, este aceea a aparținînd istoricului și filologului clujean I. I. Russu, care, în valoroasa sa lucrare „Limba traco-getilor“ (ed. 2-a, București, 1967), îl derivă de la două

elemente lexicale de bază : zermi „stîncă, înălțime“ și zeget „gard, palisadă, cetate“, deci Sarmizegetusa ar însemna, prezumptiv, „Cetatea de pe stîncă“, sau „Cetatea înaltă“ (o asemenea interpretare filologică se referă doar la Sarmizegetusa lui Decebal, din Munții Orăștiei).

Pe plan cronologic, numele faimoasei cetăți dacice este atestat sub forma Zar-

fia SARMIZEGETUSA, care este menționată astfel în GEOGRAFIA (III, 8, 4) astronomului și geografului grec Ptolemeu din Alexandria (c. 90—c. 168 e.n.)

Scrierea tradițional — istorică SARMIZEGETUSA a fost acceptată de următoarele lucrări actuale, cu caracter enciclopedic : „Dicționar enciclopedic român“ (vol. IV, 1966), „Micul dicționar enciclopedic“ (1972), „Istoria României în date“ (1972), „Dicționar enciclopedic de artă veche a României“ (1980), „Enciclopedia civilizației romane“ (1982) etc. În plus, marii istorici români și oameni de cultură au preferat tot grafia Sarmizegetusa : Vasile Părvan în „Getica“ (1926), Constantin C. Giurescu în „Istoria românilor“, I (1974), D. Tudor în „Orașe, tîrguri și sate în Dacia română“ (1968), H. Daicoviciu în „Dacia de la Burebista la cucerirea romană“ (1972) etc.

La capitolul „Nume greco-latine“ (p. 686) din „Dicționarul ortografic, ortoepic și morfologic“ (1982), ni se recomandă grafiile SARMISEGETUZA // SARMIZEGETUSA (a doua fiind forma neadaptată, după părerea autorilor, a cunoscutului toponim geto-dac). Următoarea ediție a Dicționarului... ar trebui să înlocuiască această soluție lingvistică inadecvată și să recomande doar grafia corectă SARMIZEGETUSA.

Prof. NICOLAE ANDREI

Numele cetății

mizegethusa, atît la istoricul grec Dio Cassius (c. 155—c. 236 e.n.), în lucrarea sa „Istoria romană“ (LXVII, 10), cit și la juristul roman Ulpian (170—228 e.n.), în opera sa „Digestele“ (L, 15). Grafia Sarmizegetusa apare în „Cosmografia“ (IV, 7, 6) geografului Ravennat (sec. VII).

Sursele epigrafice de mare autoritate științifică : INSCRIPTIONES LATINAE SELECTAE și CORPUS INSCRIPTIONUM LATINARUM au înregistrat următoarele grafii : SARMIZEGETUSA, SARMIZEGETUZA, SARMISEGETHUSA, ZARMIZEGETHUSA, ZARMIZEGETUSA, ZARMIZEGETUSA, ZERMIZEGETHUSA, ZERMICEGETUSA, SARMIEGETE etc.

De-a lungul timpului, în cultura românească s-a impus gra-

Neîndoindu-ne, corespondența pe care ne-a trimis-o din Tirgu Mureș, Ștefan Neagu coleg de profesie dedicat actualmente altor activități, se datorează în bună măsură și imaginii alăturate ce i-a fost pusă la îndemînă de către un fotograf amator din același oraș. Pentru că, trebuie să recunoaștem, această alăturare accidentală a cailor consumatori de benzină și a celor care se mulțumesc cu ovăz, cînd îl au, poate oferi multiple teme de meditație.

Aflîndu-mă, pe durata campaniei agricole din toamna trecută, printre locuitorii unei constelații de sate de lingă municipiul Tirgu Mureș (Livezeni, Poenița, Ivănești, Sînișor, Bozenci și Corunca), am putut observa printre altele că fala gospodărilor care se respectă și respectă tradiția, a rămas calul. Dintotdeauna aici (și nu numai aici) oamenii s-au întrecut în a avea cai frumoși. Cît despre actualitatea tradiției, vă convîngeți și dvs. dacă i-ați vedea pe tinerii din Livezeni, la o sîrbătoare a satului, specifică toamnei, chemînd lumea la cîmînul cultural pe caii cei mai mîndri, cu care cîntărează uleiul într-o demonstrație de virtuozitate și frumusețe... Sau dacă, aceiași cai și mulți alții i-ați vedea în toate celelalte zile opîntîți în hamuri la căruțe, pe cîmpuri și dealuri unde nu se încumetă să intre mașinile.

Dar faptul imediat ce mi-a „dictat“ aceste rînduri a fost totuși altul. Scăpînd autobuzul de seară spre oraș, pornisem pe jos. Nu era pentru prima dată. Trecusem de ultimele case cînd cerul se întunecă a ploaie. Deodată aud din urmă, tot mai aproape, un cal la trap — acel mers ritmat, cu

măsuri egale, încălzînd spațiul ca o muzică ce sugerează pacea și echilibrul. Cînd mă ajuge, omul din căruță îi zice calului să oprească și mă poartă să urc. Nu mă las invitat de două ori. „Haide, căluțule!“... mai zice omul cu blîndețe. Fără bici (biciul lipsea din recuzită). Și calul reia trapul. Voi fi devenit un semn de mirare?! Căruțașul glumește, aruncînd o vorbă de

Haide, căluțule...

duh : „Calul, ca și femeia, numai cu vorba bună se cucerește“ — și ride.

Instantaneu, suprapus acestui moment, îmi apare de peste timp un alt episod tot cu... un om și un cal. Era prin '53, vara. Debutasem ca reporter într-o redacție de ziar și la scurt timp am primit sarcina să merg într-o comună unde la acea vreme se putea ajunge numai călare sau pe două roți, cu docarul. Cum nu călărisem pînă atunci decît cai sîrepi din basmele copilăriei, am preferat docarul. Prezînt ordinul de serviciu la Gospodăria comunală a orașului și sînt pus să aleg un cal.

Îngrijitorul, un bătrînel cu umbra printre cai împărțînd și alintări și le zicea la fiecare pe nume, vede că ezit. Pesemne îi sîrise în ochi și cît sînt de speriați (ce vrei — la 19 ani!) și mă liniștește : „Nu-i nimic, o să mergi cu Costică ; are vreo 15 ani experiență la trăsurile orașului și te duce cu ochii închiși unde vrei“. Înhamăză calul, îi pune ovăz în traistă, îl leagă la docar și... „Drum bun, băiete!“

— Da? Costică unde-l? întreb în așteptare.

— E bălanul din fața noastră! Inciudat, apucă să-i mai zică : „Dați-mi și un bici...“. N-am primit. În schimb, îmi atrage atenția prietenos : „Calul, dacă simte că are de-a face cu un om cumsecade, este și el bun. Așa le spun la toți : minăți caii cu vorbă plăcută, lăsați biciul...“

Puțin rușinat mă urc, iau hățurile și... „haide Costică, haide, căluțule!“

ȘTEFAN NEAGU

P.S. Tocmai cînd mă pregăteam să trimit acest material redacției „Flacăra“, ca un făcut muncitorul Bartha Laszlo vine și-mi arată ce-a mai surprins aparatul său de fotografiat. Și vedeți... cum parcă se amuza viața sau jocul întîmplării!

În toamna trecută, la redacție ne-a sosit o scrisoare de la Maria Cunta, din Singeozz Băi, județul Bistrița-Năsăud, prin care cerea ca să se facă o analiză a cauzelor care au dus la decesul a două vaci reformate. „Nu dau lapte, sînt sterpe. Am fost de 9 ori cu ele la Năsăud să le predau, dar reprezentantul întreprinderii de industrializare a cărnii nu mi le-a primit”. În noiembrie 1987, scrisoarea trimisă de redacție consiliului popular al județului ni s-a restituit cu un răspuns în care se preciza că femeii „l s-a preluat vaca bătrînă” și că se propun următoarele măsuri: „Să se preia și cea de a doua bovină după ce va depăși vîrsta de 3 ani (adică după 29 ianuarie 1988, n.n.), dată la care să intrînească greutatea și calitatea admise de prevederile legale pentru tăiere (ea fiind reformată de la 24 martie 1987); familia respectivă să-și procure în prealabil altă bovină sănătoasă; la nivelul Consiliului popular al orașului Singeozz Băi să se facă o analiză foarte serioasă (s.n.) cu privire la cauzele care au dus la ieșirea din efectiv a unui număr așa de mare de bovine în 1987 prin mortalități, răpiri și accidente în munte și să se stabilească măsuri de redresare a situației și realizare a efectivelor planificate”.

Aceasta deoarece (așa cum arată răspunsul), în 1986, pe raza localității „s-au înregistrat 207 capete bovine pierderi, din care 82 răpiri și 13 accidente în munte”, iar în 1987, situația pe zece luni era „mai necorespunzătoare, intrucît s-au înregistrat 457 capete bovine pierderi, din care 188 răpiri și 74 accidente în munte”.

Ei bine, la 11 ianuarie 1988 ne-am aflat la Singeozz Băi și analiza „foarte serioasă” încă nu fusese făcută, deși situația a evoluat de la „mai necorespunzător” și a atins de mult cota superlativului. Cei de la primărie așteaptă poate, ca mai înainte de analiza amînată, să se inventeze al patrulea grad de comparație. Dar, pînă una alta, iată faptele. Pînă la sfîrșitul anului trecut, totalul pierderilor urcase, cum ne-a încredințat tovarășul Victor Bența, secretarul primăriei, la 565. Din acestea: 94 accidente în munte și 210 răpiri de către urs. Vitele stau în munte doar vara, două luni, două luni și jumătate. Acolo sînt răpite de urși. Sau cel puțin așa pare să arate conștientizarea generală a mormăitorilor. Cum or fi fost răpite 22 după 1 noiembrie? Și cum s-ar fi putut accidenta alte 20 în munte tot după această dată, adică exact atunci cînd se aflau în altă parte? Mister. Faptul ar putea să alerteze pe oricine. Cu excepția celor de la primăria din Singeozz Băi. (Și nu chiar numai a lor!) Oricum, aici, la primărie, el pare normal și nevinovat, nimeni nu vrea să-l considere altfel, nu bănuiește nimic. Dacă ne gîndim că, numai prin accidente și răpirile declarate și înregistrate în acte — vom vedea cum! — 304 animale s-au volatilizat, atunci, gospodărește judecînd, trebuie să admitem că 120 000 de kilograme de carne nu se vor mai preda statului,

deși s-a contat pe ele. Un asemenea bilanț — pe un singur an, într-o singură localitate, care nu trece de 1 700 de gospodării — merită o analiză responsabilă a cauzelor reale și stabilirea măsurilor de redresare. La județ această analiză se consideră necesară încă de la începutul lunii noiembrie. La Singeozz Băi, nu. Nici acum. Deși motivele care o împuneau continuau să crească în greutate. Tone, multe tone de carne s-au tot dus pe apa simbetel. Cum să explici această liniște sau neputință a factorilor locali? Ei înșiși tîm morțiș să acrediteze ideea că n-ar exista nici o explicație, ba chiar că nici nu există unele fapte care doar că nu strigă din hirtile menite să le camufleze. În ce ne privește, înclinăm să credem că este, cel mult, o falsă liniște. De suprafață. Chiar neputință, tot de suprafață. Cui nu poate să facă un lucru, își vor fi zicînd cei de aici, cine să-i ceară ceea ce nu poate? Mai bine să treci drept incapabil decît vinovat. Nimic nu frapază la dinșii mai mult decît risipa de vorbe, de ocolisuri, de povestiri cu care, pe nesimțite, ești

de la primărie nu de fiecare dată, așa cum este corect. Medicul veterinar ne spune mai întîi: „Fiecare răpire sau accidentare ni se anunță a doua sau a treia zi, în 48 de ore nu este posibil, uneori, din cauza distanței”. Pentru ca, numai peste cîteva minute, să ne explice, împreună cu primăria, că la A.D.A.S. cel mai frecvent motiv de respingere a cererilor de despăgubiri a fost anunțarea cu prea mare întîrziere, ba chiar că „unul anunță după o lună, o lună și jumătate”. Cu toate acestea se întocmesc documente de constatare — chiar cu mîgălă —, trece vremea și orice control găsește acte parafate. Iscălite, cu aceeași seninătate cu care ni se spune nouă că totul este corect, fără dubii, asta e, ursul-i de vină... Ascultăm o mică antologie de întîmplări cu urși care au devenit carnivori, nu-i mai mulțumește descrierea pe care le-o fac manualele școlare, coboară la case și nu se lasă pînă nu-și adjuce un porc ori o vacă. „Nu le mai plac oile, preferă porci și bovine, oamenii au ajuns să-i covoască, le-au dat nume”. E pe cale să se infiripe un nou

male, primăria a mai aplicat 36 de amenzi. Fiecare de 5 000 de lei. Unele achitate pe loc! În aceste condiții, desigur, riscul este al celui ce întreabă. Nu-ți mai vine să pleci. Afli lucruri din ce în ce mai captivante.

Tovarășul director Macedon Hangan ne roagă să menționăm „între altele rele și faptul imbecil că județul ocupă locul întîi pe țară la încălcarea de animale pe gospodărie”. O facem, fiindcă așa este corect. Dar nu cumva acest fapt contrbuie și el la seninătatea întocmirii cu nemiluita a hirtiiilor prin care sute de animale, în loc să ajungă la abator ajung... în dosarele de răpiri și accidente? Fiindcă tot tovarășul director ne spune că, la Singeozz Băi, numai răpirile reprezintă 8,6 la sută din efectivul rulat de bovine!

La Bistrița stăm de vorbă cu tovarășul Virgil Anca, inspectorul șef al Inspectoratului silvic. Aflăm că, în județ, cea mai mare concentrare de urși se află în cu totul altă parte, la mare distanță de Singeozz Băi, dar în zona unde sînt urși mai mulți numărul răpirilor este paradoxal de mic. „Mai bate la

demnul la sfidarea acestei măsuri am găsit-o la medicul veterinar Niculae Damian, care se ocupă, la Direcția generală a agriculturii, în mod special de bovine. „La A.D.A.S. nu se cere semnătura silvicultorilor pe actele de daună. De ce să-i cheme? Ați văzut dumneavoastră această dispoziție scrisă și semnată de cineva din conducerea județului?” (Și totuși ne-am convins că ea nu este o ficțiune. Conducerea direcției generale o cunoaște. E drept, n-o aplică. Tocmai de aceea și stăruim asupra acestor amănunte grațioase. Poate vor fi de folos cuiva). Cîte credeți că sînt adevărate din cele 210 răpiri? Il întrebăm pe doctorul Damian — „șeful speciei bovină”, cum ne-a fost recomandat, cu mare seriozitate, la direcție. Răspunde sec: „două treimi”. Concluzent, nu?

Interlocutorul ne roagă însă să reținem că, după el, principala problemă o reprezintă ajutarea țărănilor. Este de părere că ameliorarea situației prezente, cînd în gospodăriile populației din județ, anul trecut natalitatea la bovine nu s-a ridicat peste 53,4 la sută, redresarea ar trebui să înceapă prin găsirea de soluții rezonabile pentru a prelua de la oameni animalele tarate. „Așa cum se face în alte județe, întreprinderea noastră de industrializare a cărnii ar putea gospodări ferme proprii în care să finiseze animalele pe care crescătorii nu le pot duce la greutatea cerută, neavînd cele necesare pentru aceasta”. Despre indicele scăzut de natalitate l-am întrebat și pe tovarășul director Macedon Hangan. Dinșul și-l explică „prin lipsa de furaj, datorată secetei”. Aceasta ar tălmăci scăderea interesului unor crescători pentru soarta animalelor. Aflăm, spre ilustrare, că, în toamnă, într-o comună, tot din zona Singeozz Băi, cînd s-au coborît vitele de la munte, cîteva nu și-au mai găsit stăpînul”. Au fost împărțite cui le-a dorit. Sigur, nu erau decît animale de care cineva vroise să scape. Dar cum vor fi fost descărcați adevărații proprietari în registrul agricol? Povestea n-are un asemenea sfîrșit. Încă. Să nu fi existat ele în nici o evidență? Atunci care mai este adevărul, dincolo de scripte? Cîte accidente și răpiri ori fi reale din cele parafate cu larghețea arătată mai sus?

Tovarășul Ioan Pircu, directorul general al Direcției generale a agriculturii, mărturisește: „Eu acum aflui cifrele acestea (de la Singeozz Băi n.n.). Răpirile nu credeam că au ajuns la 100. Or fi multe reale, dar 210 mi se pare și mie un total hipertrofiat, exagerat”. Ce credeți că se poate face? „Să cerem mai multă răspundere factorilor locali. Să facă împreună cu silvicultorii constatările. Trebuie mai multă seriozitate. Un asemenea bilanț probabil mai maschează și alte lucruri”.

Așteptăm cuvenita intervenție a celor în drept.

DORIN GHERGHINESCU ■

CINE ȚINE CU URSUL?

condus spre concluzia zimboare că nimeni n-are nici o vină. În afară de urs. Încît, fără să vrei, te întreb: cine ține, atunci, cu ursul?

În prezența tovarășului Macedon Hangan, director zooveterinar — din septembrie 1987 — al Direcției generale a agriculturii din județ, stăm de vorbă, pe îndelete, cu primăria Amalia Florea, în al cărei birou am venit, pentru a ne oferi cit mai multe detalii și Victor Bența și medicul veterinar Mircea Zagrai, șeful circumscripției. Fiind zonă necooperativizată, ni se spune că oamenii, lipsiți de pășune în localitate, își duc vitele, vara, în munte. În 14 puncte. (Aici se spune „în 14 munți”). Din acestea, 13 au însemnat grupuri de bovine pe lingă 13 stîne de oi. Cel mai mare număr de vite a fost trimis, însă, în muntele Putredu. Cel mai depărtat loc: la 60 sau 80 de kilometri (depinde pe ce cărare apuci). Alegerea acestui loc sîntem stăruitor asigurați că s-a făcut la primărie, după o chizbuință temeinică, pentru a se evita numărul mare de răpiri. Rezultatul a fost dezastruos: tocmai acolo au bîntuit mai abilit urșii. Mai aflăm că, în acel munte Putredu, vitele au fost stabilite pe o pășune ce face parte din județul Suceava. Ceva pare... putred în această alegere și impresia se va accentua pe parcursul documentării, dar să nu anticipăm.

Întrebăm cine participă la constatarea răpirilor și a accidentelor. „Organele sanitare-veterinare — ni se răspunde —, nu rareori chiar și cineva de la primărie și de la miliție”. Deci,

toponim. În curînd, turiștii întorși de aici vor putea spune că au fost la Botezu Ursului.

Medicul veterinar ne demonstrează că, încă din vară, s-a alarmat și a trimis cite un exemplar al unei adrese oculului silvic din localitate, inspectoratului silvic, celui sanitar-veterinar, direcției generale a agriculturii. Ne arată documentul — nr. 70, din 3 iulie 1987 — în care menționa că numărul răpirilor ajunsese la 60, că, sesizată de circumscripția veterinară, miliția orașului întocmise zece dosare pentru sancționarea ilegală a 14 viței. Iată ultima frază, singura în care se solicita ceva: „Avînd în vedere situația deosebită care s-a creat (n.n.: Observații abilitate, în acest caz, am zice instinctivă, a utilizării termenelor verbale impersonale care induc, cu finețe, ideea inexistenței unor autori, a unor vinovați; iar ceea ce nu există este ridicol să cauți, nu?) va rugăm să ne ajutați pentru remedierea acestor neajunsuri”. Este tot ce se cerea. Deși nouă ni se turuie de pacoste, de ani de zile, a unor urși carnivori, în acest text nu se cerea stîrpirea lor. Nici o aluzie la așa ceva! Întrebăm ce sprijin s-a primit. Medicul veterinar ridică din umeri. Nu s-a întreprins nimic. Pierderile continuau să crească. Medicul continua și el... să elibereze acte de daună „oricui dorea”, după propria lui expresie. Primăria, la fel. În anul trecut, medicul a aplicat amenzi în valoare de 242 000 de lei — plătite toate — pentru neglijență în îngrijirea animalelor. Pentru nejustificarea unor ani-

ochi și altceva, ni se spune. Deși, de mult, conducerea județului a hotărît să nu se ia de bună nici o răpire de bovină cînd este acuzat ursul dacă la constatare nu participă și silvicultorii, pe noi nu ne-au chemat”. Formează un număr de telefon și îl ascultăm pe Gavrilă Neamțu, șeful Ocolului silvic Singeozz Băi, spunîndu-ne că anul trecut silvicultorii de acolo au fost chemați și au participat o singură dată la constatare. Cei ce aveau datoria să-i cheme au uitat. I-au chemat o dată, dar de 209 ori au uitat să-i cheme. Cum să nu-ți aduci aminte „Că și uitarea e scrisă-n legile omenești”? Dar nu! Brrrr... Legi? Cîte credeți că sînt reale din cele 210 răpiri îndosariate? Il întrebăm pe tovarășul Virgil Anca. „Între 5 și, hai să zicem, 10 la sută. Mai mult nu pot să cred”. (Întrebarea aceasta o vom mai pune și altora). Mai aflăm aici că alți gospodari din județ s-au alarmat după cîteva răpiri, doar, au cerut împușcarea unui urs carnivor, s-a obținut aprobarea legală și i s-a venit de hac. Numai că, pentru a obține asemenea aprobare, inspectorul șef are nevoie de argumente. Pe care i le pot furniza mai ales cei interesați. Începînd prin invitarea la constatări a silvicultorilor. Apoi, trimiterea animalelor în județul Suceava impunea participarea la constatări a silvicultorilor din acel județ. Oare să nu fi știut cei de la primărie că îngreunează artificial îndeplinirea corectă a celor stabilite la județ?

O modalitate mai puțin vocală de a formula aproape în-

situații atît de nesăbuite, a unor atitudini atît de nefirești a unor părinți față de proprii lor copii?

În urmă cu cîteva zile am fost în vizită la niște prieteni care au un băiețel de zece luni care învală să meargă. Încă nu s-a aventurat de unul singur în această splendidă aventură, să stai singur în poziție verticală. Trebuie ținut de mînă. M-am uitat fascinat aproape două ore la omulețul ambițios, care de la micuța lui înălțime se uita la noi cum ne uităm noi la cerul înstelat. În zimbetul și privirea lui se putea citi o desăvîrșită și totală încredere în cei doi părinți care-i dădeau pe rînd mîna pentru a face cu el lungi călătorii pe coridor.

În grădinițele noastre se cîntă un splendid cîntecel: „Copilăria noastră e un fulg de nea”. Cîntecul acesta ar trebui să-l cunoască toți părinții, ba mai mult, să-l și cînte în variantă: „Copilăria voastră e un fulg de nea” în drumul spre tribunal sau cînd le trece prin mînte ideea care de cele mai multe ori s-a dovedit nefastă, să plece de acasă fără să-și ia copiii de mînă. Copiii se cresc cu dragoste, dor și cu înțelepciune.

OPREA GEORGESCU ■

Soții Frimu și Sevastița Stama din Buzău s-au despărțit în fapt în anul 1983. Aveau pe atunci 8 copii, dintre care 5 sînt astăzi mai mari de 10 ani. Mama și copiii locuiesc în casa părintească a mamei. Tatăl locuiește la mama lui, femeie de 81 de ani.

Să ai casa plină de copii și dintr-o dată să te trezești singur, e cu siguranță cel mai greu lucru din lume. Deci, din dorința de a-i avea la el, tatăl a deschis proces de reîncredințare a celor 8 copii. Între timp însă, în martie 1986, a mai apărut un copil, Florin Laurențiu. Tatăl îi vrea pe cei 8 copii, cit pretinde că are. Mamei îi ies la numărătoare 9, cită a dus pe lume.

Vecinii, martori la acest nefiresc proces, declară că tatăl iubește copiii, îi îngrijește, îi hrănește și îi spală de cite ori vin pe la el, însă sînt de părere că tatăl și octogenara bunică nu s-ar putea ocupa de ei așa cum ar trebui. De altfel, copiii mai mari de 10 ani au optat să stea împreună cu mama și cu ceilalți frați. În perioada cînd a fost la tatăl ei, Maricica Ionela — toți copiii Stama au cite două nume, chiar și ultimul — a profitat de ocazie să nu se mai ducă la școală, argument care

a afirmat greu în defavoarea tatălui în procesul amînit. Tatăl susține: „copiii sînt needucați și au o situație școlară dezastruoasă”. Fără îndoială, educația lor n-ar fi avut decît de cîștigat alături de amîndoi părinții. Nu știm dacă o împăcare între soții Stama ar mai fi posibilă. În disputa lor această va-

soția că neglija menajul și copiii și că de mai multă vreme vroia să-și trăiască viața așa cum înțelegea ea și cum nu înțelegeam majoritatea dintre noi. A și dovedit asta. Plecarea mamei de acasă, fără să se gîndească la copii, adică părăsindu-i, a determinat oamenii legii să dea spre educare și creștere

timp. Costache Tudor a fost condamnat la 4 ani închisoare pentru neplata pensiei alimentare pe care o datora celor 5 copii pe care i-a avut cu fosta soție Ioana Tudor. Cînd Maria Panait e la lucru la A.E.C.I.P. Gherghița, de copilul ei cu Costache are grijă mama acestuia. Maria Panait locuiește în două

Copilăria ca un fulg de nea

riantă nu este luată în considerare. Fără îndoială ar fi cea mai bună soluție de viață. Nu doar pentru o viață, ci pentru 9 plus două viței, pentru societate, dar asta depinde numai și numai de ei.

Tot în Buzău, o altă familie în care e în joc soarta a mai mulți copii. Soții Panait, Vasile și Maria, au doi copii. S-au căsătorit în anul 1974. S-au despărțit în fapt la 6 iunie 1986, cînd soția și-a anunțat soțul că este însărcinată cu alt bărbat și că pleacă pentru că vrea să-și trăiască viața. Soțul și-a acuzat

copiii tatălui, mai cu seamă că acesta avea condiții optime pentru asta. Mama a încercat să ia copiii cu gînd să-i ducă la bunica maternă, dar nu i s-a dat cîștig de cauză, lucru de altfel firesc.

Hai să vedem cum a reușit să-și trăiască viața Maria Panait după plecarea de acasă și ce urmări a avut asta nu numai asupra celor doi copii avuți cu fostul soț, Vasile.

Cînd a plecat de acasă, s-a dus la Costache Tudor, în comuna Gherghița. Acolo a născut copilul avut cu acesta. Între

camere cu alte cinci persoane, străine pînă de curînd de viața ei. Cel cu care vroia să-și trăiască viața este la închisoare pentru neglijarea celor mai elementare obligații de tată.

Deci, dorința Mariei Panait și a lui Costache Tudor de a-și trăi mai din plin viața a tipsit pentru 4 ani 6 copii de tatăl lor, alți doi copii de mama lor, a dus la destrămarea a două familii, întemeindu-se în schimb alta, mai mică e drept, dar care a pornit din plecare gata destrămată.

Că să mai spui în fața unor

În comerț sînt necesare aptitudini specifice, ca în orice profesiune

Convorbire cu ADRIANA TAȘU, director general adjunct al Direcției generale comerciale a municipiului București

— Să începem de la titlu, tovarășă Adriana Tașu. În comerț, sînt necesare aptitudini specifice, ca în orice profesiune? — Este o problemă veche și mereu actuală, atitudinea comerciantului. De servabilitatea și răbdarea lui, de politețea și sfaturile cu care trebuie să-l înconjoare pe client, depind încasările.

— Ați introdus în formula vânzării politețe, profesionalism, servabilitate, așa cum ar trebui să fie. Dar...

— Știu ce vreți să spuneți, din păcate... Dacă într-un magazin cu douăzeci de vânzători unul singur este nervos, plictisit, dornic să converseze cu colegul și să scape de client (deși retribuția vânzătorului este direct proporțională cu încasarea) atunci impresia despre înțelegerea personal se formează după acel angajat, care ar trebui să-și caute vocația într-altă parte.

— Vorbim chiar de vocație?

— Nu este o profesiune ca oricare alta? Fără aptitudini pentru comerț îi socotesc pe cei 7.600 lucrători care în 1987 au fost sancționați pentru abateri de la imaginea model. În cazuri limită, care nu mai permitau nici o speranță de îndreptare, am semnat 1.400 de desfaceri ale contractelor de muncă.

— Ingrijorătoare cifre, dar ele sînt o dovadă că Direcția generală comercială nu mai admite nici o derogare de la atitudinea normală. Tovarășă Adriana Tașu, după această punere în temă, cu vădită grijă pentru cumpărător, care sînt gîndurile înnoitoare ale comerțului bucurestean?

— Direcția generală comercială își desfășoară activitatea în 7.000 de magazine, foarte multe cu sedii noi, pentru că Bucureștiul construiește într-un ritm intens. Numai anul trecut s-au deschis 85 de unități comerciale în Crîngari, Oltenița, 1 Mai, Colentina, Fundeni, Parcul Tineretului, și cîteva piețe multifuncționale în cartierele Aviației, Cotroceni, Floreasca, Unirea, Titan. Unele magazine sînt dimuitoare prin grija responsabilității pentru fondul de marfă, prin aranjamentul lor, datorat arhitectului. Se remarcă Blănăria din str. 13 Septembrie, pentru care Ligia Pop și-a pus scăpărtoarea fantezie arhitecturală la vedere. Interior rafinat, ex-

punere de nivel internațional. Pentru anul în curs schelele sînt ridicate pe o suprafață de 40.000 de metri pătrați, asigurînd spațiul de desfășurare pentru 50 de noi vaduri comerciale. Zilele acestea se vor încinge plitele enorme, cu cratițe uriașe la fabricile de mincare din Piața Unirii, Delfinului, Aviației, pregătind zeci de meniuri care să ușureze munca de acasă a femeilor.

N-am răspuns încă la întrebarea dumneavoastră, dar am socotit necesară această parțială „hartă” comercială, Bucureștiul avînd încă alte, foarte multe magazine cu diferite subordonări.

— Sînteți mulțumită de actuala formă de organizare a magazinelor de a căror organizare și funcționare răspundeți?

— Ați suplimentat întrebarea în aceeași direcție... Avem de aprofundat și trebuie să găsim soluții optime pentru o echitabilă împărțire a suprafețelor de vânzare și de depozitare a mărfurilor. Este în studiu repartizarea teritorială a magazinelor, însoțite în noile cartiere. Cunoșcînd exact densitatea populației, posibilitățile financiare, vîrsta, adunînd acești factori importanți putem da magazinele destinația cea mai potrivită. Se va putea asigura aprovizionarea corespunzătoare a locatariilor din Berceni, de pildă, fără ca ei să se deplaseze în alte părți ale orașului, pierzînd din prețiosul timp.

— Nu două magazine cu articole electrice în același cartier și nici unul cu încălțăminte...

— Exact, iar acolo unde s-au deschis, fără discernămint, 2 magazine identice vom interveni cu corecția necesară. Vom mări numărul magazinelor specializate, pentru că acesta este comerțul modern, care se practică în întreaga lume. Ne propunem să preluăm ideile copiilor, dorințele tinerilor care vor și trebuie să fie „îmbrăcați vesel”, în acord cu vîrsta lor. Vom lansa modele numai pentru „Materna” și „Magazinul tineretului” creînd chiar o avangardă a gustului. Sîntem hotărîți să intervenim mult mai decis și decisiv, să fim mai fermi, mai combativi chiar, la contractări.

— Ce vreți, de fapt, să criticați prin această formă atenuată de exprimare?

— Nu vă scapă nici o nuanță!

— Ar fi bine?

— Sînt foarte multe neajunsuri la contractări pentru că unii delegați în loc să pre-

zinte modelele întreprinderilor vin cu descrierea lor... verbală, sau neglijează cele 1001 articole mici, atît de necesare traiului, pentru că valoarea lor redusă nu saltă spectaculos cifrele de plan. Dumneavoastră intrați în magazine, vă supărați pe noi și în acest caz nu sîntem vinovați.

— Cererea populației este în continuă mișcare și transformare. Cum țineți seama de această lege a pieței dacă o comandă întîrzie ori, între timp, moda a lansat altceva? Cum vă feriți să adăugați altă marfă, greu vandabilă, la stocurile, unele vechi de cîteva ani, din magazine?

— Considerăm una din obligațiile permanente ale merceologului, ale comerciantului, să facă deplasări la fabricile cu care avem contracte, să vegheze la respectarea termenelor, să introducă modificările, de ultimă oră, ale pieței. Sigur, e mai comod locul de lingă raft sau biroul șefului magazinului așteptînd... provincia. Noul stil de muncă, pe care vrem să-l generalizăm în practica comerțului, cere idei, inițiative, bătaie de cap. De pildă, Centrala Industriei confecțiilor de tricotaie a organizat, în afara contractărilor, o paradă a modelului Tricotada. Am comandat numai tricotaie moderne, în culorile anului, cu desenele atît de căutate, realizate și cu mașinile Jacard. Sîntem siguri că se vor vinde imediat, deși am cumpărat tricotaie de cîteva milioane de lei. Tot în aceeași direcție de acțiune energică, întreprinzătoare, delegatul întreprinderii de confecții din Sighișoara a prezentat la București o colecție deosebită de primăvară și peste cîteva săptămîni se vor găsi în magazinele noastre noi modele de cămăși bărbătești în culori și croieli variate. Mai avem multe planuri care merg în întîmpinarea dorințelor cumpărătorilor, care tin cont de criticile justificate ce ni s-au adus, pentru că munca noastră are sens și ne dă bucurie numai dacă e recunoscută de dumneavoastră.

— Dorim ca fiecare punct din cele exprimate, și neexprimate, de dumneavoastră să se împlinească pentru că măcar o dată pe zi ne întîlnim cu efectele activității dumneavoastră. Dacă zîmbim sau ne încărcăm de nervi depinde și de lucrătorul din comerț.

CARMEN DUMITRESCU

Fotografie de VICTOR RADULESCU

O bucurie cu bucluc

Uneori o bucurie poate să fie punctul de plecare al unui necaz. Căci Corneliu Calu din Brăila, Calea Călărași, Bl. C, sc. 2, ap. 36, om al muncii la Metalexportimport București, agenția Brăila, avea un casetofon Sanyo pe care-l asculta cu plăcere în fiecare seară. Ce asculta, deocamdată n-are nici o importanță. Oricum, precaut, omul și-a dat aparatul la o verificare, la unitatea Electronica Service din localitate. S-a petrecut asta în aprilie 1987, în ziua de 16. Deși nu era 13 ca să aibă ghinion, dar o zi mai tîrziu, unitatea de service din Brăila a fost devastată de infractori cu pasiuni electronice. Voiau și ei să aibă o audiere de mare calitate. Evident, în virtutea acestei dorințe, printre multe aparate, l-au luat și pe cel al lui Corneliu Calu. În scurt timp posesorul aparatului a fost anunțat de furtul săvîrșit la o zi după ce predase aparatul pentru verificare și a fost rugat să aștepte o perioadă în speranța prinderii infractorilor și recuperării aparatului. Azi fără muzică, mîine fără muzică și așa au trecut săptămîni și luni. Pînă la urmă, după 7 luni, amatorii de radiocasetofoane au fost depistați și arestați. Dar fără aparat. Radiocasetofonul făcuse aripioare și ajunsese la un alt amator de audii muzicale de calitate. A avut loc un proces penal intentat infractorilor. Păgubașul a aflat că după încheierea procesului penal va primi o despăgubire de 5.000 lei. Dar după pronunțarea hotărîrii judecătorești, a fost iarăși aminat. Hoții au furat de la unitate, unitatea de service n-are decît să se judece cu ei. Clientul n-are nici o legătură cu hoții. El trebuie să se descurce cu unitatea prestatoare

de servicii. Lipsit de aparatul care îi producea muzica zilnică, posesorul casetofonului, dintr-un om liniștit, dispus să zîmbească oricui sub efectele binefăcătoare ale muzicii, s-a transformat într-un om nervos, pus pe drumuri, trimis de la unii la alții. Așa a ajuns și la București, la Electronica Service de pe str. Dimitrie Pompei, nr. 5-7, unde a cerut un sfat și un sprijin. El spera că dacă n-a reușit să se înțeleagă cu lucrătorii de la Brăila va izbuti să o facă măcar cu superiorii acestora din București. Numai că la serviciul juridic al respectivei instituții i s-a comunicat scurt: „Dacă doriți să fiți despăgubit, n-aveți decît să dați unitatea în judecată”. Deci e nevoie de un avocat. Avocatul trebuie plătit. Apoi proces. Martori. Înfățișări. Probe. Să presupunem că va câștiga. Cu sentința trebuie să umble pe la executorii judecătorești. Executorii trebuie să someze unitatea. Unitatea va aștepta pînă cînd execuția va fi legală ca termen. Trebuie împlinite anumite proceduri. Și la urmă ce se va petrece? Omul își va primi banii, sîtul de drumuri, sîtul de muzică, sîtul de verificări tehnice. Ți se ridică părul în cap cînd te gîndești ce mare nenorocire poate deveni bucuria de a avea un radiocasetofon stereo pe care vrei să-l verifici și ai ghinionul să-l duci la o unitate de service care și ea la rîndul ei are ghinionul de a fi călcată de hoți.

Cînd te bucuri mai mult te paște o mare nenorocire, mai ales atunci cînd într-un lucru simplu te întîlnești cu oameni care încep să gîndească mai complicat decît labirintul.

CORNEL NISTORESCU

Note

Bani nemuncii

Românul, dintotdeauna, a fost iubitor de animale. Iarna pune la jghiaburi cîteva resturi de mincare pentru supraviețuirea păsărilor care stau zgribuite pe acoperișuri. În multe orase din țară porumbeii se adună, în cîte un loc, cu sutele, hrăniți din mîna locuitorilor. Unii iubesc cîinii și-i ocrotesc... ocrotindu-se... Scriitorul Rudyard Kipling spunea despre acest credincios însoțitor al omului: „Este cel mai bun prieten pe care îl am, mai ales că nu mi-a cîștigat cărțile”. Tudor Arghezi l-a făcut nemuritor pe al său Zdreanță. Dintr-o proastă înțelegere a naturii despre venit — unii oameni însă au găsit o sursă de afaceri speculînd dorința celor care vor să-și ia un prieten necuvîntător pe lingă casă. Am întîlnit zilele trecute următorul caz: același cîine a fost vîndut de două ori. Proprietarul a încasat întîi bani buni de la o cumpărătoare, care după ce s-a îngrijit de creșterea dogului german constată dispariția cîinului. Am îndulcit termenul pentru că de fapt îi fusese furat de fostul proprietar, care cu vocea cerînd de durere anunță moartea lui Tobias. De, se poate întîmpla și așa, moare un om într-o clipă, dar un animal! Numai că

Tobias avea o altă adresă și un alt stăpîn. Al doilea cumpărător al cîinului îl aduce la un control medical și veterinarul îl recunoaște pe Tobias. Explicații, alt șir de minciuni care trebuiau să acopere escrocheria. Bani încasați a doua oară întrecuți cu încă un sfert prima evaluare, și așa exagerată, a unui cîine, oricît l-am iubi. Asociația chinologilor are un cuvînt decisiv pentru a-și apăra onoarea și prestigiul, atunci cînd întîlnește practicile incorecte ale unor indivizi care au au nimic comun nici cu respectul pentru oameni, nici pentru vîrsta. Procedeele necinstite ale celor care și-au făcut din acest mijloc oneros o sursă de viață îmbelsugată trebuie dezavuate public și nu numai atît. Se vorbește mult nu numai despre fidelitatea cîinilor, dar și despre inteligența lor. Judecata, cu legile ei implacabile, rămîne însă tot a oamenilor.

Joc cu numere

Am intrat în mai multe magazine, ca orice femeie, în căutarea celor necesare casei, a cîte unui lucru frumos de care nu ne putem lipsi. Am constatat cu surprindere că am rămas în urmă cu unele „evenimente” din comerț. Numerele la unele articole de îmbră-

căminte nu mai coincid cu ceea ce știam eu acum cîteva luni. Am cerut vânzătoarelor măsura 44, ele mi-au oferit 48-50. Am repetat numărul pentru bluze și o rochie de casă și ele mi-au făcut semn că întîi să probez și după aceea mai stăm de vorbă. Am socotit că învățînd să apreciez, din ochi, talia cumpărătorului, probabil s-au produs schimbări, nedorite, de care nu-mi dau seama. Am devenit foarte atentă și la alții. Aceeași reacție a vânzătoarelor, aceeași nedumerire a cumpărătorilor, dar, culmea, jocul dimensiunilor exista în dauna noastră. Bunu mi-a adus clarificarea. Unele întreprinderi, în dorința de a-și realiza încasările planificate, au trecut la această for-

mă de rentabilizare a produsului muncii lor. Dimensiunile unei confecții nu sînt stabilite uniform pe întreaga economie națională, nu se aplică aceleași legi de către toți producătorii? Unele fabrici își permit jocuri, la masa de croi, pe buzunarul nostru? Metrul nu este unitate comună de măsură și pentru unii producători din industria ușoară?

CARMEN DUMITRESCU

Suta de lei

O zi de lucru obișnuită la Autoservice din Calea Moșilor. Deși servit cu promptitudine de mecanicul depanator Eugen Crăciun, posesorul unei îngrijite Dacia 1300 își amintea subit că mai are încă ceva de făcut. Pentru o oră-două, el avea nevoie foarte urgentă de mașină și, firește, de certificatul de înmatriculare abia depus la biroul de lansare a comenzilor. I s-a explicat fortuit situația lansatorului de comenzi Toni Marinescu.

— Cum să nu, se poate! zise el. Poftiți documentul și mi-l restituiți după ce vă faceți treaba. Atunci achitați și costul integral al lucrării efectuate, care se ridică, deocamdată, la circa 800 de lei, și ce-o mai

fi de adăugat după aceea.

— Pentru și mai multă siguranță — răspunde în exces de zel clientul — iată, vă și las garanție opt sute de lei.

Presat de timp, omul numără grăbit suma, își luă certificatul și ieși. După ce își termină ce avea de făcut, se întoarce la autoservice, în timp util, să nu mai fie nevoie să deschidă o nouă comandă, precum îi fusese înțelegerea.

— Dar citi spuneați dumneavoastră că mi-ați lăsat în custodie? îl întîmpină mirat lansatorul de comenzi.

— Opt sute de lei, adică opt hîrtii de cîte o sută. Nici un șfant mai mult sau mai puțin.

— Nu, grăbit cum erăți, mi-ați lăsat exact nouă sute! I-am mai numărat și după ce ați plecat și am găsit două hîrtii lipite. Deci, dacă socot bine, mi-ați lăsat cu o sută de lei mai mult.

Abia acum înțeluse clientul de ce nu-i ieșea lui o sută de lei la socoteală. Făcuse fel și fel de calcule, dar nu-i ieșiseră și pace.

— Adevăru-i că nu mai știam cui îi dădusem!

— Ei, se mai întîmplă...

— În orice caz, vă mulțumesc!

MIHAI STĂNESCU

● La Sofia și-a desfășurat lucrările Conferința Națională a Partidului Comunist Bulgar. Conferința a făcut un bilanț al îndeplinirii sarcinilor trasate de Congresul al XIII-lea al P.C.B., stabilind, în același timp, că și modalități de accelerare a procesului de înnoiri din viața economică și socială a Bulgariei.

● Se înmulțesc luările de poziție în favoarea convocării într-un viitor apropiat a unei conferințe internaționale de pace pentru reglementarea justă și durabilă a situației din Orientul Mijlociu. Recent pentru ținerea unei astfel de conferințe s-a pronunțat biroul de coordonare al

mișcării de nealinierare, întrunit în reuniune la Națiunile Unite.

● Referindu-se la măsurile în vederea soluționării situației din Afganistan, președintele Najibullah a arătat că până la sfârșitul anului 1988 contingentele militare ale Uniunii Sovietice se vor întoarce în patrie. Știrea a fost confirmată și în cursul vizitei ministrului de externe sovietic la Kabul. Najibullah a declarat că dacă în toate problemele negocierilor indirecte afgano-pakistaneze de la Geneva se va ajunge la înțelegere și vor fi acordate garanții de neamsec în treburile Afganistanului, 1988 poate să devină

ultimul an al prezenței trupelor sovietice în această țară. În privința aceleiași probleme, ziarul „Pravda” scrie că după 60 de zile de la semnarea — prevăzută să aibă loc la 1 martie a.c. — a documentelor de la Geneva, intră în vigoare obligația privind încetarea amestecului din afară, pentru această încetare garantând U.R.S.S. și S.U.A. Partea americană, arată „Pravda”, a fost de acord să garanteze și, respectiv, să înceteze ajutorul acordat grupărilor armate care desfășoară acțiuni militare în Afganistan împotriva autorităților de la Kabul.

● În Elveția au avut loc convorbiri in-

tre primul-ministru al Greciei, Andreas Papandreu, și primul-ministru al Turciei, Turgut Ozal, în cadrul cărora au fost examinate probleme ale relațiilor dintre cele două state. Potrivit declarației comune date publicității, întrevederile s-au desfășurat într-o atmosferă de înțelegere reciprocă. S-a convenit să se organizeze cel puțin o dată pe an o întâlnire dintre primii-miniștri ai celor două țări. S-a căzut de acord asupra creării a două comitete de lucru, în probleme politice și în probleme economice, care să elaboreze propuneri concrete vizând reglementarea tuturor chestiunilor divergente.

Comentariul săptămânii

Lichidarea bazelor

Bazele militare pe teritorii străine nu sînt o invenție recentă, ele au existat și în perioada interbelică, și chiar mai înainte, dar proliferarea lor cea mai puternică s-a produs după cea de-a doua conflagrație mondială, cu deosebire în vremea războiului rece. Astăzi numărul bazelor militare și al trupelor aflate în afara granițelor naționale este foarte mare. Însă cu toate că cei ce posedă asemenea baze și trupe susțin că acestea au un caracter pur defensiv, fiind menite să „descurajeze” intențiile agresive ale părții adverse, în lume se conturează tot mai mult ideea că prezența militară pe teritorii străine este cu totul anacronică. În favoarea încetării unei astfel de prezențe pledează mai mulți factori.

Mai întâi este vorba, firește, de tendințele pozitive care s-au manifestat în viața internațională în ultimele luni și de care ne-am ocupat într-un comentariu anterior. Se înțelege de la sine că debutul procesului de dezarmării, cum ne place să considerăm acordul în problema retragerii și distrugerii eurorachetelor, nu poate face casă bună cu menținerea bazelor militare și a trupelor pe teritorii aparținând altor țări. Asemenea prezențe măresc gradul de pericolozitate a armamentelor, exacerbează încordarea și permanentizează neîncrederea între state și popoare. Iată de ce nu se poate vorbi de măsuri eficiente în direcția dezarmării, a realizării încrederii între state, a edificării unei autentice securități, înțelegem de principii noi de relații, fără considerarea desființării bazelor ca parte integrantă a procesului de dezarmare și destindere.

În al doilea rînd, se știe, bazele militare și trupele străine sînt total impopulare și nedorite în țările în care se află. De aici demonstrațiile și celelalte luări de poziție și acțiuni ale populației, ale opiniei publice din țările respective, care consideră trupele, armamentele și instalațiile militare străine drept elemente ale unei politici învechite, ce lezează prerogativele de suveranitate și independență și contravin tendințelor spre destindere și colaborare egală, fără presiuni și amestec din afară. În ultimul timp însă cursul împotriva bazelor străine a cuprins, în unele state, și factorii politici de decizie, guvernele. Este cazul, printre altele, al Spaniei. După cum se știe, recent, ca urmare a unor negocieri care au durat 18 luni, Spania a ajuns cu Statele Unite la un acord privind reducerea într-o primă fază la jumătate, a efectivelor militare americane de pe teritoriul spaniol. În decursul următorilor trei ani, S.U.A. trebuie să retragă din Spania 72 de avioane „F-16” și personalul aferent, peste 5.000 de militari și funcționari civili. Comentînd acordul cu Spania, un înalt demnitar american arăta că el este „un simptom în plus al impopularității cursei înarmărilor și un exemplu mai mult pentru a fi sceptici în ceea ce privește importanța și necesitatea acestor baze și ale înarmărilor americane în general”. După Spania, lichidarea bazelor militare americane este insistent reclamată și de Grecia. Dificultăți întâmpină S.U.A. și cu bazele ei militare din Filipine, pentru care acordul existent expiră în 1991.

Firește că toate acestea înseamnă doar un început, însă e vorba de un început plin de semnificații al unui proces care se anunță ireversibil.

ION D. GOIA ■

Viață pe Marte? o întrebare care rămîne

În faza romantică a cercetărilor astronomice, viața pe planeta Marte a sistemului nostru solar era considerată aproape ca o certitudine. Toată problema era cum să intrăm în legătură cu marțienii (despre „năvălirea” acestora pe Terra s-au scris cărți și s-au făcut filme de science fiction). Viziunea unui Marte cu viață pe el a dăinuit pînă în anii '70 ai secolului nostru, cînd sondele „Viking” au transmis informații interpretate în lumea științifică drept negative. Bîzîndu-se pe aceste date, mai mulți specialiști s-au întrecut în a demonstra de ce nu este posibilă existența vieții pe globul marțian: în primul rînd din cauza temperaturii scăzute, dar și fiindcă Marte s-ar fi format în alt fel decît Pămîntul și deci întreaga lui „fiziologie” ar fi diferită în comparație cu cea a planetei noastre. Cu aceasta, discuția părea închisă. Iată însă că, recent, doi savanți americani, Michael Carr și John Levin, au pus din nou pe rol întregul dosar.

M. Carr, de la Direcția Geologică a S.U.A., susține că pe Marte, ca rezultat al activității vulcanice din timpul formării planetei, s-a produs o mare cantitate de apă, suficientă pentru ca pe întreaga suprafață marțiană să se instaleze un ocean cu o adîncime de 1 kilometru. E de presupus că apa a trebuit să dizolve o cantitate imensă de bioxid de carbon din atmosferă și să formeze compuși carbonici de sedimentare cu o grosime de cîteva sute de metri. Dar în stadiile timpurii de existență a planetei a avut loc o bombardare puternică cu meteoriți (în vremea cînd și Luna suporta aceleași agresiuni, din care pricină suprafața ei s-a acoperit cu numeroase cratere). Ca urmare, rocile stîlcoase s-au transformat într-un material poros, care a absorbit apa și a condus-o în adînc. Acest proces ar fi avut loc acum patru miliarde de ani. De atunci și pînă în prezent s-a întîmplat ca apa din adîncuri să iasă din nou la lumina zilei, să pînd falmoasele „canale de pe Marte”, astăzi secate, după care s-a retras în subsol și a format un strat gros de gheață veșnică. Cu toate că aceste idei au în genere un caracter speculativ, ele se bazează pe presupunerea

că Pămîntul, Marte și Venus s-au format sub imperiul aceluiași legi geochimice și geofizice. Se știe că apa este legată indisolubil de viață, de aceea presupunerea că Marte este bogat în apă confirmă părerea lui John Levin că aparatele „Viking” au descoperit viață pe „planeta roșie”. Cînd aceste sonde cosmice au „amartizat”, ele au făcut analize simple ale solului, concepute special pentru descoperirea de organisme vii. Se aveau în vedere două rezultate ale acestor analize: rezultatul A demonstra existența vieții în solul lui Marte, iar rezultatul B — inexistența ei. Faptic însă a fost obținut un al treilea rezultat, C, la care nimeni nu se gîndise.

În decursul celor 10 ani care au trecut de la sondele „Viking” au fost făcute numeroase încercări de a reproduce pe Pămînt experiențele de pe Marte, în condiții de laborator, cu folosirea exclusiv a substanțelor caracteristice materiei moarte. Fără nici un succes: refacerea experiențelor de pe Marte s-a dovedit imposibilă. Levin susține că rezultate practic identice cu cele obținute de sondele „Viking” au avut loc cînd s-au făcut experimentări cu probe de sol din Antarctica. După cum se știe, solul antarctic conține microor-

ganisme care s-au adaptat la viață în condițiile mediului înconjurător uscat și înghețat. În afară de aceasta, savantul american atrage atenția oamenilor de știință asupra unei pete verzi de pe o piatră mare, filmată de aparatele de pe unul din „Vikingi”. În timpul cit a funcționat camera de luat vederi, pata și-a schimbat dimensiunile și forma. Or, orice pată verde care se modifică pe Pămînt în acest fel este un lichen în creștere.

Ar fi putut apare viața pe o planetă așa de friguroasă ca Marte? Studii efectuate asupra lacurilor antarctice au arătat că atunci cînd apa îngheață, azotul și oxigenul, indispensabile vieții, se concentrează în stratul de apă de sub gheață, coborînd pe măsură ce sloiul devine mai gros iar apa care se solidifică elimină substanțele dizolvate în ea. Fără altă parte, apa rămasă lichidă este apărată de cele mai joase temperaturi de stratul de gheață de deasupra. Dacă într-un asemenea mediu apare viața, ea se poate menține. În concluzie, cei doi oameni de știință afirmă că microorganismele antarctice ar putea supraviețui pe Marte dacă ar fi duse acolo.

ION CODRU ■

Platini tatăl

Retragerea fotbalistului francez Michel Platini a stîrnit, la vremea respectivă, o serie de comentarii și speculații după care s-a așternut tăcerea. Publicarea unei cărți „Viața mea ca un meci”, în editura Robert Laffont, în care Platini rememorează amintiri din tinerete (este și bătrîn la cei 32 de ani ai săi!) a readus subiectul în actualitate. Ce face Platini? S-a retras în intimitate în localitatea Nancy, care se află la 75 de km de Joze, locul nașterii sale. Nu televiziune, nu fotbal, nu afaceri... Pur și simplu se odihnește și se ocupă de creșterea și educarea celor doi copii, cărora li se devotează. Din punct de vedere profesional nu a luat nici o decizie. Consideră că problema numă-

rul 1 o reprezintă copiii. Întrebat asupra retragerii din activitatea competițională el declară că decizia este irevocabilă. „Sînt sănătos psihic, fizic, sînt întreg, mă simt excelent — nu mai am de ce să continui. M-am retras la Nancy fiindcă nu pot trăi în solicitarea la care aș fi supus la Paris; di-neuri, invitații, etc. pe care n-le-aș putea refuza. Detest mîndritatea. Vreau o viață normală. Nu știu ce voi face în viitor, dar pînă la sfîrșitul anului școlar voi rămîne sigur la Nancy”. Oare într-adevăr marile Platini să fi renunțat cu totul la fotbal, la ceea ce este legat de magia gazonului?

DAN DĂNUȚ DORU ■

Pisica neagră

Pe 13 octombrie anul trecut, președintele firmei Fiat, Gianni Agnelli, și-a fracturat un picior. Și ce-i cu asta, veți zice? O zi ca oricare alta. Nu. Pentru impricinat a fost o zi cu ghinion, și marți, și 13. În vestiarele jucătorilor de la Verona, înaintea meciului cu Milan din toamna anului trecut, domnea o atmosferă de resemnare fatalistă. Președintele clubului, Chiampar, a răspuns imperturbabil ziaristilor: „Știm că n-avem ce face. Vom pierde meciul. Avem un ghicitor care în fiecare duminică dimineața anticipează rezultatul meciului de după amiază”. La una din marile firme italiene, Angelini, sala de reuniuni e păzită de un funcționar care urmărește ca nîciodată în cameră să nu fie 13 persoane. Dacă ședinta privește doar 10 persoane, sînt convocate 15 pentru a se evita ca prin intrarea unor secretare sau funcționari să se implinească numărul fatidic. Același sistem se practică și la Banca d'Italia, al cărei guvernator este inflexibil față de respectarea unor prevederi atît de importante. Italianii, informează I.S.V.A.P. (Institutul Științific pentru Astrologie Paranormală) sînt un popor de

superstițioși. Un recent sondaj a identificat 100.000 de „specialiști” în științe oculte, în prezicerile cărora crede mai bine de jumătate din populația țării. Un procent infim îl alcătuiesc cei care tratează chiromanția, celelalte modalități de a ghici viitorul în funcție de materia primă — cafea, ghicoc, cărți, cositor, stele, etc. — drept șmecherii bune să stoarcă banii naivilor și credulilor. Dar atunci, se întreabă revista „L'Espresso”, ce să mai zicem cînd primul ministru Giovanni Goria intră în Parlament cu degetele ținute în așa fel încît, se zice, necazurile sînt alungate? De Paolo Mattiolo, director la Fiat, care a pus pe seama unei frumoză și inofensive plante o serie de incidente petrecute la birou și a cerut ca aceasta să fie transportată la zeci de kilometri distanță? De tatăl acestuia, mare bancher, care umbra cu buzunarele pline de labe de iepure considerate talismane care apără de ghinion? De Marco Rivetti, șeful unui colos al confecțiilor europene — Gruppo Finanziario Tessile, care consultă vraci și crede orbește în deochi și în practicele de neutralizare a acestuia? Nu se mai miră nimeni cînd, la prînzurile oficiale sau mondene, floarea industriștilor italieni, tremură de emoție dacă pe

masă sînt cîteva grăunțe de sare, pe care le aruncă de trei ori peste umăr. Dacă pe fața de masă pică puțin vin, putericiile finanțelor și ai politicii se reped să-și moaie degetul pe care apoi îl freacă de lobul urechii. Ministrul de interne, Amintore Fanfani, nu se desparte de cornul de coral, iar președintele echipei Lazio nu-și schimbă haina și cravata cu care a fost îmbrăcat cînd echipa sa a învins. Un alt industriș, Carlo Bonomi, nu încheie nîei un contract dacă n-are în buzunar efigia unei broaște din argint, cu toate că mama sa are mai multă încredere în cea a maimuței.

Bineînțeles, prosperă o adevărată industrie a magiei începînd de la cărți și publicații care se trag în tiraje de sute de mii de exemplare, pulberi pentru filtre magice, luminări colorate și „descîntate”, pergamente cu formule și texte antice, amulete și talismane, haine pentru magie și multe, multe altele. Încercînd să vadă pînă unde se poate ajunge cu superstițiile, ziarista Letizia Mariani, șeful serviciului de presă al Ministerului Turismului, a venit într-o dimineață la birou îmbrăcată într-un pulover violet. Tot ministrul parcă turbare — povestește ea. La vederea mea, ușieri și funcționari se precipitau să bată în fier ca să alunge ghinionul pe care

l-ar aduce, cred ei, această culoare.

„Înseamnă că ne întoarcem în Evul Mediu, a replicat antropologul Ida Magli. E absurd ca în epoca computerelor și creierelor artificiale să fi vorbit de superstiții”.

Și cînd te gîndești că majoritatea celor pomeniți mai sus au studii de economie, informatică sau finanțe la mari universități, că sînt oameni politici care trebuie să ia decizii importante, de care poate depinde viitorul a milioane de oameni. Viitor ce poate fi influențat de o pică neagră sau de țipătul unei cucuvele.

IOAN ROȘCA ■

Colosul din Rhodos și prezicătoarele

Vești bune pentru arheologi. Specialiștii americani au pus la punct un sistem de cercetare de la mare înălțime denumit „remote sensing”, care include utilizarea sateliților, a fotografiilor cu infraroșii și a radarului pentru descoperirea unor vechi vetre populate, care pînă în prezent nu au fost încă reperate. Cu această „high tech archeolo-

gy” (arheologie de înaltă tehnitate), au fost depistate deja mai multe arii de mare interes arheologic: un adevărat Pompei în America Latină, îngropat sub lava vulcanului Arenal din Costa Rica, urme ale unor așezări primitive în Kenya, albia unui fost fluviu mai mare decît Nilul, în Sahara etc.

O cu totul altă metodă „arheologică” s-a folosit în altă parte a lumii, în Grecia, pentru găsirea posibilelor rămășițe ale Colosului din Rhodos. În acest caz s-a apelat sau mai bine zis, s-a dat ascultare sfaturilor australienei Ann Dakbaa. Calificarea acesteia: clar-văzătoare. Și nu una oarecare, ci posesoare a unei diplome în parapsihologie a Universității Adelaide. În anul 1985, Ann mai avusese o viziune potrivit căreia renunțat colos din Rhodos s-ar afla pe fundul mării, rupt în trei bucăți. A precizat și distanța față de intrarea portului: 700 metri. Atunci nu i s-a dat, pe bună dreptate, nici o atenție. Însă, o nouă vizită efectuată în luna iunie anul acesta pe insulă a avut mai mult succes. Autoritățile au lansat o amplă acțiune de cercetări în locul cu pricina, dar scafandrii nu au reușit să găsească altceva decît un bloc de stîncă, asemănător intruciva unei miini strîns în pumn. „Colosul din Rhodos a fost găsit”, a jubilat presa din Atena,

„Am citit în „Newsweek”

Ironie și neputință

Între copertile lucioase și încărcate de culori mai mult sau mai puțin tipătoare ale unor publicații occidentale, prin noianul de imagini publicitare și indiscreții bine plătite din viața vedetelor de tot felul și care vor să te facă a crede că porțile paradisiului sînt larg deschise pentru oricine, apar nu arareori și articole care te aduc cu picioarele pe pămînt. Realități crude, realități dramatice prin natura și dimensiunea

lor izbucnesc ca niște vulcani mocnind și în zone cit de cit sincere ale mijloacelor mass media, spargînd crusta propagandistică sub care o lume încearcă să se arate altfel decît e. Un astfel de articol intitulat „Negrii din Marea Britanie sînt confrunțați cu o dublă povară: rasială și de clasă” a publicat recent, în nr. 2 din 1988, cunoscuta revistă americană „Newsweek”. Vi-l prezentăm mai jos ca o mărturie de la fața locului.

zice. Două treimi din victime au avut de suferit mai mult decît o singură dată.

Rasismul este deosebit de violent în rîndul tinerilor șomeri britanici albi, dintre care mulți cred că șomajul lor este un rezultat direct al influxului de oameni de culoare. În realitate, imigrarea negrilor, în special din Indiile de Vest, a scăzut cu 50% în ultimii zece ani. Pînă la modificarea legislației imigrării în 1960, Marea Britanie a recrutat în mod activ mînă de lucru din fostele sale colonii carabiene pentru efectuarea muncilor inferioare, murdare și prost plătite pe care nimeni nu le-ar fi acceptat. „Există acum în Marea Britanie o generație de copii ai acestora. Economia nu are nevoie de forța lor de muncă și, sub unele aspecte, societatea i-a marginalizat”, a afirmat Abbott, referindu-se la primul val de imigranți din Indiile de Vest.

Mulți din prima generație de imigranți se simt deosebit de afectați de faptul că societatea britanică nu s-a grăbit să asigure o educație copiilor lor. Copiii negri, în special băieții de origine afro-caribiană, sînt elevi cu cele mai slabe rezultate ai școlilor britanice. În timp ce părinții îi învinuiesc de rasism pe profesori, alții negri, cit și albi susțin că aceasta reprezintă doar o parte a problemei. Una dintre problemele cu care sînt confrunțați negrii este că Marea Britanie nu a avut niciodată o reală mișcare pentru drepturi civile. S-a considerat întotdeauna, pînă la modificarea legislației de imigrare în anul 1960, că oricine venea în Marea Britanie dintr-o țară membră a Commonwealth-ului se bucura în mod automat de drepturile și privilegiile statutului de cetățean britanic. În afară de aceasta, posibilitățile puterii politice pentru negri sînt mai limitate decît, de exemplu, în Statele Unite (parțial pentru că negrii reprezintă exact 12% din populația americană). Aceasta ar putea explica absența în Marea Britanie a oricărui program de acțiune pentru afirmare reală și faptul că alegerea lui Abbott și a celorlalți colegi ai ei negri, este în mare parte simbolică.

Lipsa pînă acum a oricărei reprezentări reale a negrilor a permis guvernului să tergiverseze legislația privind drepturi-

le civile, inclusiv prevederile împotriva discriminării și pentru șanse egale în privința locurilor de muncă dintr-un proiect de lege destinat antreprenorilor guvernamentali. Această măsură întîmpină o puternică rezistență din partea Confederației Industriale Britanice, care susține că contractele trebuie încheiate după criterii pur economice, și nu după criterii rasiale.

Există și alte proiecte guvernamentale ce par a avea un efect negativ. Un nou impozit pe proprietate, ce ar fi stabilit în funcție de numărul de persoane dintr-o familie, va plasa povara cea mai grea asupra celor care sînt cei mai puțin în stare să o suporte: familiile numeroase și sărace.

Noua lege a imigrării prevede că a trăi în mod ilegal într-o țară reprezintă delict penal și nu doar o simplă contravenție, ca pînă acum.

Chiar și programele destinate în mod special să vină în ajutorul minorităților și săracilor sînt marcate de o indiferență fundamentală. De exemplu, Comisia pentru Forța de Muncă are două programe destinate asigurării locurilor de muncă. Unul urmărește plasarea celor care nu au de lucru în sectorul particular și înarmarea lor cu cunoștințe și deprinderi necesare. Dar mulți patroni particulari britanici ezită să angajeze negri chiar și în cele mai mărunt servicii. Deci majoritatea negrilor sînt obligați să facă apel la al doilea program, care oferă locuri de muncă doar la stringerea gunoaielor de pe malurile Tamisei.

Astfel, ca o ironie, alegerea celor trei parlamentari negri nu face decît să sporească sentimentul de neputință. „Am ajuns în cea mai proastă situație posibilă: încă patru ani de guvernare Thatcher și încă patru parlamentari negri (inclusiv Keith Vaz, indian) lipsiți de orice putere. Realitatea este că pînă la urmă nu se va schimba nimic pentru că nu stă în puterea noastră să schimbăm ceva. Pentru negrii britanici, conștientă Boateng, viața este tristă, și devine și mai tristă”.

Iar pe domnul Boateng trebuie să-l credem. Dumnealui știe ce spune, are toate datele problemei. Chiar dacă e și deputat, rămîne în continuare și negru britanic.

Universul științific

BREVIAR

O persoană „respectabilă”

La Geneva, un cetățean american, îmbrăcat elegant, în vîrstă de aproximativ 40 de ani, soșit de curînd în Elveția, intră în magazinul unui bijutier. După o oră de discuții și tirguie, el părăsește magazinul tinînd în mînă un pachet destul de mare, cîntărind peste 9 kilograme, în care se află multe, foarte multe diamante, peste 43.000 de carate. Persoana „respectabilă” era Stanley Rifkin, iar marfa fusese cumpărată „cîștit” cu aproximativ 40 de milioane de franci. De fapt acesta om este un răufăcător al timpurilor moderne, el făcînd parte din lumea interlopă a Statelor Unite. Aici în Elveția el realizează a doua parte a unui mare „hold up” al secolului.

AUREL DIANU ■

Universul muzicii

A treia față a discului

● FALCO contra RAMBO. Presa lansase încă de anul trecut citeva zvonuri, dar nimeni nu le-a dat prea mare importanță. Anul acesta, însă, bomba a explodat cu mare zgomot, dar nu aruncată de temutul Rambo, ci de fermecătorul vienez Hans Hoelzel, alias Falco. Este vorba de noul single „Body next to body” în interpretarea ineditului duet FALCO — BRIGITTE NIELSEN. Și poate titlul acestui cîntec nu ar fi avut ecou decît în topuri, însă un amănunt nu a putut trece neobservat: BRIGITTE NIELSEN este (sau mai bine-zis a fost) soția celebrului SILVESTER STALLONE. Frumoașa suedează (25 ani, 1,82 m) cu picioare lungi și părul blond, și ea star la Hollywood, s-a săturat probabil să trăiască lîngă un RAMBO uriaș pe afișe, dar în realitate cu un cap mai mic. Renunțînd la cei 1000 de dolari pe zi pe care-i primea pentru micile cheltuieli, a preferat aventura, și în timp ce Stallone transpira pe platou, filmînd pentru cea de-a treia serie Rambo, ea plutea ca-n vis pe undele Dunării albastre, fredonînd alături de Falco un vals în ritm de rock. În mod sigur, undeva, în umbră, Rambo își coase rănile (inimii) și își ascute pumnalele, pregătînd contraofensiva. Și, în mod sigur, din această luptă va câștiga al treilea showbusiness-ul.

● BILLY IDOL a intrat și el de curînd în rîndul fericitelor (deocamdată) proaspăt-căsătorii. Uniunea a avut loc la New York, prea fericita numîndu-se Perry Lister. Cuplul va sosi zilele acestea la Londra pentru oficierea căsătoriei în stil punk, după cum a anunțat Billy. Po-

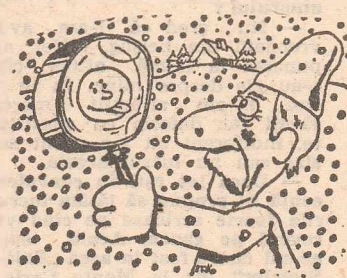
liția londoneză este deja în alertă.

● TURNÉE. DEPECHE MO-DE confirmă statutul de „world band”: ei au început turneul „Music for the Masses” bucurîndu-se de un mare succes pe scenele din Statele Unite. ● MICHAEL JACKSON și-a anunțat sosirea în Europa, probabil în luna februarie, urmînd să susțină 28 de concerte. Pentru acest uriaș turneu și-a pregătit un program special și o costumație specială, avînd printre numerele de senzație o apariție „mafia look”. Este vorba de un frumos costum alb cu dungi subțiri negre și o pălărie cu boruri largi, de asemenea albă. Un fel de Al Capone ceva mai bronzat.

● NOUTĂȚI. Din categoria noilor veniți se detașează clar trupa T'PAU (se citește TI PO) în componența: Carol Decker (solistă), Michael Chetwood, Paul Jackson, Dean Howard, Tim Burgess, Ronnie Rogers. După primul succes „Heart and soul”, iată-l în topul britanic al lunii ianuarie pe locul 1 cu un single de excepție, „China in your Hand” și un prim album trecut la categoria „the best”: „Bridges of Spies”.

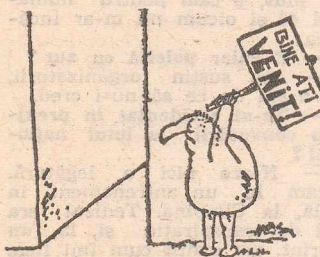
● Apariții noi pe turuța 45: GEORGE MICHAEL — Father Figure, SAMANTHA FOX — True Devotion, CLIMIE AND FISHER — Rise to the Occasion, FALCO AND BRIGITTE NIELSEN — Body next to Body, CHRIS DE BURGH — The simple Truth, BANANARAMA — I Can't help it, BELINDA CARLISLE — Heaven is a place on Earth, BRUCE SPRINGSTEEN — Tunnel of Love, WHITNEY HOUSTON — So emotional.

MIRCEA ZANE ■

MIHAI MATEI ■

Racul

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2									
3									
4									
5									
6									
7									
8									
9									

De-ale inimii

ORIZONTAL: 1) Mare arteră a sistemului circulator... 2) ...și alta (periferică!) de dimensiuni mai mici (pl.) — Material pentru inimile unor structuri tari. 3) Sistem de circulație cu circuit închis — Inima unui sistem circulator. 4) Un pic de oboseală! — Departă de a fi un singe pur (fig.). 5) Mijloc de circulație — Preludiul unui atac! — Intrare în pericard! 6) Supusă unor operații chirurgicale. 7) Au o viteză mare de circulație — Centru... vital! 8) Ride... din inimă! — Inimă rece. 9) Atinse cu putere — Ser fiziologic... indispensabil vieții. 10) Urmată de-a lungul mai multor artere — Accelerează bătăile inimii, mai ales la debut.

VERTICAL: 1) Se oprește întotdeauna la stop. 2) Legate

DORU BĂNCULESCU ■

Dezlegarea careului din numărul precedent

AEROPORT; IAC; PIETONI; RUTIA; A; TARI; MOTEL; TURN; COTI; A; CAR; INOTATOR; AP; URATORI; E; R; TRECERI; LT; ADUS; ETE; SE; RAR; AL; TRENA; E; ACCELERATE.

telexurile transmițînd știrea în întreaga lume. Senzația ar fi fost, desigur, de proporții. Pentru că această statuie, înaltă de 32 de metri, înfățișînd pe Helios, zeul soarelui, patron al insulei, este cotate printre cele șapte minuni ale lumii antice. Potrivit tradiției, ea ar fi fost ridicată pentru a marca succesul apărării orașului împotriva oștilor generalului macedonean Poliorketes, care încercase, printr-un asediu de peste 12 luni, să cucerească orașul insular. În acest scop, armata macedoneană a folosit mijloace extrem de moderne pentru acele vremuri: tunuri mobile, pe roți. Eșecul asediului l-a făcut pe general să-și părăsească întregul material de luptă la fața locului. Locuitorii Rhodosului l-au însărcinat pe sculptorul Chares din Lindos să făurească din metalul armelor rămase un monument în cinstea zeului protector. Statuia, care a provocat admirația întregii lumi antice, nu a rămas în picioare decît 63 de ani. În anul 227 î.e.n., un cutremur a dus la prăbușirea statuii. Nouă secole mai târziu, ultimele rămășițe ale colosului de metal au fost vindute de către califul sarazin Muawija unui negustor pentru a fi topite. Se spune că pentru transport au fost folosite 900 de cămile.

ROMEO NADAȘAN ■

Colocviu despre eficacitate

RODION CĂMĂTARU:

„Sînt mai obligat
ca oricînd“

După anul de grație 1986, fotbalul european ne-a invitat și la serbările sale galante de anul trecut, prin Rodion Cămtăru, câștigătorul „Ghetei de aur“ pentru cele mai multe goluri marcate într-un campionat. Aceste 44 de goluri, ca și cele patru lovitururi de la 11 m apărute de Ducadam, redeschid discuția despre ce-nseamnă performanță în fotbal sau, mai bine zis, cite feluri de performanțe se pot atinge în acest sport. Dacă „penalty-urile lui Ducadam“ sînt o excepțională performanță individuală pusă în slujba echipei, „golurile lui Cămtăru“ sînt, totuși, o performanță a echipei, materializată într-un triumf individual.

La 29 de ani (împlinși pe 22 iunie 1987), Cămtăru a trăit o dublă premieră, devenind golgeter național și, totodată, golgeter european. În fotbal, în general, nu știm dacă ni se întîmplă ce merităm, dar, de regulă, merităm ce ni se întîmplă; în cazul lui Cămtăru, „s-a întîmplat“ (e un fel de a spune...) ca valorosul nostru internațional să merite această dublă performanță, intrucît, de departe, el este unul dintre cei mai buni atacanți din epoca modernă a fotbalului nostru. Iar dacă numărul de goluri înscrise reprezintă un criteriu suficient, trebuie să spunem că nouarul dinamovist este al doilea golgeter din istoria celor 70 de ediții ale campionatului nostru, fiind depășit doar de Dudu Georgescu — de două ori câștigător al „Ghetei de aur“, de patru ori golgeter național și autor al fabulosului record de 252 de goluri înscrise în aproape 350 de jocuri în divizia A.

O eternă regulă a jocului este de a da întotdeauna Cezarului ce este al Cezarului. De aceea, indiferent de circumstanțele (colective) ale performanței lui Cămtăru, să admitem că această „Gheată de aur“ reprezintă simbolul recunoașterii valorii unui atacant de certă clasă internațională.

— Mă așteptam să te găsești la lotul național sau la Săftica, numai acasă, la Craiova, nu. Ce s-a întîmplat?

— Sînt accidentat la picior.

— La cel cu „gheată“?

— „Gheată“ e croită pentru dreptul, iar eu am fractură de metatarsiene la piciorul stîng! În plus, e cam pentru numărul 40 și oicum nu m-ar încăpea...

— E chiar poleită cu aur?

— Așa susțin organizatorii, și n-am de ce să nu-i cred.

— Te-ai accidentat în preajma convocării la lotul național?

— N-are nici o legătură. Eram la un antrenament în sală, la Cimpina. Tenisul era ud de transpirație și, la un sprint, am simțit cum îmi fuge piciorul. Am crezut mai întîi că mi s-a dus glezna — și poate era mai bine să fie așa. La radiografie s-a văzut că am fractură de metatarsiene, și-n locul cel mai dureros, spre exteriorul label piciorului.

— Asta ce-nseamnă?

— Inseamnă că două luni stau. N-o să mă credeți, dar sînt distrus.

— Cred doar că ești foarte supărat, dar ai mai avut tu perioade neplăcute pe care pină la urmă le-ai trecut cu bine.

— Dar, dar acum e o accidentare serioasă, care mă scoate din circuit două luni

tocmai cînd eram hotărît să onorez în teren trofeul acordat la Monte Carlo.

— S-ar putea spune că „gheată de aur“ a călcat cu stîngul — la figurat, dar mai ales la propriu. Mai ai simțul umorului?

— Nu cred că l-am avut vreodată din belșug, altfel nu puneam la inimă atîtea cite s-au zis despre mine. În orice caz, m-am străduit mereu să-mi fac datoria cu onestitate, indiferent cit s-a putut sesiza sau nu lucrul acesta.

— Dacă tot ești în convalescență îți propun să lăsăm lucrurile foarte serioase pe cînd vei reveni pe gazon. Acum, spune-mi cum a fost în acea „Sală a Stelelor“ de la Monte Carlo?

— Chiar ca într-o sală a stelelor. Peste o mie de oameni, numai unul și unul, foste și actuale personalități ale fotbalului european.

— Polster a fost?

— Nu. Și-a trimis un reprezentant personal să-i ridice trofeul. Dar de ce mă întrebați?

— Din curiozitate. Mai departe.

— Pentru o seară, acea încăpăre a fost cred spațiul cu cea mai mare densitate de valori fotbalistice de pe continentul nostru. Inițiativa revistei „France Football“ și a firmei „Adidas“ a intrat deja sub oblăduirea U.E.F.A. care subscie și incurajează de multă

vreme acordarea acestor „ghete“ ale eficacității.

— De cine ai fost înconjurat mai cu atenție în acea „constelație“ fotbalistică?

— În virtutea trofeului, de mai toată lumea. Deosebit de amabili au fost gazetarii de la „France Football“, redactorul șef Jacques Thibert și reporterul Francis Huertas, care-mi luase un interviu amplu ce a apărut chiar în acele zile. Apoi, Eusebio, care are amintiri foarte vii (nu știu cit de frumoase, pentru că atunci ne-am calificat în dauna echipei) despre fotbalul nostru din perioada preliminarilor pentru Mexic '70. Ne mai văzusem și la Lisabona, la acel 0-0 al Craiovei din semifinalele Cupei U.E.F.A. Și, desigur, Gerd Müller, deținător al „Ghetei de aur“ în '70 și '72, care m-a onorat cu gestul de a-mi înmîna personal trofeul.

— Cum ai trăit acea seară de gală?

— Fără a uita de unde am plecat, de Strehaia mea natală, și de toți cei care, de-a lungul timpului, m-au ajutat să pot trăi o astfel de seară. Fără nici un fel de complezență, pot spune că atunci m-am simțit mai obligat ca oricînd față de fotbalul nostru, față de ideea de prestigiu internațional pe care trebuie s-o slujim cu toții.

— Să înțeleg că acesta e un semn de bun augur și pentru evoluțiile tale în națională?

— Se înțelege. Dar, din păcate, vom mai putea discuta despre asta abia peste două luni.

— Îți dorești refacere grabnică și, desigur, nu uit, cuvintele felicitării pentru performanța de a aduce în țară o a treia „gheată de aur“.

OCTAVIAN ȘTIREANU ■

VICTOR PIȚURCĂ:

„Golul trebuie
să fie dator
oricărui înaintaș“

Cu cele 19 goluri ale sale înscrise în tur pentru echipa Steaua, Victor Pițurcă se află actualmente în fruntea clasamentului golgeterilor campionatului nostru, ocupînd totodată poziția a cincea în ierarhia celor mai buni marcatori din Europa. Ce ne va oferi returul vom vedea dar pină atunci o discuție cu „nouarul“ stelist ni s-a părut cu atît mai profitabilă cu cit ea ar putea redescoperi și altora orgoliul angajării într-o competiție din care fotbalul n-are avea decît de câștiga. Nu știu dacă în vară, la sfîrșitul stagiunii, virful de lance al roș-albaștrilor se va mai afla pe poziția de pe care domină actualmente această întrecere. Un calcul simplu însă ne demonstrează că printr-o menținere la nivelul arătat în prima jumătate a campionatului ar reuși să se autopropulseze în zona celor 40 de goluri, adică acolo de unde pot fi vizate locurile pe care eficacitatea se așează să și pună cele mai strălucitoare ghete din Europa. Va fi Victor Pițurcă acela care va duce mai departe drumul deschis de Dudu Georgescu și Rodion Cămtăru spre o frumoasă tradiție fotbalistică românească? Timp ar mai avea! Să ne gîndim numai la faptul că anul trecut la jumătatea campionatului în dreptul actualului deținător al Ghetei de aur se puteau consemna doar 17 goluri...

— Sînteți un personaj destul de controversat al scenei noastre fotbalistice, Victor Pițurcă. Foarte mulți vă contestă și cel puțin tot atîția vă admiră. Care-ar fi explicația?

— Mi se pare foarte normal să fie așa deoarece, ca înaintaș, doar cînd înscrii este foarte bine. Un fundaș dacă trage mingea afară este de multe ori aplaudat pe cînd un înaintaș dacă trage în afara porții este cel mai adesea apostrofat. Eu, în general, am un bun plasament în joc și asta îmi creează multe ocazii din care ies goluri dar din care, inevitabil, mai și ratez. De aici probabil și controversa de care vorbeați. Cred însă că am dovedit o bună con-

stanță, înscriind destul și pentru echipa mea și pentru națională, iar cei ce se pricep nu pot fi decît de partea mea. Dar, oricum ar fi, știu că asta e viața unui înaintaș și mai ales cînd joacă la o echipă de talia Stelei.

— Cum se traduce pentru dumneavoastră sintagma „atracția golului“?

— Vă răspund printr-un exemplu. Dacă într-un meci am jucat bine dar n-am înscris nu mă simt bine. Golul pentru mine este aproape totul și gîndesc că astfel simte orice virf. De fapt, golul trebuie să fie dator oricărui înaintaș. În ceea ce mă privește, concentrarea în meciurile mari este mai puternică și chiar dacă în jocurile din ac-

tuala ediție a C.C.E. n-am marcat, nădăduiesc să o pot face în primăvară, cu Glasgow Rangers.

— Ați avut un „model“ în formarea ca fotbalist?

— Mi-a plăcut foarte mult Dumitrache, deși nu pot spune că sînt modelat după tiparul lui. El a avut calități pe care eu nu le am în schimb altele. Păcat că performanța sa a fost atît de scurtă, căci un jucător cum a fost el apare mai rar.

— Ce credeți despre contribuția echipei la afirmarea și susținerea unui golgeter?

— De fapt, echipa are rolul determinant în a ajuta pe un înaintaș să înscrie cit mai mult. Dacă n-ai în jur coechipieri inteligenți, care să cunoască jocul și să te susțină, nu faci mare lucru. Steaua n-a fost o echipă de individualități. A avut însă jucători apropiați valoric și coeziunea a fost hotărîtoare. Lucrul acesta, oricît de important ar fi, nu scutește pe nimeni de efortul de a se demarca.

— Care sînt calitățile pe care se bazează jocul dumneavoastră?

— Un plasament foarte bun bazat pe o intuiție a situației de joc ce mă ajută întotdeauna să mă demarc, cunoscînd totodată foarte bine calitățile colegilor mei și prevăzînd ce poate să urmeze dintr-o execuție sau alta a fiecăruia dintre ei. Ar mai fi preocuparea continuă pentru perfecționarea tehnicii.

— Haideți să abordăm un aspect sîciitor al existenței oricărui înaintaș. Ce simțiți după o ratare?

— Pentru mine, aceste ratări poartă doar la meciurile fără miză nu sînt obsedante dar chiar și atunci reușesc să-mi strice dispoziția. Cum să vă spun... chiar cînd înscrii un gol dar ratezi mai mult, nu te simți bine.

— Credeți în ghinion?

— Eu cred și în ghinion și în noroc...

— Norocul și-l mai face și omul!

— Pentru a avea noroc trebuie să muncești extraordinar. Numai cei care se pricep își pot da seama cite sprinturi și cite manevre trebuie făcute pentru a ajunge în fața golului.

— Care a fost cel mai frumos dintre golurile pe care le-ați marcat?

— Goluri frumoase au fost destule, dar cele mai importante cîntăresc parcă mai mult.

— Se poate deprinde această „meserie“ a omului de gol?

— Cred că trebuie să te naști cu o chemare pentru gol. Pe parcurs poți să mai înveți dacă ești un jucător inteligent, căci cit joci înveți, dar dacă nu te naști cu asta oricît ai învăța, nu-i destul.

— Cit de importantă vi se pare legătura cu publicul?

— Relația cu spectatorii este deosebită pentru un jucător care înscrie. Publicul ar trebui să-i fie mai apropiat. De multe ori am fost apostrofat din tribune în meciuri mai puțin importante după altele mai grele foarte bune. Au fost gesturi pe care nu le-am înțeles. Suporterul adevărat ar trebui să fie alături de jucători și la bine și la rău. Am văzut odată un meci al lui Nottingham Forest cu F.C. Köln în care englezii erau conduși cu două goluri. Încurajați frenetic ei au refăcut și pină la urmă au învins. Anul trecut, într-un meci al Stelei cu Rapid, oaspeții au rezistat vreo 50 de minute. Meciul s-a terminat 3-0 dar la 0-0 spectatorii deja dădeau semne de nervozitate și nerăbdare care se răsfîngeau asupra noastră. Ei trebuie să-și imagineze că nici fotbalistilor nu le convine să joace bine și să piardă. Spectatorul are deci un rol important în felul în care se exprimă jucătorul în teren.

— Ce vă doriți, Victor Pițurcă, pentru acest sezon?

— Mi-aș dori foarte mult să ajungem să mai jucăm o finală a C.C.E. Nu știu dacă asta ar însemna implicit s-o și câștigăm dar repetarea unei asemenea performanțe ar fi mai mult decît reconfortantă și ar răsplăti eforturile și încrederea care ni se acordă de către toți factorii responsabili de soarta noastră, de către toți aceia ce ne sînt apropiați și care, dorindu-ne binele, doresc binele fotbalului nostru.

CRISTIAN ȚOPESCU ■

CONSTANTIN DRAGOMIR ■

Civilizația sportului

Să nu uităm de meserie

A trecut și mult așteptată ședință de analiză organizată de federația de fotbal, al cărei subiect de bază se anunșase a fi „ineficacitatea“ în fotbalul românesc. Ședință la care o parte din antrenori nici nu s-au deranjat să participe. Fie-ne permis să ne spunem părerea, în ideea că ține în modul cel mai strict de civilizația sportului de a spune adevărurile așa cum sînt, fără jenă și „menajamente“ atunci cînd „este vorba de interesele superioare ale sportului.“

Ziarul de specialitate și suplimentul său au publicat mai multe comentarii pe marginea acestei consfătuiri. Unul dintre ele este semnat de un cunoscut antrenor federal. Se apelează la cifre, la statistică, pentru a se desprinde adevăruri care se văd cu ochiul liber. Numai cu ochiul liber. Liber de prejudecăți, liber de „obrocure“ prefabricate, liber de „spaimă“ de a vedea și recunoaște adevărul!

Statistică, analiza birocratică este — rezultă clar din acest articol! — singura sursă de informare, de interpretare a fenomenelor, ceea ce duce de multe ori la concluzii eronate. Pentru că statistica este o știință numai în măsura în care știi să o folosești ca atare. Fiindcă în alte condiții duce de multe ori la concluzii strimbe.

Antrenorul federal face o analiză a golurilor marcate acasă și în deplasare de formațiile noastre. Și constată că o echipă care stă bine din acest punct de vedere este... Petrolul! 6-6! Ce mai contează poziția în clasament din moment ce au dat și în deplasare tot atîtea goluri ca și acasă!

O altă concluzie: dacă se trage puțin la poartă, de unde goluri? Dar „de ce“ sînt puține șuturile la poartă sau „pe“ poartă nu aflăm. Sau poate nu se știe! Mai jos citim: „Este o datorie de onoare (...) de a munci cu maximă eficiență pen-

tru eliminarea deficiențelor amintite“. Care deficiențe? Ceea ce se amintește sînt „efectele“ deficiențelor. La „cauze“ nu se gîndește nimeni? Și mai departe: „Vom ajunge la concluziile și măsurile cele mai bune...“ Deci, de-abia „de acum încolo“ colegiul de antrenori, federația însăși vor ajunge la „concluziile“ privind eficacitatea! De parcă ar fi o chestie petrecută mai ieri — alaltăieri care ne-a produs stupeoare și pentru care ne-am adunat azi „să vedem ce-i cu chestia asta, de unde o mai fi răsărit!“ și nu s-ar fi tirat problema de atîția ani și n-am fi analizat-o de atîtea ori! Analize ca și aceasta, care nu spun nimic!

De unde pasiunea asta, înclinația asta de a căuta adevărurile, explicațiile, pe acolo pe unde nu se află? S-a instalat în sport nevoia maladivă de a face savantlic acolo unde este vorba de simplă (dar nu ușoară!) muncă? Trebuie neapărat să fim „științifici“ și „absconși“ acolo unde totul se vede clar ca lumina soarelui? Nu e mai bine să punem direct și să-nădos mina pe rană și să spunem adevărul pe românește?

Nu putem să nu ne amintim cu strîmtețe că tot pătrunderea acestui gen de „filozofie“ a adus handbalul românesc de acolo unde ajunsesse, la ceea ce a ajuns. În anii în care handbalul nostru s-a format și a devenit „mare“ și „mondial“, antrenorii nu se întîlneau atît de des în ședințe tematice, nu țineau referate și prelegeri „ex cathedra“, nici măcar nu se afla din ziare că s-au întîlnit. Se întîlneau pur și simplu, pe banii lor, și stăteau la discuții profesionale autentice. Nu ședea nimeni la catedră, nu se înfoia nimeni ca lector, discuta pur și simplu ca niște „meseriași“ despre „meseria“ lor pe care o tubeau și doreau să c servească.

A nu se înțelege că așa și în acele condiții este necesar să o facem și azi. E bine că s-au creat condiții, că putem să ne adunăm și să participăm de pe alte poziții la dezvoltarea sportului, pentru că totul progresează, totul face pași înainte. Dar să nu uităm de... meserie! Fiindcă din „analize“ și „concluzii“ bifate în agendă ca sarcini îndeplinite, nu va ieși în veci... eficacitate...

Doi fără cîrmaci

Am ales, și nu la întâmplare, un fapt de viață care ar putea fi exemplu tocmai prin obișnuitul său. Subiectul e vechi, s-a întâmplat în toamnă, dar alte cîteva, evenimente sportive ne-au determinat să ne reamintim.

Se numește Adrian Ciocoi. În septembrie anul trecut, în chiar ziua aniversării sale, a cîștigat, în Austria, regata Villach. Sigur, nu singur, ci împreună cu colegul său de „barcă”, Emilian Curteanu (clubul „Steaua”). Au tras la sorți trofeele (se obișnuiește așa la un echipaj) și a mai cîștigat o dată cupele pe care acum le-a adus acasă. După un timp, le va imprumuta colegului său, motiv de fală a faptelor lor sportive și-apoi, iar vor fi ale lui și-asa, le dorim noi, vor face, poate, pină la adinci bătrînețe.

La regata Villach, cu o participare numeroasă, Italia, Iugoslavia, Ungaria, Turcia, R.F. Germania, Israel, Austria, România, a fost reprezentată de 23 de sportivi printre care Marioara Popescu, vicecampionă mondială, Lucia Toader și Veronica Necula, dublii campioni mondiali și alții. Palmaritul a fost deosebit: în două zile, 16 cupe! Locul 1 și, deci, o cupă, în finala de 2 fără cîrmaci avea să fie cîștigată de finerii (împlinind 20 de ani) Adrian Ciocoi și Emilian Curteanu...

Probabil că șansa ocupă, în sport, un loc important. Așa ar fi dacă rezultatul sportiv nu ar avea circumscrise efortul și munca de zi cu zi. Extragem din „fișa de existență” a lui Adrian Ciocoi: este înscris la clubul „Steaua”, secția canotaj, antrenor

nor Gheorghe Mereuță. În iulie '86 a devenit student la Facultatea de Electrotehnică intrînd al 12-lea cu media 9,48. În sport, victoriile se adună și ele: locul I la jocurile balcanice (15-16 sept. 1984 — iar de ziua lui!), locul II la campionatul republican (22 august 1985), locul I la campionatul republican Iași (3-6 sept. 1987).

Adrian Ciocoi nu este un tîrînor deosebit. Este sfios și modest, ca unul care are foarte mult de muncit și n-are timp pentru aparențe. Ar fi vrut să facă ciclism; modelul său este Michael Kolbe, de zece ori campion mondial, dar a mers la canotaj. A început să muncească, serios și temeinic, tenace și ambițios, ca la o școală, pentru că așa l-au învățat părinții lui să fie...

„Canotajul este deosebit — ne spune Adrian Ciocoi. Te scoli la 6,45 și „mergi” pe apă, 10 km., pe nemincate. Pulsul crește la 180! La ora 9 visleşc din nou 20 km., cu trei intensități (5 piste a 1000 m., trase tare, cu pauză). Apoi fac haltere, o jumătate de oră în care ridic, în total, 10 tone. Măninc, mă odihnesc puțin, iar la ora 16 fac 16 km. pe distanțe scurte dar parcurse cu intensitate maximă: 1 minut — 250 m! Totul înseamnă rezistență în regim de viteză... Dacă e frig afară antrenamentul poate continua cu alergări, de pildă: cota 2000 și înapoi, pe scurtătură sau un traseu alergat — Sinaia, cota 2000, Piatra Arsă, Babele, Bușteni, (cu telecabina) Bușteni, Sinaia din nou pe jos...”

Părinții lui Adrian au fost sportivi de performanță. Tatăl, Cornel Ciocoi, acum inginer, a activat 11 ani la clubul „Steaua”. La canotaj. A fost multiplu campion național și a „gustat” și înfrîngerii și victorii. Sigur că cel mai mare „trofeu” al lui este Adrian prin care și continuă viața sportivă... Mama, Elena Ciocoi a făcut canotaj 8 ani la „Olimpia”. Acum este profesoară de sport.

Părinții s-au cunoscut „pe apă”. Nu vor să vorbească despre ei; bucuriile și le țin ascunse și sint ca într-o barcă „2 fără cîrmaci”, poate ca aceea cu care fiul lor a cîștigat regata Villach... Sint fericiți... Cei care i-au învățat pe ei, Popa Dumitru și Nicolae Radu, primul campion european, au fost și antrenorii copilului lor. Prin Adrian ei sint din nou „pe apă”, sint acolo unde le este locul. Singura deosebire între ei și copilul lor este, acum, că stau și privesc terminarea cursei și se bucură și poate rid lingă linia de sosire, aceea la care, în sportul lor, în singurul sport din toate timpurile, au ajuns întotdeauna cu spatele... Primii...

PAUL AGARICI

Noi „formule” de joc

● **SAH ACTIV.** Ideea promovată de FIDE pentru reducerea timpului de gîndire cu scopul dinamizării acțiunilor pe cele „64” pătrate începe să dea roade. Astfel, în R.F.G., s-a desfășurat un turneu pentru echipe feminine ce a avut ca laureate: 1. S.F. Gerresheim (B. Hund, Nagrocka, Ringelstein, Eicher) 20 puncte, 2. Niederrhein-Quartier (Trabert, Siepenkötter, I. Hund, Buegers) 19,5, 3. Bayern (Lauterbach, Horther, Karner, Liepert) 18,5. Au participat 15 formații de club. Cele mai bune rezultate individuale (înregistrate în ordinea meselor) au fost: 1. B. Hund (91%), 2. Nagrocka (95%), 3. I. Hund (90%), 4. Liepert (90%). ● **GRABĂ IMPUSĂ PRIN REGULAMENT.** Competiția individuală de la Bonn a revenit lui Walmathe cu 4 puncte, urmat de Lohmann (marele favorit) 2,5 și de Echterbach 2. Partidele s-au încheiat în ritm de „blitz” după 20 minute de la start, fiecărui jucător revenindu-i doar 10 minute. ● **PRIMUL CAMPIONAT MONDIAL PE ECHEPE** va fi organizat de orașul Lucerna (sediu Federației internaționale) în anul 1989. Viitoarele participante se vor cunoaște de-abia la sfîrșitul anului, știut

● **Dicționar:** A.T.P. Asociația jucătorilor de tenis profesioniști, înființată în 1972, cu sediul la Dallas, alcătuiește, cu ajutorul unui computer, clasaamentul tenismenilor, ierarhie de primă importanță, intrucit determină accesul în turnee (se vorbește, chiar, de un veritabil cerc vicios: „n-ai puncte A.T.P., nu poți juca în turnee, nu joci, nu poți face puncte!”). Punctele necesare (de fapt un coeficient, pentru că totul se împarte la 12, numărul de competiții considerat minim pentru un an) sint obținute, firește, prin rezultate, la fiecare turneu, în funcție de calibrul acestuia (determinat, în general, de mărimea premiilor) și de faza în care se ajunge, cu bonificații în cazul victoriilor asupra capilor de serie etc. Clasaamentul computerizat al A.T.P. nu este făcut pe un an calendaristic, ci pe 52 de săptămîni. Concret, la

fiind că echipele cu o evoluție de excepție la olimpiada de șah de la Salonic din luna noiembrie vor fi și acelea ce-și vor disputa supremația mondială. În „calificările” ce se desfășoară, campioanele continentale își cîștigă automat dreptul de joc. Într-un adevărat derby sud-american, La Buenos Aires, echipa națională a Cubei și-a obținut „biletul de avion” spre Lucerna. Rezultatele tehnice înregistrate au fost următoarele: 1. Cuba (Nogueiras, Rodriguez, Guill, Garcia, Vera, Diaz și Arencibia) 30 puncte din 40 posibile, 2. Chile 24, 3. Argentina 23, 4. Peru 21, 5. Paraguay 15,5, 6. Uruguay 6,5 ● **EGALITATE.** Plictisiți de „non-combat”, comentarii sovietici prezenți la Sevilla cu ocazia meciului pentru titlul de campion al lumii dintre Garri Kasparov și Anatoli Karpov au provocat la întrecere o selecționată spaniolă. Surpriza a constituit-o scorul egal al meciului: Tal — Fernandez remiză, Smislov — Illescas remiză, Polugaevski — Martin 1:0, Gheorgadze — Ochoa de Echanguen remiză, Averbach — De la Villa remiză și Gufeld — Talavera 0:1. Partida egală de la prima masă a stîrnit senzație. S-a jucat apărarea Alehin. TAL — FERNANDEZ: 1. e4 Cf6 2. e5 Cd5 3. d4 d6 4. Ne2 d:e5 5. d:e5 Cc6 6. Cf3 Cdb4 7. D :d8 C: d8 8. Ca3 Ng4 9. 00 Cc6 10. Nd2 Cc6 11. Cc4 000 12. Ne3 g6 13. c3 Ng7 14. Tf1 Nf5 15. Tadi Nc2 16. Td2 T: d2 17. Cf: d2 Td8 18. f4 Nh6 19. g3 Cg7 20. Nf3 Cb8 21. Cb3 b6 22. Cd4 Nd3 23. b3 Cf5 24. Nf2 C:d4 25. c:d4 c6 26. Tc1 Rb7 27. Tc3 Nf5 28. Ce3 Ne6 29. Td3 Nd5 30. Rg2 e6 31. Cg1 Ng7 remiză. ● **PERFECTIONARE TEHNICĂ.** Într-o anchetă publicată la finele anului trecut s-a stabilit ierarhia celor mai

bune 10 „mașini de jucat șah” din lume: 1. Leonardo Maestro B, 2. Novag Forte B, 3. Mephisto MM IV, 4. Saitek Stratos, 5. Saitek Turbo King, 6. Mephisto Roma, 7. Mephisto Supermondial, 8. Mephisto Monte Carlo, 9. Fidelity Avantgarde, 10. Mephisto Dallas. ● **„CHESS — WORLD — CUP”.** Marii maestri Predrag Nikolic (Iugoslavia), Jesus Nogueiras (Cuba) și Julio Granda — Zuniga (Peru), clasați la egalitate de puncte pe locurile IV—VI în turneul interzonal de la Zagreb, s-au întîlnit într-un meci în trei (cu patru partide jucate în compania aceluiași adversar) pentru departajarea valorică necesară desemnării jucătorului ce va evolua în „cupa mondială”. Victoria a revenit lui P. Nikolic (28 ani, poziția a șasea în noua listă Elo) cu 6 puncte din 8 posibile, urmat de J. Granda — Zuniga 4 p și J. Nogueiras 2p. ● **MECI INTERESANT.** Presa iugoslavă a planificat data începerii duelului de șase partide dintre Anatoli Karpov și Ljubomir Ljubojevic la 2 februarie. Sosirea la Belgrad, gazda competiției, era programată direct de la super-turneul de mari maestri, de la Wijk aan Zee (Olanda), unde, cei doi adversari evoluaseră. După strălucita victorie în marele turneu „Investbanka” de la Belgrad, Ljubojevic a jucat mai slab. Karpov a avut de ripostat la startul fructuos al suedezului U. Andersson. Partida directă dintre Karpov și Ljubojevic s-a încheiat cu victoria ex-campionului lumii. În meciul de la Belgrad, pentru a spori interesul publicului, organizatorii au redus timpul de gîndire la cîte o oră pentru fiecare jucător.

MARGARETA MUREȘAN

un turneu ca Wimbledon-ul, cu un tablou de 128 de jucători, sint calificați direct (în ordinea ierarhiei A.T.P.) 116 tenismeni, pentru opt locuri disputîndu-se calificări (adesea mai dificile decît multe alte competiții, pentru că nu ești admis dacă nu ești între primii 250 în lume!),

Toată lumea face sport

alte patru rămîind la alegerea organizatorilor, care lansează invitații, așa-numitele „wild-cards”.

● Există și o variantă feminină, W.T.A. Women's Tennis Association), care apără interesele jucătoarelor. Și le apără cu deosebit succes, principalul argument fiind faptul că, în ultimii ani, premiile sint echiva-

lente cu cele din turneele masculine. ● Peste o săptămînă, la Calgary va începe cea de-a 15-a ediție a Jocurilor Olimpice de iarnă. Dar, de pe acum se află în plină desfășurare „Olimpiada artelor”, în bună tradiție a marii competiții, cu expoziții de artă cu tematică sportivă, spectacole, îndeosebi ale folclorului canadian (este prevăzut și un concurs rodeo!), de balet și operă, concerte simfonice, manifestări ce vor potența mesajul generos al Jocurilor. ● Diego Maradona își va încheia, după unele declarații de ultimă oră, cariera la Napoli, impresarul său, Guillermo Coppola anunțînd că este foarte posibilă semnarea unui contract (suma vehiculată: 12 milioane dolari) pînă în 1993! După un an destul de term, se pare că „Dieguito” își plusează valoarea comercială...

LUCIAN OPREA

Prietenile discutau pe o temă veșnic actuală: aceea a realizărilor în viață. În centrul atenției era Victoria, o intelectuală sobră, dar în același timp și o femeie de suflet. „Hai să trecem la alt subiect. Mă simt prost cînd sint lăudată”. Dar nu, cele trei colege cu o însuflețire crescîndă continuau să treacă în revistă meritele prietenilor lor. „Nu numai faptul că ai făcut două facultăți, politehnica și arhitectura. Au și alți studii. Nu duc lipsă de diplome, dar ce folos...” Proiectînd și construind un sfert din orașul asta și-ai valorificat la maximum cunoștințele și experiența. Și ce frumoase case ai făcut. E o incitare cînd treci prin cartierul recent terminat. Clădirile astea parcă au suflut și ele. Optimism îmbinat cu sobrietate, dragoste de viață, forță, și gingășie, toate acestea pe care le degaji tu, le exprimă parcă și edificiile create de tine”. Te rog Sebastiana, hai să vorbim de altceva, o intrerupse Victoria. S-ar zice că-mi faciți propunerea pentru vreun premiu internațional. N-am nici un merit. Mi-am făcut doar datoria, mai mult nimic. Toate astea sint opera unor colective mari de oameni. N-am fost decît o roțiță în acest imens angrenaj. Crescuse doi copii. Cu fata, Ancuța, și cu băiatul, Radu, prima arhitect și al doilea inginer constructor dezbătea pînă noaptea tîrziu în fața planșetei soluții, variante. Fiecare își susținea cu patos punctul de vedere. Le inoculase și tinerilor pasiunea, probitatea profesională, dorința arzătoare de a cunoaște, a ști. Ii învățase pe copii să-și argumenteze logic, sistematic opiniile. Ceru per-

miuniunea să spună și ea cîteva cuvinte evocînd concis realizările din viața interlocoarelor. „Tu de pildă Matilda, sportivă de mare performanță nu și-ai lăsat meseria devenind o matematiciană de primă mărime. Toți care au trecut prin mina ta și au vrut să învețe cu adevărat, sint azi profesori, ingineri, studenți. La rîndul tău Ortansa, ai crescut trei copii făcînd oameni din ei, dar nu-mi amintesc să fi lipsit o zi, de pe șantier unde cărările nu și-au fost întotdeauna bătătorite.

o spun oamenii de știință, statisticele...” După ce o consultă, doctorul stătu un pic pe gînduri. Apoi vorbindu-i rar pe un ton sfătios: „Doamnă, să vă spun exact despre ce este vorba, este mai greu. Trebuie să o serie de analize, investigații. Deocamdată doar o recomandare: prea le puneți pe toate la suflet, prea vă zbateți fără încetare”. Sint medic, dar vă cunosc activitatea, preocupările, generozitatea ce vă caracterizează. „Nu mă pot schimba la bătrînețe. Așa is eu construită.

brată, Victoria a sărit ca arsă: „Doctore, eu nu fumez, nu consum alcool, nu-mi place cafeaua, Vrei să mă privezi și de automobil? Eu la volan mă odihnesc, mă relaxez. Voi, doctorii, exagerați întotdeauna” și-a încheiat ea replica zîmbind ironic. Furnicăturile s-au accentuat. Cînd începea să le simtă, ingineră își fixa gîndurile asupra unei probleme ce nu-i găsise încă rezolvarea. Se concentra, mîntea îi devenea tot mai activă, dar în zadar, brațul străbătut parcă de un curent elec-

unea aceea întotdeauna lumea era puțină. În apropiere nu existau nici magazine, nici cinematografe care să polarizeze oamenii. Doar la intrarea în parc se mai găseau cîteva tineri amatori de plimbări pe cărările străjuite de brazi îmbrăcați în veșminte de iarnă. Ca un făcut însă, în clipa cînd mașina în mersul ei dezordonat a săltat peste bordura înaltă și apoi a lovit puternic în gardul de fier forjat, trotuarul era pus-tiu. Tinerii muncitori cocotați pe stîlpii electrici, ce trebăluiau ceva la fire, au fost singurii martori. „Auzind bu-buitura am crezut că vreun camion ne-a făcut figura intrînd în stîlp. Mă așteptam la un plonjon cu el cu tot. Dar nu, au fost doar vibrațiile solului ce s-au resmițit pînă la noi, aici, sus. Să pui la pămînt, un gard de metal înfipt adînc în ciment, nu-i lucru de șagă. Cînd eu și colegul meu am coborît, cam in-cet ce-i drept, asta e specificul meseriei noastre, alpinisti de oras, ținu să precizeze tînrul semănînd cu Sylverston Stalone, cea de la volan fusese, am aflat după aceea că era o femeie, transportată la spital.” Victoria a făcut un infarct în timp ce conducea. „Ai demonstrat că o mașină mică poate frînge ai-doma unui chibrit, coscogeamitea gardul de fier, gros cit brațul. Uzina ar trebui să-ți fie recunosătoare, Victorița, pentru reclama ce i-ai făcut-o. Important e că te vei face bine”. Medicul le invită pe vorbărețele prietene ale inginerii să scurteze vizita. „Nu vrem să stricăm într-o clipă, ce am făcut pentru binăvătă timp de 10 zile. Și cu cită trudă.

VICTOR BEDA

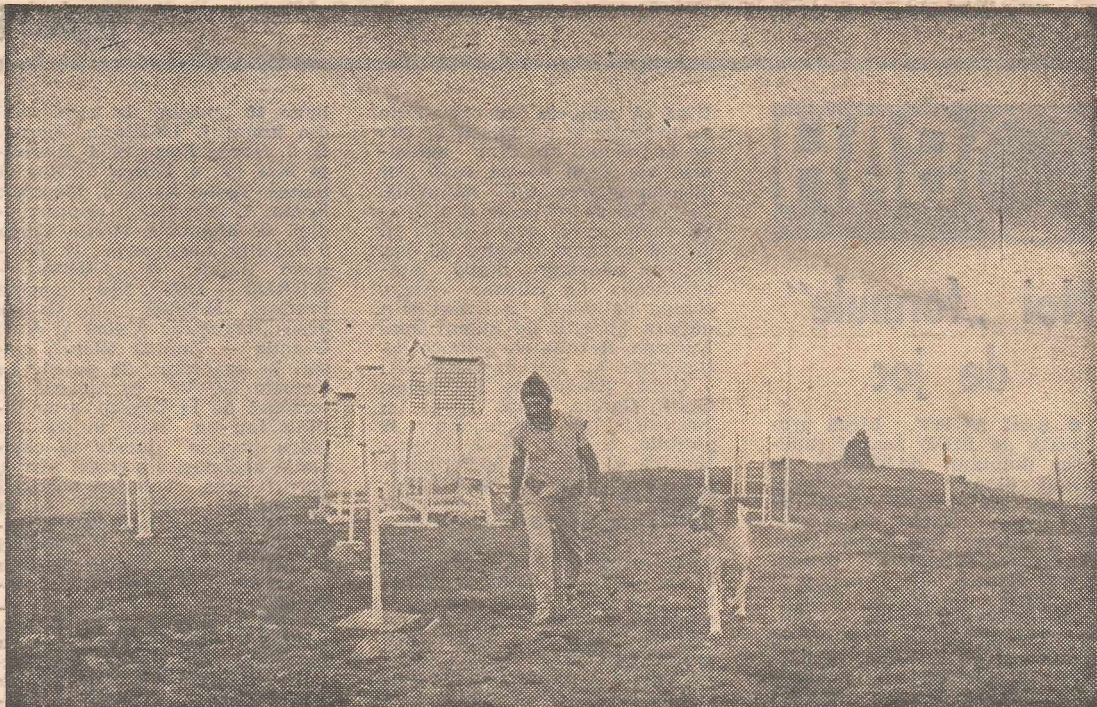
Cronica șoselei

Cît despre tine, harnica și plina noastră de viață Sebastiana, care mă tot ridici în slăvi de vreun sfert de oră, ce să zic? Coautoare de cărți, inovatoare, inventatoare chiar, plus mama a doi copii reușiți și vrednică soție, plus, plus aș putea să a-daug altele lucruri bune despre fiecare dintre voi. Ce mai, realizările mele păsesc în fața reușitelor voastre. Iertăți-mă, de cîteva zile mă tot furnică ceva la mina stingă. N-aș vrea să se rupă așa tocmai acum cînd mai am atîtea de făcut”. „Femeie deșteaptă și vorbești prostii. Nu uita că mai ai mult pînă la vîrsta medie, care la noi, după cum știm cu toții, este de peste 70 de ani. Și apoi un lucru de-loc lipsit de însemnătate. Speranța de viață a femeilor este mai mare decît a reprezentanților sexului tare. Nu o spun eu,

Mi-am zis într-o zi, cînd îmi făceam un fel de bilanț: ce îmi va scurta viața va fi tocmai momentul cînd sfera problemelor mele de rezolvat se va restînge”. „Ați fost în ultima vreme de două ori la mine. M-am mirat. Dumneavoastră atît de optimistă în tot ce faceți, reluați ca un leit motiv în discuție sfîrșitul. Toți li vom avea într-un fel sau altul, dar ce rost are să ni-l amintim mereu? Nu ne ajută cu nimic, ba dimpotrivă. Luați pastilele astea. Am scris detaliile pe rețetă. Și... mai lăsați-l pe soțul dumneavoastră să conducă, prea ați monopolizat mașina, cel puțin pentru o perioadă”. Doctorul a lăsat intenționat la finalul recomandărilor problema sofatului. A vrut să-o prevină indirect, că nu-i bine să conducă citva timp. În mod obișnuit calmă, echili-

tric îi amintea de medic, de sfaturile lui. Ingrijorarea s-a transformat în alarmă, cînd a simțit că nu poate ține ca lumea volanul. A zăbovit cîteva minute înainte de a întoarce cheia în contact. A pornit abia cînd furnicăturile s-au mai potolit.

La ora aceea, animația în piață ajunsese la cota ei maximă. Copiii de la grădiniță zburdau veseli în drumul spre casă. În fața magazinului universal aglomerația specifică sîrbătorilor. O coloană lungă de elevi se apropie de teatru unde au de făcut ultima repetiție înaintea spectacolului ce urmează să-l susțină a doua zi. Parcă bagheta magică a destinului a înlăturat în acel moment pînă și pe ultimul trecător de pe trotuarul din partea de nord a pieței. Nu-i vorbă, pe porți-

La răscruce de vânturi

Ca să ajungi pe Țarcu, nu ai decât o singură posibilitate: să iei din Caransebeș autobuzul până la stația telescaunului

ce urcă pe Muntele Mic. Iei apoi pe o potecă ce urmărește Valea Craiului. Dacă până la 1500 m urcușul este relativ ușor, mai departe situația se schimbă. Poteca urcă bărbătește pe muchia muntelui, pădurea rămâne undeva jos iar blocurile de piatră răspindite haotic creează un decor unic. În spate, Muntele Mic rămâne tot mai mic, crestele ascuțite ale munților Cernei se întind până la orizont și în față se înalță Virful Țarcu, înalt de exact 2189,9 metri. La câțiva pași de virf se înalță o clădire masivă din piatră care își trădează rapid menirea: stația meteorologică Țarcu.

Aici, în virf de munte, într-o izolare coplesitoare, o mină de oameni stau într-o veghe permanentă: de veghe la timpul probabil.

Lucrând în ture, meteorologul de serviciu înregistrează, în fiecare oră, valorile parametrilor atmosferici pe care le transmite prin radio la o stație meteo centrală. Temperatura aerului, umiditatea, intensitatea vântului, vizibilitatea, presiunea atmosferică și toți ceilalți parametri măsurați sunt transmiși pe calea undelor radio sub forma unor

șiruri de cifre care, aparent, nu au nici un sens.

Totul pare a fi simplu: la fiecare oră transmiți „meteorul” și în rest nu ai nici o grijă. Sint zile însă când parcurgerea celor citorva metri până la adăpostul aparatelor înseamnă un chin, când degetele îți îngheață pe aparate, când ceața ți se lipește de față și nu mai știi nici măcar încotro este ușa cabanei. Ai în minte un singur lucru: peste o oră o iei de la început. Dar s-ar putea ca peste o oră soarele să strălucească iar vântul de abia să adie. Iar până seara să mai plouă de 2-3 ori. Se întâmplă ca în luna iulie termometrul să arate 0°C iar în ianuarie zăpada să se topească la soare, temperatura să urce la +3-4°C și apoi să coboare până la -34,4°C.

Cel mai frumos este toamna, să stai lângă plita pe care veșnic fierbe un ibric cu ceai pentru vreun drumet întirziat și să privești pe geam spre coama Retezatului sau a Parângului. Virfurile Semeniciului, aflate totuși la 80 de kilometri, îți dau senzația că sint la doi pași de tine. Dar oamenii de aici nu prea au timp de admirat peisajul. Indiferent că sint sau nu de serviciu, fiecare are în permanență ceva de făcut. Exact ca pe un vapor.

Toată vara, cărașii cu un fel de căruțe pe două roți trase de cai ca în povești cară tone de alimente, butoaie de apă și motorină, navete cu apă minerală, zeci de tone de lemne de foc și cite alte lucruri trebuitoare. Alimentele trebuie depozitate pe clase și categorii, lemnele tăiate și stivuite, rezervorul de apă umplut până la refuz.

Dar cine sint meteorologii de pe Țarcu? Sint oameni obișnuiți care muncesc, găsesc, spală și se distrează la fel ca oricare alții. Dar la peste 2000 de metri. Numele lor nu are nici o importanță, chiar dacă se numesc Valentina, Virgil, Ovidiu sau Viorel, ei sint de fapt o echipă a căror muncă se rezumă la transmiterea prin stația radio, la fiecare oră, a unui indicativ și a unui șir de cifre cuprinse toate în timpul nostru probabil.

EUGEN NEGREA

Elice în premieră

În urmă cu cîteva zile, la Fabrica navală de elice și prelucrări la cald din Galați a fost turnată prima elice pentru petrolierele de 35 000 t.d.w.

și se află în stadii finale de execuție alte șase elice din oțel. Ele vor acționa nave fluviale destinate beneficiarilor de peste hotare.

B. T. T. vă invită la: SERBĂRILE ZĂPEZII

În organizarea Comitetului Central al Uniunii Tineretului Comunist — Biroul de Turism pentru Tineret — se vor desfășura în Stațiunea tineretului Izvoru Mureșului, în perioada 6-7 februarie 1988 tradiționalele Serbări ale Zăpezii. Tineri din toate colțurile țării aflați în excursii în aceste zile în zona Ciucului vor putea participa la spectacole de sunet și lumină, demonstrații de ski și aeronautice, sporturi de iarnă, muzică și jocuri sportive la care s-au inseris echipe din județele Olt, Cluj, Iași, Mureș, Sibiu, Brașov, Suceava, Covasna.

Sint așteptați pe scena Serbărilor: Nicu Alifantis, Alina Mavrodin, Mihai și Doina Porschi, Mihaela Bustuchină, grupurile „Divertis” și „Ars Amatoria”, formația Holograf — în cadrul acestei manifestări complexe aflate la a X-a ediție

În anul în care Biroul de Turism pentru Tineret împlinește 20 de ani. La mulți ani B.T.T. ! La mulți ani Serbările Zăpezii !

VREMEA

cum a fost
cum va fi

Noi, specialiștii previzionisți din Institutul de Meteorologie și Hidrologie București, ne bucurăm că această nouă rubrică din revista FLACĂRA debutează tocmai cu „săptămîna” (joi-miercuri) 4-10 februarie — interval de excepție în istoria de peste o sută de ani a meteorologiei românești instituționalizate. Astfel în ziua de 4 februarie 1954 se „stingea” cel mai violent dintre viscoalele anului 1954, iar pe 9 februarie se încheia cel de al doilea dintre cele patru viscoale ale celui februarie 1954 — memorabil

prin asprimea intensificărilor de vînt și prin abundența căderilor de zăpadă. În acea lună record s-a depus un strat de zăpadă cu grosimea medie de 80-100 cm, în Cimpia Română troienele atingînd pînă la 5-6 m. În timpul primului viscol, la București viteza vîntului a ajuns pînă la 125 km/h. Apoi, pe 5 și 6 februarie au urmat geruri puternice, o serie de stații meteorologice înregistrînd minimele absolute anuale din întreaga serie de măsurători meteorologice în zonele respective — pe parcursul a 100 de

ani. Tot din perioada 4-10 februarie, în anul 1929, în zilele de 9 și 10, alte stații meteorologice „și-au stabilit” minimele absolute anuale. În buletinul Institutului Meteorologic Central, cu referire la temperatura de -24,2°C înregistrată pe 10 februarie 1929 la București-Filaret se specifică: „este cea mai joasă valoare înregistrată în 10 februarie de la 1857 și pînă acum (cea mai scoborîtă -22,8°C s-a înregistrat la 6 februarie 1911)” „valoare ce nu a fost depășită pînă astăzi !

DATE CLIMATICE PENTRU INTERVALUL 4-10 februarie

Zona geografică	VALORI MEDII MULTIANUALE			VALORI DEOSEBITE ALE TEMPERATURII ÎNREGISTRATE ÎN ULTIMA SUTĂ DE ANI			
	Temperatura aerului (°C)		Cantitatea de precipitații (l/m²)	Maxime diurne		Minime nocturne	
	Maxime diurne	Minime nocturne		Valoarea	Localitatea și anul	Valoarea	Localitatea și anul
Cimpie	1; 6	-7; -2	5; 9	18,8	București F-1930	-30,1	Arad-1954
Deal și podiș	1; 5	-7; -3	5; 12	16,0	Sibiu-1958	-31,5	Huedin-1929
Depresiuni	0; 3	-11; -8	5; 6	12,8	Miercurea Ciuc-1983	-31,6	Miercurea Ciuc-1976
Vf. Omul	-9; -7	-14; -3	35	5,4	Vf. Omu-1972	-38,0	Vf. Omu-1929
Litoral	4; 5	-3; -2	5	18,8	Constanța-1902	-25,0	Constanța-1929

Cunoscînd cîteva particularități meteorologice ale intervalului 4-10 februarie de-a lungul anilor, ne întrebăm firesc „ce va fi” în acest interval, în 1988?... Vom începe însă cu „ce a fost” în „săptămîna” precedentă.

Dacă pînă la 30 ianuarie 1988... un „gerar” 1988 extrem de blind ne făcuse parcă să uităm mania albă a iernii, ultima zi de ianuarie ne-a oferit un decor meteorologic foarte complex. După o noapte mai degrabă de toamnă tîrzie, cînd a plouat abundent în multe zone din țară, ziua am asistat la intrarea, deloc timidă, a iernii și în regiunile sudice și centrale (în Moldova și în zona de munte ianuarie „se onorase” deja mai demult cu strat de zăpadă și cu intensificări ale vîntului). Așadar, solul s-a acoperit cu un strat continuu de zăpadă și în Transilvania, Muntenia, bună parte din Dobrogea și Oltenia. Au urmat apoi nopți reci, chiar geroase în depresiuni și în regiunile răsăritene ale țării, iar în ultimele două zile am asistat la un proces de încălzire, în evoluție dinspre

vestul, sud-vestul țării către regiunile estice.

Față de valorile climatologice de referință ale acestei perioade, regimul termic pe care îl prognozăm se situează în limite normale (a se vedea primele două coloane din tabel). Astfel nu sint de așteptat valori termice de excepție, de genul celor din jumătatea din dreapta tabelului. Ziua, valorile maxime vor fi cuprinse între: -4° și 3°, valori probabile pentru Moldova și zonele depresionare și între 3° și 6° în celelalte regiuni. În cursul nopților valori de temperatură minime de la -7°, -8° (realizabile în depresiuni și în regiunile estice, în primele nopți) la 2°, 3° (în zonele vestice și sud-vestice).

Nebulozitatea va fi mai accentuată, astăzi, în regiunile din vestul, centrul și nordul țării unde vor cădea precipitații sub formă de lapoviță și ninsoare, iar în Banat, Crișana și Transilvania și sub formă de ploaie. În celelalte regiuni ninsoare răzlețe. După o scurtă perioadă de ameliorare, sisteme frontale pasagere vor determina din nou precipitații temporare

sub formă de ninsoare, iar în Banat și Oltenia și sub formă de ploaie, fără însă a produce evenimente meteorologice deosebite. Deci, regimul pluviometric se va încadra în general în limitele prezentate în cea de a treia coloană a tabelului cu date climatice.

Sint condiții de producere a ceții în cursul nopții și al dimineții.

La munte, miercuri dimineața stratul de zăpadă măsura: Vlădeasa — 42 cm, Semenici — 86 cm, Stîna de Vale — 43 cm, Paring — 46 cm, Obîrșia Lotului — 60 cm, Bilea Lac — 162 cm, Virful Omul — 60 cm, Poiana Brașov — 28 cm, Predal — 48 cm, Babele — 50 cm, Sinaia 1500 m — 30 cm, Păltiniș — 52 cm, Ceahlău — 86 cm.

În acest cadrul, chiar dacă pentru o bună perioadă de timp cerul va fi mai mult noros și temporar va ninge, pe iubitorii sporturilor de iarnă îl îndemnăm la antrenamente, iar pe amatorii de mișcare în aer liber — în perioadele de cer mai degajat de la amiază — îi invităm la drumeție.